

КЛУБ РАУТА

N:o 3/1973

Sateessa, sumussa, pimeällä, pakkasessa, kura-
tiellä, asfaltilla...

Taas kohti voittoa

Minkä sille mahtaa. Peugeotilla pärjää väkisinkin.
Melkein tulee tippa silmään, kun moni vahva ja kulkeva auto jää
auttamatta toiseksi.

Mutta sitä se ralli on. Toisille juhlaa, toisille ei.

Mikä on menestyksen salaisuus. Autoko?

Se on ykkösryhmäläinen. Siis suoraan pakasta nostettu, virittämätön
perheauto.

Entä miehistö?

Ruorissa markkinointipäällikkö, kartturina PR-päällikkö. Ei ammattikuskeja
vaan miehiä kirjoituspöydän takaa.

Peugeotissa hevosvoimat ja ajo-ominaisuudet ovat tasapainossa. Ja auton
kestävyyden takaa tunnustettu Peugeot-laatu.

Näillä eväillä ajot on ajettu. Ja kaikki on käynyt kuin valssi kesällä:

- Sveitsin talviralli** 1) Kauko Mäkelä – Jukka Miettinen,
luokka 1600 cm³ Peugeot 304 Ässä.
- Teekkariralli** 1) Kauko Mäkelä – Jukka Miettinen,
luokka 1600 cm³ Peugeot 304 Ässä.
- Salora-ralli** 1) Kauko Mäkelä – Jukka Miettinen,
luokka 1300 cm³ Peugeot 304 Ässä.
- Itäralli** 1) Kauko Mäkelä – Jukka Miettinen,
luokka 1300 cm³ Peugeot 304 Ässä.
- Jyväskylän Suurajot** 1) Kauko Mäkelä – Jukka Miettinen,
luokka 1300 cm³ Peugeot 304 Ässä.

Hankiralli 1) Kauko Mäkelä – Jukka Miettinen,
luokka 1300 cm³ Peugeot 304 Ässä.

PEUGEOT 304 Ässä 80 hv SAE, 0 – 100 km/t 14 s,
normikulutus 10l/100 km, 160 km/t. 4 ovea, tilaa 5:lle,
415 l tavaroille.

MAAN AUTO
OY

Särkiniementie 7, 00210 Hki 21, puh. 67 34 11
Mechelinink. 10, 00100 Hki 10, puh. 44 03 81

PEUGEOT 304 ässä

 BETONITUOTTEET

BETONIMASSA
TERÄSBETONIELEMENTIT
JÄNNEBETONIELEMENTIT
BETONIPUTKET

Rajaville oy

OULU puh. 981-42 322

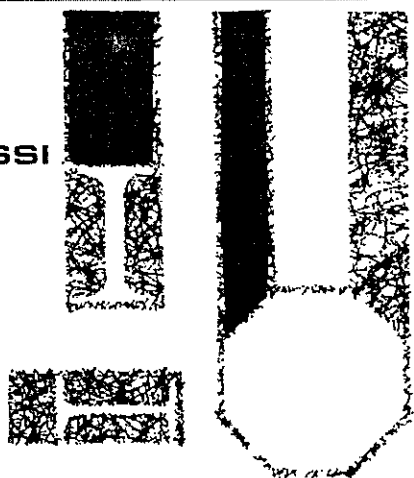
Kadettikunnan merkkien valmistajana tarjoamme järjestäytyneenä ammattiliikkeenä valikoitua laatua, luotettavat takuut ja asiantuntevaa palvelua maamme tulevalle upseeristolle.

1899
K. Rallio
KULTA JA KELLO OY
HELSINKI

Mikonkatu 11
00100 Helsinki 10
Puh. 632 544

VAHVA-JUSSI

YLI VUOSISADAN PERINTEET PALVELUSSA
VANHAT HYVÄT KAUPPASUHTEET KOTI- JA
ULKOMAISIIN TUOTTAJIIN
ASiantunteva TOIMITUS
TERÄKSIÄ, METALLEJA, RAKENNUS-
TARVIKKEITA, KAIKKEA RAUTATAVARAA
LVI-PALVELUA

STARCKJOHANN

LAHTI TAMPERE TURKU LAPPEENRANTA KOUVOLA
HELSINKI PORI OULU HEINOLA

**ASUNTOKESKUSKUNTA
TAMPEREEN HAKA**

konsertti

**VIIPURIN
LAULUVEIKOT**

ja

**HELSINGIN
VARUSKUNTASOITTOKUNTA**

järjestävät kanssamme konsertin lokakuun
24 päivänä

» **FINLANDIA** «

talossa
klo 19.30

Liput: permanto 12,—
parveke 10,—

Myynti: Helsingin Kadetti-piirin naistoimikunta 6981563 ja 6982949
Sotakorkeakoulun rouvat Helsinki 634795 ja Kadettikunnan toimisto Helsinki 665739 ja 665137

Lippunne lähetetään tarvittaessa postitse.

KADETTIKUNTA
ry

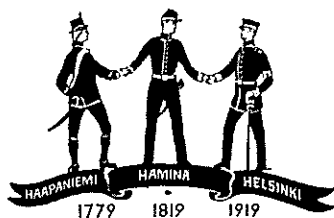

VARATKAA LIPPUNNE AJOISSA

SISÄLTÖ

Mitalin toinen puoli	3
Me teemme sen	4
Miekkaa ei voi hypistellä	5
"Frikaseeta" ja "jakkaravoita" ..	8
Sotilas ja työtaistelu	13
Olisi kirveellä töitä	16
Samuel Väsy kertausharjoituksiin ..	20
Turvallisuuspoliittinen tutkimus unohdettu	23
Kriisiajan kansantalous	26
Puolustuslaitoskomitean ensimmäinen osamietintö	29
Siviilinä puolustuslaitoksessa ..	32
Enkä kirjoita Kylvkirautaan ..	35
Puolustusvoimissa tapahtuu ..	37
Pikku-uutisia	38
Pääsihteerin palsta	40
Kirjeitä toimitukselle	42
Kadettikurssien kuulumisia ..	43
Kirjallisuutta	50
Ohjesäännöt ennen ja nyt	51
Ajattelemattomat vanhemmat ..	52

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

N:o 3/1973 SYYSKUU

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 100

Päätoimittaja: Maj Martti Sinerma
PEttus-os, puh. 625801

Toimitussihteeri: VTM Erkki Paukunen
PEttus-os, puh. 62 58 01

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:

Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Hannu Sinerma
Juha Tanttii

Toimitusneuvosto:

Per Heinrichs
Anssi Huovila
Erik Lagerström
Pentti Palmu
Aarne Pönkänen
Lauri Reunala
Gunnar Ohman

Ilmoitukset: herra T Honkaniemi,
Säästöpankinranta 4 A 2, 00530 Hki
53, puh Hki/710 153

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Liisank 1, 00170
Hki 17, puh Hki 12681/333

Kuvalaajat: Reprokeskus, Lönnrotink.
32 A, 00180 Hki 18, puh Hki/602 780

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Sirkka-Liisa Tönmänen, Punavuorenk. 14 B 32 00150 Hki 15,
puh Hki 665 739

Mitalin toinen puoli

Sotilas, upseeri, pitää maanpuolustusta itsestään selvänä asiana. Se kuuluu tähän yhteiskuntaan. Se on kansalaisvelvollisuus. Kukaan ei saa nurista palvelusta tai sen aiheuttamia vaivoja. Näin on sanottu myös pykälissä. Jokainen sitä noudattakoon.

Suomen kansa on erittäin puolustusmyönteistä, maanpuolustukseen suhtaudutaan asiana, jota on hoidettava. Puolustusvoimat ei kuitenkaan ole sama asia kuin maanpuolustus, se on vain osa siitä. Heti kun käsitellään rauhanajan puolustusvoimia, ei suhtautuminen olekaan pelkästään myönteistä. Kohdistettu arvostelu on ollut ajoittain hyvinkin terävä.

Tässä numerossa kirjoittaa Antero Laine eräistä näkemyksistä, jotka ovat ajattelun arvoisia. Tyrmäämmekö nuo käsitykset oikopäätä mahdottomina vai katsommeko, että tämä foorumi on aivan väärä paikka tällaisten ongelmien pohtimiseen. Suhtaudumme liian usein arvosteluun loukkaantuneen torjuvasti. Vaikka olisimme väärässäkin. Sinänsä Antero Laineen sanoista tuskin kukaan voi loukkaantua, teksti on siinä määrin rakentavaa.

Syventymällä koko kysymykseen perusteellisesti on siinä nähtävissä maanpuolustuskysymyksestä mitalin toinen puoli, jonka tarkastelua ei meille oikeastaan ole opetettukaan. Asenteellisuus hallitsee tätä yhteiskuntaa erittäin voimakkaasti. Eikä upseeristokaan ole mikään poikkeuksellinen ryhmä.

Antakaamme tuhansien kukkien kukkia, on sanottu, ja se mielestäni sopii varsin hyvin tässäkin tapauksessa. Mutta pelkkä kukkiminen ei enää riitä, vaan niitä on myös tarkasteltava ja tutkittava. Joukosta löytyy usein aivan yllättäen uusia ja kauniita yksilöitä, joita edelleen voi jalostaa tai poimia mukaansa.

Martti Sinerma

PS. Muuten: Kadettikunnan kaikki tilaisuudet on tarkoitettu myös jokaiselle jäsenelle.

Tulkaa mukaan !

Kadettikunnan puheenjohtaja:

ME TEEMME SEN

Kadettikunnan vuosikokous on kahdesti peräkkäin vahvistanut järjestölle ns pitkäntähtäyksen toimintasuunnitelman. Ne ovat olleet lähes samanasaisia kuten pitääkin. Niillä on ensisijaisesti pyritty määrittämään toiminnan päämäärät ja niiden toteuttamistavat.

Tässä yhteydessä on myös todettu, että Kadettikunta on yksikäsitteisesti maanpuolustusjärjestö, jonka tehtävänä on turvallisuuspolitiikkamme mukainen maanpuolustuksen lujittaminen.

Tällainen lujittaminen on tarpeen. Sitä ei sinänsä tarvitse perustella. Jokainen joka lukee lehtiä ja kuuntelee radiota ei ole voinut välttyä toteamasta niitä kielteisiäkin kannanottoja ja virheellisiä tietoja, joita yleisölle mm puolustusvoimista määrätietoisesti tyrkytetään.

Sitä suuremmalla syyllä on merkillepantavaa myös se myönteinen suhtautuminen, jota kansalaiset ja julkinen sana ovat mitä erilaisimmissa yhteyksissä maanpuolustukselle osoittaneet. On kuitenkin aiheellista täsmentää tavoitteita ja siksi järjestömme pitkäntähtäyksen ohjelman ensimmäisenä kohtana onkin puolustustahdon kohottaminen ja materiaalisen valmiuden korostaminen.

Molemmat tehtävät tarvitsevat tekijöitä. Jokaisen tulisi tuntea tehtävä omakseen ja osata omalla tavallaan sitä toteuttaa. Niihin tehtäviin tarvitaan kaikkia

kadettiupseereita komentajista nuorimpiin luutnantteihin saakka — juuri **Sinä olet avainasemassa.**

Yksin me olemme kuitenkin häviävän pieni joukko näin suuren asian kantajiksi. Siksi yhteistyö kaikkien maanpuolustus- ja kansalaisjärjestöjen kanssa on se tarvittava voima, jolla on mahdollisuus rakentaa sitä yhteenkuuluvuutta, josta yhä kasvaa ja versooa sellainen vapauden rakkaus, jota sekä kansallinen että kansojenvälinen rauha ja turvallisuus tarvitsevat, joka ylläpitää riippumatonta puolueettomuutta ja veljellistä kanssakäymistä kaikkien maiden ja kaikkien kansojen kanssa.

Tämä työ vaatii myös taloudellisia ponnisteluja eritoten maanpuolustuksellista nuorison kasvatusyötä varten, jolla pyritään lujittamaan **i s ä n m a a n r a k k a u t t a j a v e l v o l l i s u u d e n t u n t o a** ja johon tarpeeseen tulemme kuten muutkin nuorisotyötä tekevät järjestöt myös yhä anomaan valtiovallan tukea. Siksi ja vain siksi pitkäntähtäyksen suunnitelmassa on taloudellisten edellytysten kehittämisen ja siis vetoomus jokaiselle, jolle suomalainen yhteiskunta on merkityksellinen, jolle sen ylläpitäminen ja kehittäminen on vieläkin vaivan arvoista.

Kun nivomme yhteen kolme edellä esitettyä päämäärää muodostavat ne niin moninaisen kokonaisuuden, että niissä riittää jatkuvasti käsi-

teltävää ja toteutettavaa koko Kadettikunnalle. Ne siis luovat tarpeita tapaamisille, keskusteluille, tempauksille ja toimenpiteille. Ne siis ovat virikkeitä antavia viihtyisien yhdessäolohetkien järjestämiseksi kadettitoveruuden, veljeyden ja keskinäisen kanssakäymisen ylläpitämiseksi. Ne juuri voivat koota niin aktiivipalveluksessa kuin reservissäkin olevat tehokkaaseen työhön maanpuolustustuksen edellytysten luomiseksi.

Pankaamme siis toimeksi ja toteuttakaamme tänä syksynä vaikka vain yksi maanpuolustusta edistävä toimenpide. Tehkäämme se vaikkapa siten, että kutsumme lähimmän kadettiveljen luoksemme, tuumaamme yksissä ja perheiden kanssa, minkä maanpuolustuksellisen idean toteutamme ja teemme sitten niin. Tulosten määrä on hämmästyttävän suuri, vaiva pieni ja mieli hyvä.

Maanpuolustusterveisin

Erkki Setälä
kadetti 1965

MIEKKAAN VOI TARTTUA, VOI OLLA TARTTUMATTA, MUTTA HYPISTELLÄ EI VOI

ANTERO LAINE

Antero Laine on ehtinyt moneen läpeen. Hän on ollut sanomalehden toimittajana, parinkin suurilevikkisen aikakauslehden päätoimittajana ja tällä hetkellä TV-2:n Ajankohtaisen kakkosen toimittajana. Tunnetusti terävällä kynäl-

lään hän on ryhtynyt piirtämään omaa näkemystään maanpuolustuksesta. Ja tosiaan ilmeisen innostuneena. Vai mitä mieltä olette hänen alkuajatuksestaan? Puhumattakaan lopusta!

Kieltämättä yksi päiväunistani on ollut nuori tai ainakin nuorekas aliluutnantti Antero Laine halki myrskyn puskevan sotaluoksen kannella. Jöyhänä ja luotettavana juuri niinkuin upseerille kuuluu.

Ja sitten punastun: minähän olen sosialisti ja pasifisti.

Tämä kirjoitus ei ole lähteisiin perustuva analyysi, pikemminkin vain tunteisiin ja kokemuksiin perustuva katsaus niistä ajatuksista ja ajatustörmäyksistä, jotka luullakseni ovat tuttuja monelle muullekin kaltaiselleni yleisvasemmistolaiselle. Tekstissäni on varmasti enemmän paradokseja kuin niillä, jotka minua jyrkemmin ja tiukemmin pystyvät omaksumaan yhden ideologian, yhden puolueen ohjelmat ja julistukset sen kummemmin kyselemättä.

Vasemmistolaiset paradoksit

Oikein tai väärin mutta olen aina yhdistänyt vasemmistolaisuuteen, sosialismiin, pasifismiin. Siinä onkin lähde ensimmäisille paradokseille. Olisi tehtävä itselleen selväksi, mitkä ovat ne olosuhteet, joissa sosialismin puolesta saa tai on pakko tarttua aseisiin. Olivatko kansalaissodan punaiset oikeassa vai väärässä aseisiin tarttuessaan, on suorastaan klassinen ongelma. Kehityskaat pakottavat tähän samaan kysymykseen joka päivä.

Paradoksiksi lasken senkin, että

puhuessaan rauhasta, rauhanliikkeestä ja aseistariisunnasta tämänpäivän kommunisti joutuu koko ajan muistamaan, että rajan takana naapurivaltiossa asuu hänen aatteidensa tähän mennessä täydellisin toteuttaja — hampaisiin asti aseissa. Eikä sosialidemokraattisella pasifistilla ole sen helpompaa. Hänen suosituin ulkomainen esimerkkinsähän on kansankoti Ruotsi — hampaisiin asti aseistettu sekini.

Tiedän, että monet vasemmistolaiset pystyvät hyvinkin täsmällisesti, oikopäätä tekemään tyhjiksi nämä paradoksit. Minulle ne jäävät paradokseiksi, koska en näe kompromisseja aseiden tai aseettomuuden välillä. Miekkaa ei voi hypistellä; siihen joko tartutaan — tai ei tartuta.

Oikeistolaisella ystävälläni on tuntuvasti helpompaa. Hänen aatemaailmassaan itsenäinen valtio, valtioiden keskinäiset suhteet sekä maailmanjärjestys edellyttävät asevoimia, puolustuslaitosta. Kun isänmaa on vaarassa, oikeistolainen uskoo, että kaikkein korkein auttaa lopuksi siinä, missä kenttäarmeija pettää.

Puolustusfilosofia

Haluan rinnastaa ja kärjistää asiat vasemmistolaisuuden ja oikeistolaisuuden kesken juuri tällä tavalla, koska tällaisena tilanne on nähty puolustuslaitoksen sisälläkin hyvin pitkään. En viitsi nimeltä mainita niiden esiupeerien ja kenraalien puheenvuoroja, jotka viime

vuosiin asti ovat heijastelleet tätä yksioikoista näkemystä, mutta tarvittaessa pystyn ne osoittamaan lehtitekstein ja televisionauhoin.

Haluan samalla heti perään kiittää sitä ammattisotilaiden polvea, joka loi ja omaksui tähänasti parhaan puolustuspoliittisen keskustelutavan; tuon kuuluisan ajatusrakennelman maamme turvallisuuspolitiikasta, joka nojaa puolueettomuuteen tähtäävään ulkopoliittikaan sekä riittävän valmiuden takaavaan maanpuolustukseen. Minulle tämä lähes liturgianomaisesti toistettu puolustusfilosofia on ainoa tapa siirtyä tarttumattomista tarttujiin — hypistelyyn sekään ei siis oikeuta.

Sotilaatkin ovat huomanneet tuon ajatuspylväikkönsä merkityksen — ja valitettavasti yliarvioineet sen. Kun maan puolustuslaitos on vajaan 60 vuotta sitten perustettu yhteiskunnan halkaisseen kuilun äärelle ja tämän kuilun partailla seisoneita on vielä elossa, unohdus ei tapahdu kahden tai kolmen vuosikymmenen PR-toiminnalla. Kun miesten on pitänyt liittyä suojeluskuntaan, saadakseen työtä ja leipää perheelleen, heidän poikansa eivät vielä ihastu reserviläisjärjestöihin. Ja niin edelleen.

Pyrin varoittamaan siitä epätoivosta, johon vilpitiön ammattisotilas voi joutua havaitessaan, ettei häntä ymmärretä, ei edes haluta ymmärtää. Jos upseeristo vuosikymmenet on katsonut kansan puolikkaan yli ja ohitse, täytyy odottaa hyvin pit-

kään ennenkuin nyt kansan tasolle laskettuun katseeseen tulee tuolta samalta kansan puolikkaalta vastaus.

Muutoksia myös yhteiskunnan perusrakenteeseen

Luultavasti tässä kohden minua muistutetaan sotiemme ihmeestä. Se ei ollut ihme muille kuin oikeistolle. Suomalainen työmies ei milloinkaan ole maksanut pottuja pottuina vain pottuilemisen halusta. Eikä työväenluokka ole saanut ainnuttakaan ns. yhteiskunnallista palkkioistaan taistelematta. Sodan pelästyttämät työnantajat kyllä antoivat työehtosopimukset (huom. vasta 1940-luvulla), mutta ovat sen jälkeen kynsin hampain vastustaneet jokaista uudistusta. Talvisodan ihmeen työläisistä aika moni ja vielä useampi heidän pojistaan on vielä vuonna 1973 ollut lakossa saadaakseen kohtuullisen osan siitä, minkä turvaamiseksi tuo "ihme" oli välttämätön.

En ole suinkaan sitä mieltä, että yhteiskunnassa on taisteltava iät kaiket. Eihän toki, mutta sen ymmärtäköön jokainen, ettei sopua enää ole mahdollista rakentaa kahden luokan välille niillä keinoin, joihin oikealla uskottiin 1930-luvulla. Työväenluokka edellyttää muutoksia yhteiskunnan perusrakenteeseen — ei vain pintaan.

Järventaus ei tajunnut

"Jos meillä olisi aseistakieltäytyjiä, he joutuisivat mielentilatutkimukseen." Suunnilleen noinhan kuului se venäläiskenraalin lausuma, jota lähes väsyksiin asti on puolustuslaitoksessa toistettu ja yhtä usein hämmästyttetty, kun se ei väennakaan sosialistia. Eikö siis tämä sosialistinen esimerkki päde?

Kenraaliluutnantti evp Jorma Järventaus puolestaan kirjoittaa (HeSa 20.4.1973): "Sanomattakin on selvää, että varusmiesliiton tapaisella organisaatiolla tai etujärjestöllä ei Neuvostoliitossa ole tilaa". Ja kenraaliluutnantti jatkaa toisessa kohtaa artikkeliaan: "Esimiesten ja alaisten väliseen keskinäiseen luottamukseen ja arvontoon perustuva me-henki, joka on kaiken kasvatuksen perusta, on säi-

lynyt puhdaspiirteisenä Neuvostoliiton sotilaskoulutuksessa".

Eivätkö nämä esimerkit riitä osoittamaan, että suomalainen vasemmisto on väärässä? Eivät, sillä kenraaliluutnantti on nähnyt vaan ei tajunnut. Laajalti ottaen vasta vasemmiston vaatimusten toteutuminen merkitsisi vaikkapa tuon varusmiesliiton tarpeettomaksi tekemistä. Varusmiesliittoa ei silloin tarvita, jos koko yhteiskuntakoneisto sinällään toteuttaa sen, mitä varusmiesliitto yhdeltä osin meillä nyt joutuu ajamaan. Puolustuslaitos on helpompi hyväksyä, jos yhteiskunta on vailla niitä eroja, jotka meillä paljastuvat aina, kun alokaskomppania pannaan riviin. Siirtotyömaan parakista lähteneellä on niin vähän puolustettavaa, ettei sitä pelkällä kasvatustieteen approbaturilla pysty tajuamaan.

Reserviläisjärjestöt

Tahdon korostaa, että olen ollut tajuavinani ns. nuoremman upseerikunnan — sotaa käymättömien — sängen pitkälle havainneen yhteiskunnan heijastukset puolustuslai-

toksessa. Samaa todistusta en voi antaa reserviläisjärjestöistä. Niiden jäsenistö, mutta etenkin johto, näyttää valikoituvan yhteiskunnallisesti näkökyvyttömistä henkilöistä. Tätä pohjalta pidän ratkaisevana virheenä sitä, että tietävästi mm. kertausharjoitusjärjestelyissä näillä liitoilla on jonkinlainen sananvalta. Virallisesti järjestöt tietenkin väittävät yhteiskuntakatsestaan toista — mutta toistaakseni ennenkin käyttämäni vertauksen, reserviläisjärjestöjen puuhamiehet eivät osaa eivätkä uskallakaan ottaa selvää, mitä suomalainen ojuri, metsuri tai sorvari heistä, mutta ei suinkaan puolustuslaitoksesta, ajattelee.

Koskettelemani ilmiöt ovat taustaa, jota vastaan on heijastettava keskustelu puolustuslaitoksestamme ja sen kehittämisestä. Ellei tätä heijastusta tehdä, yhteiskunnan vasemman laidan kannanotot jäävät käsittämättömiksi.

Upseerikunnassa yhteiskunnallista harkitsemattomuutta

Kuitenkin juuri näistä kannanotoista riippuu ratkaisevasti se,

millä vauhdilla ja millaiseen valmiuteen puolustuslaitosta kehitetään. Olen valmis uskomaan, että se ammattisotilaspolvi, joka jo nyt osaa yhteiskunnallisen keskustelutaidon, aikaa myöten pystyy vaukuttamaan yhä useammat siitä, että Suomikin tarvitsee tietyn puolustuksellisen perusvalmiuden. Sen tekniseen, materiaaliseen ja henkiseen rakentamiseen ollaan sitä valmiimpia uhraamaan kansantuloa, mitä paremmalta isänmaa ilman korulauseita tuntuu.

Tämähän on usein toistettu totuus. Ja siksi hämmästyinkin sitä totaalisuutta, jolla upseerikunnan edustajat saattavat osoittaa yhteiskunnallisen harkitsemattomuutensa. Näin on käynyt mm. puhuttaessa yhtenäispäälylytyksestä tai kanta-henkilökunnan poliittisesta osallistumisosoikeudesta. Työväenliikkeessä näitä asioita kutsutaan yleisnimillä työpaikkademokratia ja kansanvalta; siksi siellä ei ymmärretä, jos niitä missään — edes kasarmialueilla — halveksitaan. Eri asia on

pohtia, sopivatko ja missä muodossa vireillä olevat suunnitelmat käyttöön puolustuslaitoksessa. Tässä nimennomaisessa keskustelussa viisaasti esiintyvä upseeristo voi saada aikaan erittäin merkittäviä tuloksia, suurempia kuin arvataan. Ellei se tätä halua, se voi yhtä hyvin ryhtyä ajamaan vaikkapa sitä, että upseerinvirka on aatelisarvon luonteinen ja periytyy isältä pojalle.

Henkilökohtainen tilitys

Huomaan kirjoittaneeni enemmän henkilökohtaisen tilityksen kuin alunperin ajattelin. Toivottavasti tämä on yksi tapa virittää muita jatkamaan keskustelua. Joka tapauksessa se on esimerkki ajatussikermistä, joita on syntynyt, kun olen upseereita tavannut, heidän kanssaan keskustellut ja kun he ovat minulle yrittäneet opettaa, miksi puolustuslaitoksen prosentit budjetista ja kansantulolaskelmista ovat tärkeitä ja miksi niitä pitäisi korottaa.

Nimenomaan tämä viiden viime vuoden aikana nautittu opetus voi tuottaa tuloksiakin. Joten opettajat ovat ilmeisesti olleet parempia kuin asevelvollisuusaikani esimiehet. Silä kun koululaitos oli minuunkin pystynyt jo jossain määrin istuttamaan orastavaa oikeistolaisuutta, asevelvollisuus aika niittasi minut lopullisesti vasemmalle. Niin minä sen koin.

JK

Juttuni valmistuttua osuin kävelyllä Tampereen sankarihaudoille. Taas kerran kauhistuin sodan mielettömyyttä. Taas kerran palasi mieleeni järjetön kuva everstistä, joka puhui joukkotuhoaseista kuin makeisista ja upseeriryhmä, joka pelasi sotapeliä, jossa tuhoutui komppania toisensa jälkeen niin omia kuin vieraita.

Upseerin ammatti on vielä risti-riitaisempi kuin toimittajan. Ja upseerin ristiriidat liikkuvat aina perimmäisten kysymysten, hengen ja elämän äärellä.

Arkistot aukeavat – ennennäkemätön suurteos syntyy

Mahtava kokonaisesitys toisen maailmansodan tapahtumista Münchenin petoksesta 1938 Hirošiman tuhoon 1945. Teksti pätevää, puolueetonta, kiihкотonta sveitsiläistyötä. Ainutlaatuinen kuvitus, joka on koottu kymmenien maiden sota-arkistoista ja uutistoimistojen kokoelmista.

Kuusi osaa, 3660 suurta sivua, 5500 kuvaa, joista puolet monivärisiä. Satoja karttoja.

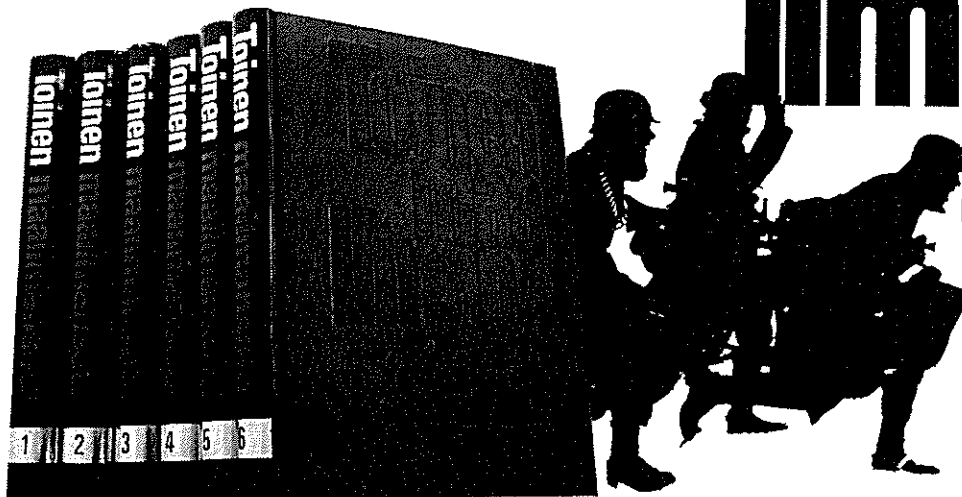
Ovh. 690 mk. Ennakkotilajalle hinta on vain 630 mk: lisäksi hän saa lahjana teoksen Viisi sodan vuotta (ovh. 53 mk).

Kk-maksu vain 20 mk.

Ensimmänen osa ilmestyy marraskuussa.

Toinen maa- ilman sota

1-6

WSOY
— ja pysytte
hyvissä kirjoissa

"FRIKASEETA" JA "JAKKARAVOITA" HAMINAN KADETTIKOULUSSA

GEORG RAUSTIALA

Heinäkuun 24. päivänä tuli kulu-neeksi 70 vuotta Haminan Kadettikoulun lakkauttamisesta. Metsänhoitaja Georg Raustiala on ollut vuodesta 1948 lähtien koulun nuorin kasvatti. Merkkipäivän tiimoilta hän suostui muistelemaan Kylkiraudan palstoilla menneitä. Kiitoksella todettakoon, että hän on pitänyt yhteyttä myös nykyiseen Kadettikuntaan.

Ennen muinoin aloitettiin so-tilasuralle pyrkivän erikoiskasvatus varhain. Poikasena ollessani hyväksyin isäni ehdotuksen pyrkiä kasvatiksi Haminan kadettikouluun ja tulinkin hyväksytyksi ensin kaksiluokkaiseen valmistavaan kouluun n.s. palttikouluun toukokuussa v. 1900 ja sitten Haminan kadettikouluun kesäkuussa v. 1902.

Kun alokkaat syksyllä saapuivat Haminan kadettikouluun, oli hyvin tähdellistä saada heille kunnollinen ja sopiva kadettipuku. Osaston vanhin ja kadettien holhoojat antoivat alokkaalle määräyksen mennä pohjakerrokseen varusmestari Ivkovin luo, jota kutsuttiin liikanimellä "Tschörnyi". Hän oli mustakasvoinen ja parrakas, aitovenäläinen. Hänellä oli paljon vaivaa löytää meille kahdelle pienimmälle varastosta sopiva puku

Pukujen pienimmätkin numerot riippuivat kuin säkki kadettin yllä. "Ei, ei käy", sanoi va-

rusmestari. "Täytyy sanoa vaaturille, että hän kaventaa takkia, jotta siitä tulisi sopiva ja mukiin menevä". Tschörnyi pudisti päätään sanoen: "Että voi olla noin pieniä poikia". No niin! Olihan Gulin edellisenä vuonna samanlainen ja tuo pieni Raustiala ei ole montakaan milliiä pitempi.

Unikeot pistimentupella vuoteista

Kello 6.00 kaikui aamuisin käytävissä ja huoneissa "ensimmäinen rumpu". Joka toinen aamu käytettiin signaalitorvea. Jotkut kompuroivat heti pysytyyn, vetivät vähän vaatteita ylleen ja laittautuivat pesuhuoneeseen, mutta enemmistö uinui edelleen. Kello 6.15 pärisi "toinen rumpu" ja silloin oli kertaikkiaan noustava. Heti sen jälkeen ilmestyi päivystävä kadetti tupaan valmiina pistimentupella auttamaan mahdolliset unikeot vuoteesta. Mutta sitä hu-

via hänelle ei kuitenkaan koskaan suotu tällaisessa alokasosastossa, missä kuri ja lainkuullisuus ovat täydelliset.

Pukeutumishuoliin kuului myös saappaitten kiilloitus, aikamoinen työ, kun kysymyksessä oli moinen nahka ja mokoma voide, joka ei ollut mitään voidetta nykymielessä, vaan kovia, Venäjältä tuotuja kakkuja, joita kostutettiin vedellä. Niillä saatiin aikaan kalpea, graniittimainen kiilto vasta pitkän, hikisen harjoitustyön kautta. — Vihdoin valmiina riennettiin ruokasaliin, missä teelasit jo odottivat. Eteishallissa olivat kaupungin kummankin leipomon edustajat, korit täynnään lämpimiä, tuoksuvia pullia, korvapuusteja, rinkeleitä, hollantereita ja millä kaikilla nimillä mahtoivatkaan kulkea nuo haminalaisen leipuritaidon maukkaat tuotteet.

Sitten asetuttiin osastolaisittain rintamajärjestykseen, yleinen katsastus saappaita myöten,

na praavo, shaagom marsh, alas maneesiin. Maneesissa asetuttiin U-muotoiseen rintamaan. Väähä peli asteli pitkin rivejä poikien päitä lukien ja teki sitten ilmoituksensa tällä välin saapuneelle päivystävälle upseerille. "Huomenta, hyvät herrat!" "Hyvää huomenta, herra kapteeni!" kaajahti ruotsinkielellä.

Sitten kuului äkkiä omituinen pärinä. Olisi voinut luulla jonkun puhkaisseensa reiän täyteen hernesäkkiin. Mutta se oli vain rukouksenlukija, muuan aokas, tässä tapauksessa allekirjoittanut, joka luki aamurukouksen. Siihen kuului neljä nelirivistä säkeistöä ynnä "Isä meidän" ja aamen. Kaikkityyni lausuttuna konekiväärin tahdissa, niin että tuskin saattoi erottaa muuta kuin painotettujen tavujen ääntiä. Silloisen käsityksen ja ihanteiden mukaan sen piti sujua kuin "juokseva vesi".

Nimetyt oppi-isät

Rukouksen jälkeen alkoi kello 7 tienoissa aamupäivän läksynluku. Tällöin kukin istui määrättyllä paikallaan pöydän ääressä ja vilkaisi vielä kerran kirjoihinsa lähteäkseen — kysymyksen ollessa I- ja II-luokkalaisista — "holhoojansa" luo kuulusteltavaksi. Oli mainio toimenpide tuo jonkun vanhemman kadettiverin nimittäminen alokaspojan erityiseksi oppi-isäksi. Se ja säännölliset lukuajat aamuin illoin takasivat läksyjen käsittelyn aivan toiseen tapaan kuin yleensä tavallisissa vapaissa kouluissa.

Sitten nautittiin kevyt ja pikainen aamiaisen, iso mukillinen maitoa, ranskanleivän puolikas ja pienehkö voipala. Heti sen jälkeen, kello 8.00, ilmoitti rumpali tai torvensoittaja äänekäästi päivän varsinaisen kou-

lutyön alkavan. Meidän, yleisluokkalaisten osalta se oli suunnilleen samanlaista kuin vastaavilla lyseoluokilla, mutta venäjänkieltä tehostettiin paljon voimakkaammin saksankielen kustannuksella.

Kuuluihan opetusaineisiin tanssikin. Kadettien kehuttu tanssitaiteita ei sanottavasti johtunut tästä virallisesta opetuksesta, joka parhaasta päästä käsitti tansseja sekä kävelyharjoittelua, silloin jo aivan muodittomia tansseja sekä kävelyharjoittelua, kumarrusta yms.

Aamupäivän kolmen opetustunnin jälkeen oli tavallisesti vielä aseharjoituksia tai muuta sen tapaista, kunnes kaivattu ruokailukutsu raikui kautta talon. Nyt marssittiin osastoittain reippain askelin suureen ruokasaliin, missä 8 pitkää pöytää, kullakin osastolla omansa, oli

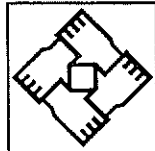

Tiedätkö, mitä Teille merkitsevät kirjaimet

TEL ja YEL

Jokainen työtätekevä kansalainen kuuluu lakisääteisesti jonkin työeläkelain piiriin. Yksityisessä työsuhteessa olevilla on TEL-eläkevakuutus ja itsenäisillä yrittäjillä YEL-eläkevakuutus. Tunnetteko Te oman eläketurvanne?

Lähimmästä Ilmarisen palvelupisteestä saatte tarkemmat tiedot eläketurvastanne. Palvelupis-

teitä ovat kaikki Pohjolan, Sampo-Tarmon, Suomi-Salaman, Hämeen Vakuutuksen, Kauppiaitten Keskinäisen, Turvan, Uudenmaan Vakuutuksen ja Varman konttorit. Tulkaa käymään tai soittakaa!

ELAKEVAKUUTUSOSAKEYHTIO
ILMARINEN

Eerikinkatu 41, 00180 Helsinki 18
puh. 90-640 921

katettu valmiiksi. Kohta kaikki seisoivat paikoillaan, rumpu tahi torvi pärähti ja vääpeli luki pöytäsiunauksen.

Kuorsaaajalle saappaasta

Ruokaa oli kylläkin riittävästi ja kaikki oli tehty hyvistä aineista. Sen saattoi keittiössä vahtipalvelusta suorittanut kadetti todistaa, mutta melko yksitoikkoista se tietenkin oli monenkin mielestä. Alati uusiintuva ruokalaji oli ns "hääpaisti", jonkinlainen patapaisti ruskean kastikkeen kera, aika mureata, mutta vallan aromitonta. Olisi yhtä hyvin voinut olla sellulosa, viisastelimme. Sitävastoin kaali- ja riisipiiras, jota saatiin tiistaisin ja perjantaisin, oli oikein hyvää, samoin kokonaisista pyöreistä tattarisuurimoista isoissa saviruukuissa uunissa kypsytetty puuro. Aterian päätyttyä kuului jälleen rummupärähdys ja penkkien kolina sekä sitten vääpelin kantava ääni:

"Vi tacka Dig rätt hjärtelig o Gud, vår fader käre, att vi såväl till kropp som själ förnöjde, styrkte äre."

Vielä rummupäräytys, pari komentosanaa ja sitten marssittiin ulos. Lyhyen lepoetken jälkeen tulivat iltapäivän oppitunnit, niiden jälkeen ehkä voimistelua tai jonkinlaista urheilua — keilailua, luistelua tai mäenlaskua — sitten illan läksynluku 1½ tuntia ja sen jälkeen illallinen. Se nautittiin samassa järjestyksessä kuin päivällinenkin. Sitä seurasi marssi maneesiin ja iltahartaushetki siellä — sama päitten lukeminen ja ilmoituksenteko, samä rukousvirsiä lausunta, osaksi eri sanoin.

Ja kun toinen iltarumpu kello 9.15 kajahti oli ukko Morfeuksella jo syli täynnä sikeästi nukkuvia kenraalinalkuja. Mutta auta varjele, jos joku kuorsasi, sillä kirjoittamaton laki vaati ehdottomasti, että ken sellaista kuuli, heittäköön umpimähkään saappaansa äänen osoittamaan suuntaan. Tällainen oli normaali päivän virallinen osa vanhassa kadettikunnassa.

Konsertteja, ilotulituksia, tanssiaisia

Lauantaisin ei ollut iltäläksyen lukua, silloin saatiin, ellei kukaan lukuisista esimiehistä ollut sitä kieltänyt, määräämisenä pistäytyä kaupungilla, jopa jos oli "tilaus" t.s. kirjallinen kutsu joltakin tunnetulta perheeltä, viettää koko ilta siellä. Sunnuntaina oli samoin varauksin kolmen tunnin kaupunkikävely ja sen ohella mahdollinen "tilaus" kiikarissa. Muuten oltiin vapaita kaikesta pakollisesta lukemisesta, harjoituksista, yms. Aamupäivällä täytyi kuitenkin osallistua jumalanpalvelukseen maneesissa.

Kahden viikon kuluttua saapumisestaan tuli alokkaan tietää kadettien nimet. Vanhempi kadetti pysäytti alokkaan käytävällä ja kysyi: "Nimeni ja osasto?" Jos vastaus oli virheellinen, oli seurauksena korvapuusti.

Kadettikoulussa tarjoutui myös huvittelulilaisuuksia, etupäässä konsertteja, joita varten juhlasali annettiin käytettäväksi ehdolla, että kadetit saivat vapaan pääsyn (seisomapaikat). Loistava oli myös ilotulitus, joka kevättalvella järjestettiin päärakennuksen edustalla olevalla kentällä näytteeksi asianomaisen erikoisluokan edistymisestä kemian ja tulitustekniikan aloilla. Siellä loisti aurinkoja, siellä pyöri tulipyöriä, siellä loimusi kemianopettajan nimikirjaimet elävin liekeihin.

Mutta juhlatilaisuuksien huippu saavutettiin kuitenkin niissä iltamissa, jotka pidettiin kevätpuolella. Kuinka riivatun lysti olikaan silloin, ainakin meillä pikkupojilla kadettien soitokunnan suorittamasta alkusoitosta alkaen päättäjäistanssiin saakka, johon osallistumista kömpelö ensikertalainen ilman minkäänlaisia naistuttavia tietävästi ei voinut ajatellaakaan. Siellä kukko ja kissa lauloivat ajankohtaisia kupletteja voimistelutikkaille kiivenneen kaiun höystäessä esitystä, siellä esitettiin lystikäs näytelmäkappale, siellä esiintyi pari engströmiläis-

tä herrasjätkää kalvosin kaulassaan ja tärkkipaidan kova etumus rinnassa.

Simputus virallisesti kielletty, mutta...

Meillä keltanokilla oli kuitenkin joka päivä uusiintuva viihdytyksemme, joka varjopuolistaan huolimatta taatusti ylläpiti ainaista jännitystä ja siten kumminkin joudutti ajan kulkua. Se oli juurtunut pennalismi, joka ammoisista ajoista saakka oli rehoittanut kadettikunnan keskuudessa, samoin kuin arvattavasti kaikissa vastaavantapaisissa laitoksissa ympäri maailmaa. Tulokkaalla ei ollut mitään sanomista, hänen oli täytettävä kaikkien käskyt, vaikkapa puskea päänsä seinään ja kestettävä mitä kovakouraisinkin kohtelu, aina vain ilomielini, mukisematta ja valittamatta. Näin määräsi ikivanha, tosin virallisesti kumottu sääntö ja siihen olivat kaikki muutkin poikkeuksetta alistuneet.

Se ei suinkaan ollut mitään häpeällistä, pikemminkin se oli kunniakas tulikoe, minkä kautta vähitellen saattoi ansaita itselleen kadettinimen verrattoman arvon ja kunnian ja siten kohota yhä korkeammalle kaiken maailman poroporvarien yläpuolelle. Se toi mukanaan ikäänkuin tuulahduksen intiaanikirjojen ja klassillisen historian vaarantäyteisestä maailmasta koulupojan muuten seikkailuttomaan elämään. Tähän tapaan on arvostettava kadettipennalismia, ja sillä kai kyllä oli määrätty kasvatustehtävänsä, joskin se toiselta puolen helposti meni liiallisuuksiin.

Oli miten oli, äidin pikku enkeli joutui tämän tästä löylytettäväksi ja höyhennettäväksi kaikin ajateltavissa olevin keinoin. Hänen oli seistävä asennossa kaikkien vanhempien kadettien edessä kolmannelta yleiseltä luokalta ylöspäin lukien. Hän ei saanut käydä puistossa eikä oleskella niissä osastohuoneissa, joissa vanhemmat toverit asuivat, eikä niihin johtavassa käytäväs-

säkään, paitsi tärkeällä asialla ja silloinkin vain juosten. Jos joutui odottamaan esim. jonkun oven edessä, oli juostava paikalla.

Alokas ei saanut ilmeinen eikä katsein näyttää kuulevansa mitään hänen ympärillään käydystä keskustelusta, vielä vähemmän osallistua siihen. Hänet komennettiin iltaisin maatamennessä tanssimaan "frikaseeta" s.o. töpsöttämään ympäri osastohuonetta paita vedettynä päälle yli tirskevien kiusantekijöiden pirsteessä häntä viivottimilla ja saappaanvarsilla. Häntä kestitettiin "jakkaravoilla" jne. Kaiken kukkuraksi hänen ehkä sitten oli laulettava pirteää laulu tai kerrottava hauska juttu tai kosittava kaakeliuunia. Humaanisempi ja paljon hyödyllisempi kiusaamistapa, jota hyvänahkaisimmat vanhat kadetit huvikseen harjoittivat, oli poikien tanssittaminen.

Tanssimaan kyllä opittiin!

Tämä tapahtui yleensä joka lauanta- ja sunnuntai-iltaisin tuntimäärin. Siellä se tanssitaitea varsinaisesti opittiin!

Joku musiikkitaiteilijainen kadetti istuutui tanssisalin pianon ääreen ja sitten huudettiin tanssimaan. Permannolle oli vain uskaltauduttava vaikkei ikinä ennen olisi ottanut tanssiaskeltaakaan eikä edes tuntenut sen ajan lukemattomien tanssien nimiäkään: pas-d'espagne, pas-de-quatre, pas-des-patineurs, pas-de-brilliantine, pas-de-pompadour, chaconne, vengerka, marsurka, franseesi, erinäiset valsit, erinäiset polkat jne. Sen kun vilkaisi, miten muut tekivät ja

antoi mennä niin kauan kuin musiikkia riitti, vanhempien kadettien yllyttäessä kaikenmoisin huudoin ja nauraessa täyttä kurkkua hassunkuriselle näytökselle.

Kuukauden kuluttua oli alokkaan osattava tanssia hyvin ainakin valssia ja puolalaista marsurkkaa ja jos tanssin taito näissä lajeissa vielä oli heikko ja huono, niin alokas kutsuttiin yksityishuoneeseen, jossa hän sai tutustua löylyttämiseen. Olihan se alokasaikaa — sitä kesti tavallisesti kaksi vuotta eli kunnes oli päässyt kolmannelle luokalle. Mutta toisena vuonna hän sai jo itsekin häytyttää sen vuoden tulokkaita — jännittävä ja mielenkiintoinen kausi, monen vanhan kadetin todistuksen mukaan kaikesta huolimatta hauskin osa koko kadettiajasta.

Heila piti olla tai useampikin

Mutta nuorten kadettien opastus kapealle tielle tapahtui toisinkin keinoin kuin pennalismien avulla. Kuri oli muutenkin erittäin ankara ja sitä valvottiin monessa portaassa. Holhooja ja osastoaliupseerit — kaikki erikoisloukkalaisia, jotka eivät enää viitsineet osallistua mihinkään alokkaan kiusailuun — pitivät nuorukaista silmällä. He saattoivat rangaista häntä esim. kieltämällä menon kaupunkiin tahi seisottamalla häntä iltaisin asennossa vuoteen edessä pari tuntia kerrallaan, mikä oli aika tuntuva rangaistus.

Sitten oli olemassa kahden ylimmän erikoisloukan oppilaiden muodostama Korkea Toverikunta. Se oli hieno vanha järjestö, jolla oli sekä perinteel-

linen että virallinen oikeus ja velvollisuus käsitellä moraalisia ja muita vakavampia hairahduksia, joita saattoi esiintyä laitoksessa päällystön tietämättä. Sellaista lienee kuitenkin satunut perin harvoin.

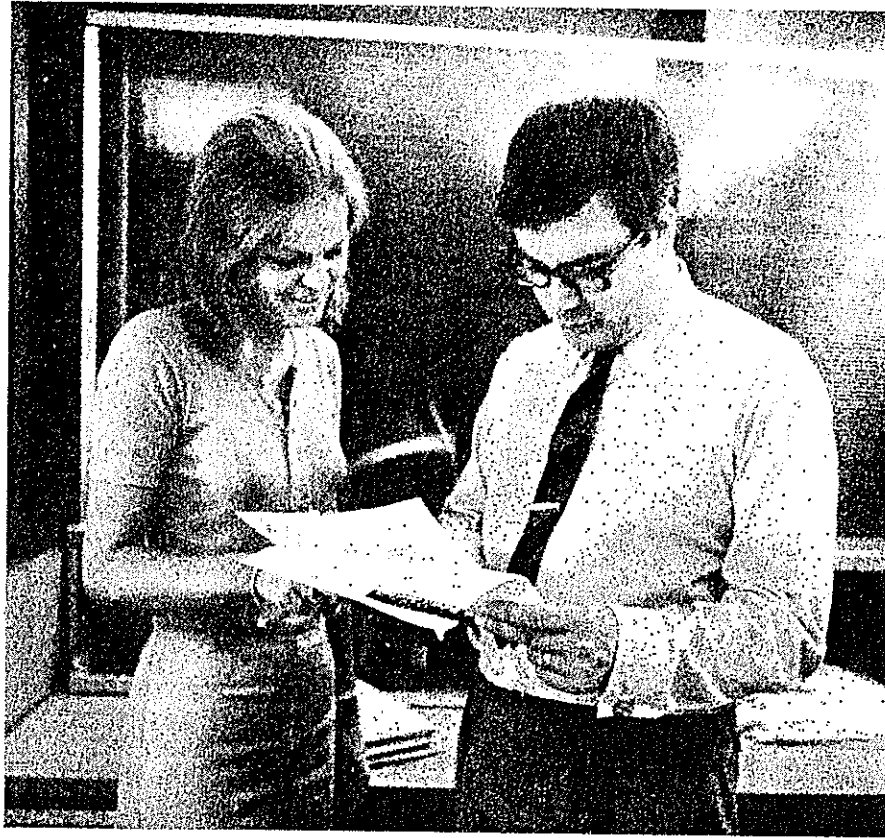
Nuoren kadetin täytyi myös oppia seurustelemaan nuorten neitosten kanssa. Hänelle oli ansioksi, jos hänellä oli heila ja sitä parempi, jos niitä oli useampia! Että minä todennäköisesti täytin niitä toiveita, joita minuun tässä suhteessa asetettiin, käy ilmi korusähkeestä, minkä täyttäessäni 75 vuotta sain entisiltä ja silloisilta Haminan työtöiltä vastaanottaa. Sähke kuuluu näin: "Metsänhoitaja Georg Raustiala, H.linna. Tänä päivänä vastaanota kunnianosoituksemme ja tervehdyksemme. Heilat Maryanne, Ella ja Caja".

Kaikki kadettimuistelmani ovat, kuten nähdään, varhaisilta poikavuosilta. Mutta sekin lyhyt aika, jona poikasena tulin kantaneeksi vanhan Suomen Kadettikunnan yksinkertaista mestaria pukua, on riittänyt iäksi täyttämään mieleni kunnioituksella ja kiintymyksellä tuon hienon ja arvokkaan laitoksen muistoa kohtaan. Sen tasalaatuinen, pääosaltaan hyvistä, isänmaallisista kodeista tullut oppilasainees, sen melkein spartalainen järjestys ja kuri sekä sen samalla ylpeä ja reilu henki tekivät siitä erinomaisen kasvatuslaitoksen. Olenkin saattanut todeta, että entisten kadettien valtava enemmistö on kunnialla palvellut maataan eri asemissa synkkinä ja valoisina aikoina ja osoittanut kuntoa ja rohkeutta myös myöhemmissä suurissa voimainmitelyissä.

repro keskus oy

KUVALAATTOJA
OFFSETLEVYJÄ
VALOKUVAUSTA

Lönnrotink. 32 A 28, 00180 HELSINKI 18, Puh. 648 331

Meistä on Teille hyötyä

Ja Teistä meille. Siinä se on asiakkaan ja pankin välisen suhteen koko merkitys. Yhdessä me pystymme paljon sellaiseen, mihin kumpikaan ei pystyisi yksin. Tulkaa

meille, niin
solmitaan
pankki-
suhde!

YHDYSPANKKI
luottamuspankki

SOTILAS JA TYÖTAISTELU

TOIVO LINNA

”Aliupseerit edelleen lakossa” ja ”Upseerit jättäneet lakkouhkauksen”. Miltä tuntuisivat moiset otsakkeet päivälehtien etusivuilla?

Varsin tuoreessa muistissa on ns. teknisten eli STTK:n valtion ja kuntien palveluksessa olevien toimihenkilöiden lakko touko-kesäkuussa. Tähän lakkoon osallistui myös sotilashenkilökuntaan kuuluvia sotilasinsinöörejä ja -tekniikoita. Aliupseeriliiton liittokokous ilmoitti jo maaliskuussa julkilausumassaan ”liiton olevan valmis tarvittaessa työtaisteluun muun virkamieskunnan rinnalla”. Myöhemmin liitto julkisti lehdessään työtaisteluorganisaationsa.

Lakon moraalinen oikeus

Edellä mainitut tapahtumat nostivat varsin kiihkeän keskustelun siitä, onko sotilas- ja virkavalan tehneellä sotilaalla oikeutta työtaisteluun, lakkoon. Ja erityisesti, onko sotilaan lakkoilu moraalisesti sekä puolustuslaitoksen ja yhteiskunnan kannalta hyväksyttävää.

Vuoden 1970 lopussa annettu virkaehtosopimuslaki antaa virkamiehelle oikeuden lain edellyttämin edellytyksin ja myös työtaistelukeinoja käyttäen ajaa taloudellisia ja sosiaalisia etujaan koskevia vaatimuksia. Myös puolustus- ja rajavartiolaitoksissa palvelevat palkatut sotilaat ovat järjestäytyneet ja kuuluvat omien järjestöjensä kautta lain tarkoittamiin sopijajärjestöihin, Akavaan, TVK-V:hin tai VTY:öön (STTK?). Täten myös sotilaalla on laillinen oikeus työtaisteluun.

Virkavalassa virkamies lupaa ”totella ja noudattaa valtakun-

nassa voimassa olevia lakeja ja asetuksia”. Näin ei myöskään virkavala aseta estettä virkaehtosopimuslain sisältämälle työtaisteluoikeudelle. Virkaehtosopimusjärjestelmässä on myös varmistettu se, etteivät valtakunnan elintärkeät toiminnot vaaraannu, sillä virkariitalautakunta voi kieltää tietyn alan virkamiesten lakon kokonaan tai lakkoon osallistumisen yksityisen, tärkeässä asemassa olevan virkamiehen kohdalla.

Järjestelmän pitäisi olla aukoton. Miksi sitten asiasta kiistellään? Kysymys on vanhoista ja vanhentuneista asenteista. On ymmärrettävää, että monet vanhat sotilaat, jotka ehkä pitävät sotilaan ammattia vielä ”kutsumuksena”, eivät ymmärrä nykyvirtauksia. Silti tällainen ajattelu tuskin on enää hyväksyttävää.

Järjestelmä on muuttunut

Vanhakantainen menettely valtion virkamiesten, myös puolustuslaitoksen osalta lähti siitä, että valtio vaatiessaan virkamiehen työpanoksen toisaalta takaa tälle toimeentulon, elannon. Järjestelmästä on vielä jäljellä palkan maksaminen vakinaiselle virkamiehelle etukäteen. Järjestelmä sisälsi monilla aloilla ”rahapalkan” lisäksi myös monen laatuiset luontaisedut. Nämä edut olivat niin hyvät verrattuna siviilityövoiman etuihin, ettei virkamiehiksi pyrkijöistä ollut puutetta. Puolustuslaitoksen osalta saattoi asiaan

Sotilasmestari Toivo Linna esittelee oheisessa kirjoituksessaan työtaistelua ja sen mahdollisuuksia sotilaan näkökulmasta.

vaikuttaa myös, nykyisin tosin tuomittu, vääräsuuntainen maanpuolustusajattelu.

Sodanjälkeinen aika oli puolustuslaitoksen alennustilan aikaa. Näin myös laitoksessa palvelevien osalta monessa suhteessa, ei vähiten taloudellisissa kysymyksissä. Puolustus- ja rajavartiolaitoksissa palvelevien virkamiesten taloudelliset ja sosiaaliset edut eivät kiinnostaneet ketään.

Aliupseeriliiton liityttyä Virkamiesliittoon ja Upseeriliiton Akavaan tilanne ratkaisevasti muuttui, sillä nämä mainitut järjestöt pystyivät ns. vanhan neuvotteluoikeuslain perusteella vaikuttamaan myös upseerien ja aliupseerien palkkajärjestelyihin. Kehitys on johtanut nytemmin alussa mainittuun virkaehtosopimusjärjestelmään. Eri asia on, kuka on syypää siihen, että virkamiesten palkat ovat viime vuosina jääneet 20—30 prosenttia jälkeen yleisestä palkkakehityksestä kuten mm palkkaindeksin vaikutus eläkepalkkoja määrättäessä osoittaa.

Ei rajoittamatonta lakko-oikeutta

”Palkkasotilaat” ovat näin varsin hyvin oivaltaneet nykyaikaisen työmarkkinapolitiikan merkityksen. Itse asiassa kehitys on ollut pakon sanelema. Voidaan vain kuvitella, mikä olisi tilanne, ellei näin olisi. Puolustusmäärärahat ja samalla laitoksessa palvelevien taloudellinen ja sosiaalinen asema olisivat

—>

riippuvaisia kulloisenkin hallituksen ja lopulta eduskunnan mielialoista ja kenties poliittisista voimasuhteista. Sopimusjärjestelmän virkamiehelle tuomaa oikeutta vaikuttaa omien työehtojensa määräytymiseen ei tällöin olisi.

Puolustus- ja rajavartiolaitosten kannalta nykyisen järjestelyn pitäisi olla pelkästään positiivinen. Jos laitosten virkamiehet pystyvät työmarkkinapoliittisin toimenpitein huolehtimaan taloudellisista ja sosiaalisista eduistaan, on syytä odottaa, että laitokset saavat tällöin myös palvelukseensa hyviä virkamiehiä. Tämän vuoksi on syytä odottaa laitosten johdon kaikea tukea virkamiesten oikeuteuille pyrkimyksille samoin kuin aktiivisuutta laitosten sisäisissä järjestelyissä erityisesti sosiaalisella alalla.

Puolustuslaitoksen asema sen täyttäessä sille lakisääteisesti määrättyjä tehtäviä saattaisi

muodostua pulmalliseksi, jos lakko-oikeus olisi rajoittamaton. Tämän tilanteen ehkäisemiseksi on järjestelmään sisällytetty sääntelymekanismi, lakon kieltämismahdollisuus. Mikäli puolustusvoimissa palvelevien kohdalla näin tapahtuisi, on oikeutettua odottaa, että sotilaat eivät jää tämän vuoksi jälkeen yleisestä palkkakehityksestä.

Puolustuslaitoksen kannalta todellinen vaara piilee vain siinä, jos tulevaisuudessa työtaisteluoikeutta muodossa tai toisessa laajennetaan koskemaan myös varusmiehiä. Ajatuskin tällaisesta on tosin utopistinen.

Toivottavasti tarpeeton oikeus

Kysymys virkamiehen, sotilaan lakko-oikeudesta koskee koko yhteiskuntaa. Puolustuslaitos on osa yhteiskuntaa. Kun yhteiskunta on luonut nykyisen virkaehtosopimusjärjestelmän on se voinut tapahtua vain

enemmistön hyväksymänä. Samalla yhteiskunta on ottanut riskin järjestelmän mahdollisista seuraamuksista. Yhteiskunnallisen tasa-arvon kannalta järjestelmä on ainut mahdollinen. Suomalaisessa yhteiskunnassa tuskin voidaan ajatella järjestelmää, jossa puolustusvoimissa palvelevat olisivat erikoisasetmassa ja yhteiskunta huolehtisi erityisesti sotilaiden taloudellisesta ja sosiaalisesta asemasta. Vaikka tämälantapainen menettely olisikin ehkä sotilaiden kannalta toivottava se tuskin lähentäisi laitosta suomalaiseen yhteiskuntaan.

Oikeus työtaisteluun, lakkoon, on kiistattomasti myös palkattujen sotilaiden laillinen oikeus. Tämän valossa kiista sen moraalista tai yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä on aiheeton. Sotilaan, puolustusvoimien ja yhteiskunnan kannalta on toivottavaa, ettei lakko-oikeutta tarvitsisi milloinkaan käyttää.

JUHLANUMERO

Edessäsi on nyt Kylkiraudan 100. numero. Sitä on pidettävä juhlanumerona sekä myös merkittävänä saavutuksena Kadettikunnan pyrkimyksissä toimia omalla alallaan maanpuolustuksen hyväksi. Ensimmäinen Kylkirauta ilmestyi v 1935, joten tasavuosikymmensyntymäpäiviin päästään vasta parin vuoden kuluttua.

Merkkitapahtumaa on lehdessä vietetty

pelkästään työn merkeissä. Sadannen numeron kunniaksi on uusittu lehden kansi sekä sen taitollista ulkoasua. Toimitus ottaa mielellään vastaan mielipiteitä tehdyistä uudistuksista, sillä tällaista linjaa on tarkoitus jatkaa edelleen.

Toivottavasti Sinäkin tunnet Kylkiraudan omaksi lehdeksi.

OIKEA OSOITE ASUNTOASIOISSA

**Asunto
myymälä**

Keskus-SATO

POLAR-rakennusosakeyhtiö

UUDENMAANKATU 16
00120 HELSINKI 12
Puh. 13339

Palvelemme teitä

arkisin klo 8.30–17.00
lauantaisin klo 9.00–13.00

RAKENTAJAT!

Uudistetut laitoksemme, nykyaikaiset koneet, ammattitaitoinen työvoima ja korkealuokkaiset raaka-aineet ovat tehneet tuotteemme tunnetuiksi ja tunnustetuiksi ensiluokkaisesta laadustaan kautta maan.

- Ikkunat ja ovet piirustustenne mukaan. Myös kaikenlaiset Modulimitoitettut ikkunat ja ovet.
- Tehdasmaalaus-, lasitus- heloitusosastomme palvelevat Teitä toivomusten mukaan.
- Toimitamme myöskin PVC-muovipäällystettyjä karmeja ja muovivuorilistoja.
- Erilaista rakennuspuutavaraa sahattuna, höylättynä ja painekyllästettynä suoraan varastosta. Kaikenlaisia listoja, myös jalopuusta.

Rakennusasioissa osoitteeksi:

**Alavuden
Puunjalostustehdas Oy**

Alavus as. Puh. 965-20 461

OLIS' KIRVEELLÄ TÖITÄ!

ESKO VALKONEN

Kaikkalainen uudistaminen on muotiasia. Niin myös manpuolustuksen ja puolustuslaitoksen sektoreilla. Majuri Esko Valkonen on pohtinut asioita ja antaa tässä oikein "isän kädestä". Ovatko uudistukset heikentäneet tai heikentämässä puolustuslaitoksen tehoa?

Olemme voineet todeta, ettei Neuvostoliitossa eikä muissaakaan Varsovan Liiton maissa ole tehty puolustuslaitoksen tehoa heikentäviä "uudistuksia", kuten lännen demokratioissa on tapahtunut. Varsovan Liiton maissa näistä ei edes keskustella, vaikka meillä suomalaisilla on täysi työ kaikenkarvaisen "uudistusideoiden" kanssa kamppailtaessa.

Nikita Hrustshev oli kenraali. Leonid Brezhnev on sotilasarvoltaan kenraali. Neuvostoliiton korkein poliittinen johto on saanut korkeimman sotilaskoulutuksen ja yleensä heidän poliittiset työntekijänsä ovat saaneet sellaisen maanpuolustuskoulutuksen, joka länsimaissa on vain ammattisotilailta. Näitä politiikkoja ei voida "nartuttaa" minkään tekosyyin nojalla vaarantamaan valtakuntansa turvallisuutta. Toisin on lännen pienissä demokratioissa ja jopa isoissakin!

Amerikkalaisten "business"-sodankäynti virheellistä

Sotilasorganisaatioiden uudistustarvetta mitattaessa on lähtökohtana oltava sotilaallisen tehokkuuden kriteerit. Tämä ei aina ratkea suurvalloista ja edellisen suuren sodan voittajista esimerkkiä ottamalla, vaikka se näyttääkin olevan yhtä vanha käytäntö kuin sotahis-

toriakin. Yhtä vanhaa on se, että ei tajuta asian sisältöä, vain sen ulkonainen muoto.

Suomalaisen sotilasorganisaation on kyettävä alivoimaisena menestyksellisesti taistelemaan sekä ihmis- että materiaaliyivoiman omaavaa vihollista vastaan. Viime sodan voittajien organisaatioiden toiminta rakentui lähes rajattomiin ihmis- ja materiaaliavoimavaroihin sekä niiden häikäilemättömyyden ja tappioista piittaamattomaan käyttöön. Näin on myös tämän päivän supervaltojen organisaatioiden laita.

Eriytyisen kriittisesti olisi asennoiduttava kaikkeen anglo-amerikkalaiseen sotilaalliseen ajatteluun, koska kyseinen sotilaitos on vieläkin rakenteellisesti palkka-armeija. Kaukana ei ole aika, jolloin kaikki USA:n upseerit olivat "etelän gentlemanneja" ja miehistö ja alipäällystö irtolaisista värvättyä. "Roskaväkeä", kuten Wellingtonin herttua kutsui Waterlooissa voittanutta armeijaansa. — Tässä heijastuu myös anglo-saksisen upseerin asennoituminen ei-upseeriin. Aliupseereiksi valittiin kovanyrkkisimmät miesten riveistä. Manner-Euroopassa ja varsinkin pohjoismaissa kansanarmeijalla on jo vanhat traditiot.

Meillä, jossa ollaan kovaa vauhtia luovuttu ja edelleenkin luopumassa kaikesta

"preussilaisesta ja ihailaan amerikkalaisten tapaa käydä II maailmansota — aivan kuin se olisi ollut "business" — lie-nee mielenkiintoista tietää, että amerikkalaiset itse pitävät "liikemiesmäistä" sodankäyntiään virheellisenä ja turhia tappioita aiheuttaneena. Nyt "uuden upseerin" ihanne on kärjistetysti natsiupseeri, koska "tämä ei ollut vain täydellinen sotilas ja johtaja, vaan osasi myös luoda joukostaan lujan sosiaalisen yhteisön".

Suomalaisen sotajoukon voima

Edellämainitun vaatimuksen, kyetä alivoimaisena menestykselliseen taisteluun, täyttämiseen on johtanut taktillisen päätöksenteon delegoimiseen meillä huomattavasti alempiin komento- ja johtoportaisiin kuin suurvalloissa. Onhan meillä jo pataljoona taktillinen yksikkö ja usein käytännössä sitä on ollut erillinen komppania-kin, jonka päällikkö todella "osaa taktikoida". Suurvalloissa vielä rykmentti on taistelutekninen, ei-taktinen yksikkö, jonka komentaja ajattelee ja toimii mekaanisen kaavamaisesti. Tämä on ollut suurvallan armeijassa luonnollinen ratkaisu tehon maksimoimiseen rajattomien voimavarojen käytössä.

On siis oleellisia eroja suomalaisen ja suurvallan organisaation toimintaperiaatteissa ja luonteessa. Tässä erossa on suomalaisen sotajoukon voima, jota ei saa vähentää miljoona-armeijojen pikamassakoulutuksen lumoissa — ei edes tehokkaita taisteluratoja saisi käyttää sovelletun koulutuksen kustannuksella vaan sen täydentämiseksi.

Oleellista sotilaalliselle organisaatiolle on, että se poikkeaa monessa kohdin kaikista siviiliorganisaatioista, vaikka sisältääkin paljon yhteisiä piirteitä. Tehokkaalle sotilaalliselle organisaatiolle on tunnusomaista rautainen kuri, tavaksi ja itsessään selväksi tottumukseksi kiteytynyt **ehdoton pakko** suorittaa saatu tehtävä parhaalla mahdollisella tavalla. Onhan sotilaan oma henki hänen työpanoksensa oleellinen osa. Toinen merkittävä ero on sotilaallisen organisaation voimakas sosiaalistamiskyky; sen tehokkaalle toiminnalle ei ole ratkaisevaa, ovatko sen jäsenet intoimielisiä vapaaehtoisia, raakoja palkkasotureita tai "väkisin sotaan vietyjä". Kolmas oleellinen ero siviiliorganisaatioihin nähden on käsitteen, "sotilaan kunnia", realismus. Tämän ovat vallankaappauksen teoreetikotkin todenneet. Sen että sotilaat ovat uskollisia vannomalleen valalle.

Kuri ja henki

Taistelutaito ilman kuria on merkityksetön. Amerikkalaisten sotilaiden saamasta erinomaisesta ase- ja ampumakoulutuksesta ei Korean sodan alkuvaiheissa ollut mitään hyötyä, kun he eivät käyttäneet sitä, vaan juoksivat pakoon. Runsaan kahden vuoden kuluttua sodan alkamisesta amerikkalaisia sotilaskarkureita oli 46 000 ja joka kolmas sairaustapaus oli ns. sotaneuroositapaus. Vasta tällöin amerikkalaiset totesivat vian olleen Korean sodan edellä tehdyissä vapaamielisissä uudistuksissa, jotka olivat pilanneet joukkojen kurin. Kun epäkohta oli vastahakoisesti

tunnustettu, rangaistiin pelureita esimerkillisellä kovuudella sekä kokonaisille divisioonille pidettiin "vanhan kansan kurinpalautusta". Kuri parani, kurin myötä taisteluhenki ja -teho.

Joukossa, jossa on hyvä kuri, on aina myös hyvä henki. Hyvä henki, johon ei liity hyvää kuria, katoaa taistelukentällä nopeasti, koska miehet eivät voi luottaa toisiinsa, siihen, että jokainen varmasti tekee tehtävänsä.

Hieman huvittavaa on eräiden siviileiden sotilailta oppimien metodien tuominen takaisin alkulähteilleen "aivan uutena asiana". Mm. Sotakorkeakoulussa ainakin v. 1965 pidettiin operaatioanalyysiä puhtaana siviilituotteena, vaikka anglosaksit ovatkin vain soveltaneet preussilaisen yleisesikuntaupseerikoulutuksen meto-

deja koneelliseen tietojen käsittelyyn.

Herra ja työläinen

Suomalainen mies odottaa, että kadettiupseeri on "herra" ja suomalainen nainen odottaa hänen olevan "herrasmies". Ei suinkaan "demokraattista" tai "rahvaanomaista" käyttäytymistä. Tämän on todennut myös Knut Pipping väitöskirjassaan: "Kompaniet som samhälle", ja saman asian on edesmennyt Marko Tapio tuonut sattuvasti esille kirjassaan "Arktinen hysteria": "Suomalainen työmies kunnioittaa vain kravattia".

Eräs luutnantti kirjoitti tässä hetki sitten Sotilasaikakauslehdessä "olevansa työläinen". Tokihan me kaikki työtätekevät olemme työläisiä. Tämän kirjoittaja on jopa ollut "rasvanahkainen työmies" — on talon-

mies — lämmittäjän paperit ja vuosien käytännön kokemuskin opiskeluaajoilta. Suomalainen alainen, nimenomaan "reilu, rasvanahkainen työmies", ei kuitenkaan hyväksy upseeria "työläisenä". Upseeri on joko "herra", jona hänet ollaan valmis hyväksymään — muristen usein, mutta hyväksytään kuitenkin, tai "narri", jona häntä ei hyväksytä.

Tasa-arvosta puhuminen sotilaallisessa hierarkiassa on epärelevanttia — mitä enemmän tasa-arvoa sitä enemmän tyytymättömyyttä, koska suomalainen mies ei kerta kaikkiaan suostu olemaan vertaisensa komennettavissa. Esimiehen pitää olla etevämpi ja "parempi". Tämän pitää myös näkyä ulkonaisesti — pukeutumisessa, tietyissä eduissa jne. Tätä eroavuutta suorastaan odotetaan, jotta voitaisiin toinen tunnustaa herraksi. Tämä ei suinkaan ole rasite meille upseereille, sillä "herra-viha" on siksi syvälle juurtunut ajalta, jolloin "herrat" olivat ruotsalaisia tai venäläisiä, että jos on "reilu", jos edes toisissaan yrittää olla reilu ja oikeudenmukainen, vaikka ei onnistuisikaan, niin alaiset huomaavat tämän enemmän tai vähemmän kummissaan ja "herraan" kohdistuva murina saa myönteisen sävyn.

Aitojen kaataminen käyttäytymisen osalta ei ole mielekasta. Ei aitoja siviilien ja sotilaiden välillä voida koskaan täysin poistaa — tämä tosiasia on hyväksyttävä sellaisenaan. Me olemme spesialisteja, joitten kieltä maallikko ei yksinkertaisesti voi täysin ymmärtää eikä ajatuksenjuoksua tarkoin seurata. Eihän toisen yleisesikuntaupseerin ajatuksia ymmärrä puolesta sanasta kuin toinen vastaavan koulutuksen saanut. Ei reservin upseeri pysty ajattelemaan samalla tavalla kuin kadettiupseeri, eikä sotilaskoulutusta saamaton siviili edes kuten peruskoulutuksen läpikäynyt nuori sotamies, jääkäri jne.

"Yhtenäinen pukeutuminen"

Amerikkalaisen Marshall'in mukaan heidän joukkujensa kurittomuus toisen maailmansodan aikana ei suinkaan johtunut kurittomista miehistä vaan upseereista, jotka katsoivat olevansa kurin yläpuolella. Sama pätee meillä. Meistä löytyy paljon "pikku-hitlereitä", jotka eivät halua itse alistua määräykseen, mutta haluavat pakottaa alaisensa tinkimättä noudattamaan omia, virallisista määräyksistä poikkeavia käsityksiään. Toinen ei tykkää kravatista ja pitää sitä sopimattomana metsässä nähtäväksi (itse olen muuten ollut ainakin 2000 vuorokautta maastossa solmio kaulassa, enkä oudoksunut lainkaan), toinen kieltää pikkukengät, kolmas saappaat jne.

"Yhtenäisen pukeutumisen" suurin ongelma näyttääkin olevan annettujen määräysten epäkäytännöllisyys. Vaikuttaa siltä, että joku ei saa housuja pysymään jalassaan ilman "henskeleitä" ja hän kieltää sotilaspaidassa esiintymisen, toinen ei osaa solmia itse "kravattia" ja kieltää sen viemisen metsään ja kolmas ei osaa kääriä jalkarättejä kieltäen saappaiden käytön, neljännen luovaloisena kieltäessä vilpoisen pukeutumisen kesähelteelläänkin.

Pukeutuminen on tärkeämpää kuin luullaan. Se on sekä mieliala- ja työtehokysymys. Ei tarvitse määrätä heinäkuun helteellä kouluttajille yhdenmukaista pukeutumista asekäsitteilyä, ampumakoulutusta tai sulkeisjärjestyksen johtamista varten, jos he saavat vapaasti valita. Kaikki ovat pikkukengissä ja paitapuserossa. Kukaan kokenut sotilas ei taasen lähde pikkukengissä pitkälle marssille tai suolle räpimään. Kenttäpuvun käyttöön tulo lisäsi yhdenmukaista pukeutumista ilman eri käskyjä asun käytännöllisyyden myötä.

Saavutusten arvostaminen

Esimiehinä meidän olisi syytä huomata myös varusmiesten

haluavan aikaisemmin mainittua "eriarvoisuutta": Nuori jääkäri haluaa erottua "mokusta" ja "masi" haluaa erottua nuoresta jääkäristä. Huolimaton pukeutuminen ja epäsoitilaallinen käyttäytyminen ovat monasti suurin ongelma on yleensä se, etteivät he mielestään riittävästi erotu miehistöstä — ja vanha varusmiesaliupseeri haluaa erottua nuoremmistaan — jos ei muuten niin kurssimerkki väännetään vinoon. Eron pitäisi näkyä sekä puvussa että oikeuksissa. Tämä olisi myös "demokraattistakin", koska jokaisesta "mokusta" tulee aikanaan "mies" ja "miehestä" "masi".

Ihminen ei arvosta itsestään selviä oikeuksia; hän arvostaa vain sellaisia saavutuksiaan, joiden suoritus on vaatinut vaivaa ja työtä. Tämän ovat näköjään yhteiskuntaudistajat unohtaneet, samoin eräät sotilaatkin varusmiesten viihtyvyyden lisäämisen parissa näpperellessään. Kyllähän tämänkin asia aikanaan Kadettikoulussa tajuttiin. Helsingistä matkustettiin junalla Lappiin simpujen istuessa puupenkissä III lk:n päivävaunuissa, samalla kun kaaderit nukkuivat I lk:n makuuvaunussa. Eipä tuo pahalta tuntunut — tulipahan vain konkreettisesti selväksi, että simpulla ja kaaderilla on tietty ero.

Entä miten lienee nykyisen kadettihengen laita? Kaikki kadettiupseerithan eivät kuulu Kadettikuntaan. Eräs syy lienee koulutuksen helpottuminen "korpuksessa". Mitä kovempi paine on, sitä lujempi joukon jäsenten yhteenkuuluvuuden tunne. Tähän rakentuu taistelukentillä syntyvä aseveljeys.

Mutta eipä kaikki syy liene koulun helpottumisessa. "Herrojen vanhempien" olisi syytä muistaa, että sotaa edeltänyt luutnantin reaalipalkka

vastaa suunnilleen nykyistä everstiluutnantin palkkaa. Nyt luutnantin kaiken lisäksi on elätettävä perheensä kutistuneella palkallaan. Läheskään kaikki upseerit eivät enää ole lähtöisin varakkaista kodeista, ja aika jolloin kornetin palkka hupeni pelkkiin juomarahoihin on takana. Tätäkään puolta asiassa ei saa jättää pelkästään ammattiyhdistyksemme Upseeriliiton huoleksi. Jos näin tehdään ei luutnantilta voida

vaatia "kadettihenkeä". Eipä juuri kapteeniltakaan.

Kuin muskettisoturit

Mikäli todella olemme "kadettihengen" läpitunkemia, meidän tulisi tuntea olevamme yhtä kaikkien kadettiupseerien kanssa. Periaatteen "yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta" pitäisi olla jokapäiväistä todellisuutta. Ja näin tulisi olla niin taistelukentillä sodan aikana kuin rauhan aikana soturin re-

paleista sosiaalipakettia paikailtaessa.

Meillä sotilaille ei ole mitään syytä tuntea alemmuuden tunnetta siviilien parissa. Turha korskeus on myös pahasta, mutta tietty eroavuus on luonnollista, jos tuntee oman arvonsa ja antaa arvon toisellekin. Jos näin teemme uskon "Konstan tekevän hunööriä" vielä tulevienkin miespolvien saatossa, eikä kirveelläkään ole niin mahdollomasti töitä!

SENAATTORI

DESIGN TIMO SARPANEVA

LASIA
GLAS
GLASS

AHLSTRÖM
iina

SAMUEL VÄSY KERTAUSHARJOITUKSIIN

ERKKI MIKAEL

Samuel Väsy seiso i peilin edessä. Hän veti vatsan sisään ja työnsi rinnan ulos.

— Hm, sanoi hän tukahtuneella äänellä. — Eipä hassumpaa! Komppania... HUOMIOO! Käänös vasempaan...PÄIN!

Kaksospojat Helpertti ja Vilpertti Väsy, joita naapurit kutsuivat yhteisellä nimellä tuplavahinko, katselivat isäänsä kiinnostuneina.

— Isä, minne sinä menet? kysyi Vilpertti, joka oli sielunelämältään sen verran kehittynyt, että tiesi peiliharjoitusten merkitsevän lähtöä jonnekin. Viimeksi oli Samuel Väsy harjoitellut peilin edessä puhettaan, joka kyllä meni jonkin verran ns. mönkään sen johdosta, että hänellä ei päivällispöydässä olutkaan peiliä edessään, mistä syystä hänen kielensä tuli ulos suusta aina kun hänen piti sanoa "laajakantoisten suunnitelmien pohjalta".

— Hyss, älkää häiritkö isää! hästisteli rouva Väsy. — Menkää ulos leikkimään!

— Mene itse ulos leikkimään, sanoi Samuel Väsy. — Sinulla ei ole tarpeeksi kärsivällisyyttä lasten kanssa, kunnioitettu vaimoni ja talouspäällikköni. Lasten kanssa täytyy keskustella asiallisesti ja selvittää heille asioita niin he kyselevät paljon vähemmän. Lapsipsykologiaa, rakkaani, sitä sinulta puuttuu! Samalla vaivalla kuin sanoit "menkää ulos" olisit voinut sanoa "isä lähtee kertausharjoituksiin" ja he olisivat olleet tyytyväiset.

— Jassoo, sanoi rouva Väsy.

— Kertausharjoituksiin? innostui Helpertti. — Onko se sama kuin jälki-istunto?

— Tshit, tirskahti rouva Väsy ja hänen miehensä seivästi hänet katseellaan huomauttaen sitten arvokkaaseen keskustelusuavuun, että kysymyksessä oli eräänlainen sotaväen harjoitustilaisuus.

— Isä, ammutko sinä kanssa? tiedusteli Vilpertti kiinnostuneena ja

Samuel Väsy taputti häntä päällele huolettoman isällisellä tavalla, jonka oli oppinut Gary Cooperilta filmissä jossa tämän epäkiitollisena tehtävänä oli ampua kolmetoista aseistettua roistoa panostamatta välillä revolveriaan.

— Voi olla, että isä ampuukin, sanoi hän huolettomasti.

— Ammutko heti portailla? Ammutko? MITÄ?!

— Ei toki, poikaseni. Eihän minulla ole pyssyäkään. Minä ammun tykillä.

— Vatsaanko?

— Hihi, sanoi rouva Väsy ja Samuel Väsyn niska alkoi punottaa, mutta hän hillitsi nopeasti mielensä.

— Ei tykillä vatsaan ammuta, sanoi hän. — sillä ammutaan ilmaan ja sitten se putoaa jonnekin ja pamahtaa.

— Minne jonnekin? tiedustelivat pojat närkästyneinä moisesta ylimalkaisuudesta.

— Maaliin, lapseni, maaliin!

— Juoksetko sinä katsomaan isä? Juoksetko?

— Ehei, sanoi Samuel Väsy. — Se putoaa kauas monien kilometrien päähän.

— Miksi niin kauas? Eihän siellä ole ketään? epäili Vilpertti ja rouva Väsykin näytti kohteliaan kiinnostuneelta ja otti mukavan asennon nojatuolissa.

— Ei siellä saakaan olla ketään, sanoi Samuel Väsy kasvattajan kärsivällisyydellä. — Me vain harjoitteleme ja ammutte tyhjään maaliin. Ensin laskemme kynällä ja paperilla kuinka ammus lentää, sitten tähtäämme...

— Vatsaanko? kysyi Helpertti nopeasti ja toiveikkaasti.

— Ei kun ilmaan!

— Mihin kohtaan?

— ILMAAN! karjaisi Samuel Väsy niin, että rouva Väsy kohautti hämmästyneenä kulmakarvojaan ja Samuel Väsy hillitsi nopeasti itsensä. — Ei ilmassa ole mitään koh-

taa, jatkoi hän hieman innottomasti. — On vain ilmaa... Mutta kun ammutte ilmaan, putoaa se maaliin.

— Isä narraa, tiedotti Vilpertti. — Ei ilma putoa...

— Ammus! kiljaisi Samuel Väsy ja rouva Väsy näytti riemastuneelta. — Katsokaa nyt, pojat. Jos sinä Helpertti haluat heittää tämän pallon pihan yli Vilpertille, niin mihin sinä tähtäät?

— Vatsaan! sanoi Helpertti hetkeäkään epäroimättä.

— MUTTA SINÄ HEITAT SEN ILMAAN, ONKO SELVÄ! suuttui herra Väsy ja katsoi uhkaavasti Helperttiä, joka vetäytyi säikähtyneenä ovea kohden, mutta työnsi alahuulensa uhkaavasti eteenpäin.

— Vatsaanpas, pihisi Helpertti tuskin kuuluvasti. Samuel Väsy puristi kihelmöivät kämmenensä nyrkkiin ja rouva Väsy vihelteli huolettomasti itseksensä heilutellen jalkojaan.

— Mutta jos ei se olekaan enää siellä? keskeytti Vilpertti uhkaavan välikohtauksen.

Samuel Väsy pyörähti ympäri.

— Mikä sitten?

— Maali! Jos joku on vienyt sen pois sillä välin kun isä laskee?

Samuel Väsy raastoi hiuksiaan.

— Eihän siellä ole ketään!

— Mutta jos sinne tulee...

— Eikä tule, kun sinne ei saa tulla, kun sinne ammutaan!

— Mutta JOS!

— EI MITÄÄN JOSSIA! karjaisi Väsy ja Vilpertti vetäytyi vuorostaan hiukan kauemmaksi. — Siellä ei ole ketään ja sillä hyvä!

Helpertti oli sillä välin hivuttanut taas etulinjaan.

— Mistä isä sitten tietää, osuiko se? tiedusteli hän muina miehinä. Rouva Väsy tempaisi kiireesti sanomalehden ja hautautui siihen.

— Siellä on tähytäjät eli tulenjohto, sanoi Väsy.

— NO NIIN! kiljaisi Vilpertti. — Ähä, ähä! Siellä ON joku!

Samuel Väsy kalpeni raivosta. pelastautui keittiöön.

Samuel Väsy laski kymmeneen. Helpertti tarkasteli isäänsä kiinnostuneena. Hän tunsu olevansa turvallisella maaperällä.

— Siellä on tähystäjät, kuiskasi Samuel Väsy. — He tarkastelevat kauempaa kiikarilla maalia.

— Miksi he eivät seiso vieressä? tiedusteli Helpertti asialliseen sävyyn.

— Vieressä, missä vieressä? Maali on iso... se voi olla suuri suo tai..

— Suo! kiljaisivat kaksosväsy järkyttyneinä. — Ammutko sinä suota!

Samuel Väsy istuutui ja tarrautui vapisevin käsin sanomalehteen yrittäen vuorostaan pelastautua siihen.

— Ammutko sinä suota?! tiukkasivat kaksosväsy moraalisen närkästyksen vallassa. — Suota?

Samuel Väsy laski lehden käsistään.

— Tämähän on vain harjoitusta, eikä mitään sotaa, sanoi hän veronmaksajan itkunsekaisella äänellä.

Silloin ammutaan sinne, missä ei ole ketään...

— Onhan siellä! Tähystäjät! par-kaisi Vilperti päättäen henkensä uhallakin pitää kiinni saamastaan myönnytyksestä, jonka hän katsoi henkilökohtaiseksi voitokseen. — Tähystäjät!

— Eivät he ole siellä. He ovat kauempana. Muutenhan he voisivat saada ammuksut niskaansa!

— TAI VATSAANSA! riemastui Helpertti päästessään taas käsiksi mieliiheseeseensa.

Samuel Väsy nousi järkyttyneenä pystyyn.

— Mene ulos leikkimään, sanoi hän. — NOPEASTI!

Helpertti aukaisi suunsa sanoakseen jotakin, mutta katsoi siten tarkemmin isäänsä ja muutti mielensä häipyen nopeassa temossa pihalle.

Vilperti katsoi kaksosveljensä jälkeen. Hän tunsu kaikkesta huolimatta pärjänneensä paremmin keskustelussa. Samuel Väsy oli vapisevin käsin kaatamassa itselleen jotakin joka tasoitti adrenaliinin hänen

veressään, kun hän äkkiä tuli tietoiseksi toisen perikuntansa osakkaan läsnäolosta.

— Helpertti on niin itsepäinen, sanoi Samuel Väsy häveten jo kii-vastumistaan. — Hän jankuttaa ja jankuttaa. Täytyy uskoa, kun isä sanoo.

Vilperti nyökkäsi mielteliäänä.

— Helpertti on toope, sanoi hän laajentaakseen saavuttamaansa jalansijaa kaksosveljeensä nähden. — Ei se ymmärrä mitään.

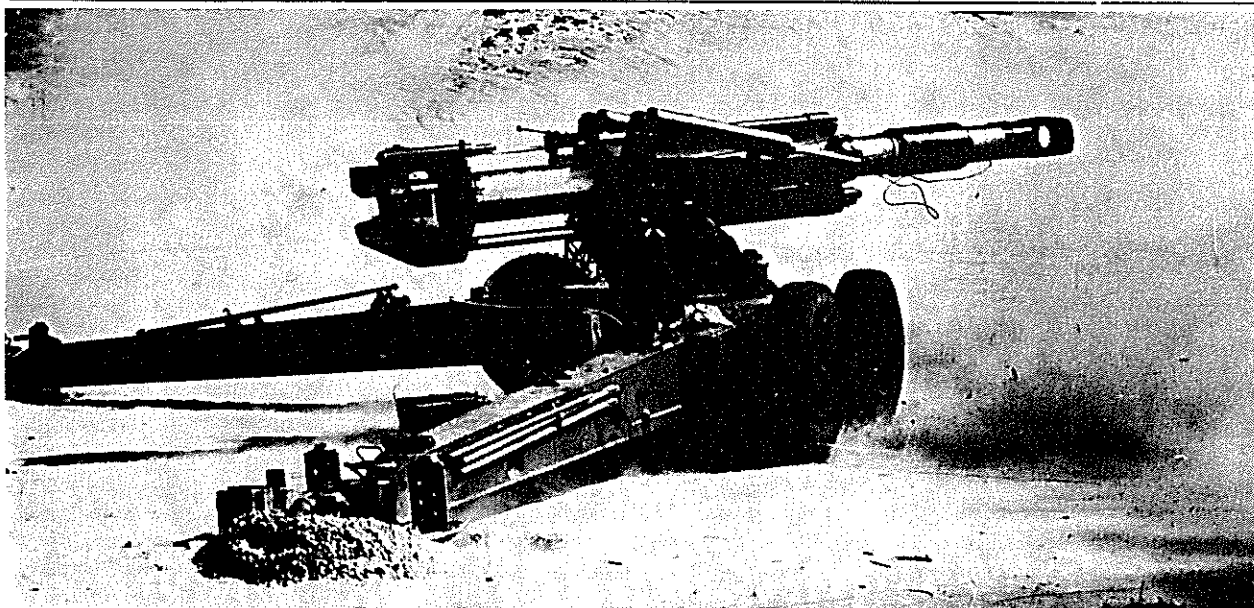
Samuel Väsy katsoi hyväksyvästi ja hiukan uudella silmällä tätä perheenjäsentään.

— Helpertti on tullut äitiinsä, sanoi hän.

— Juu, sanoi Vilperti ja työnsi kätensä kyynärpäätä myöten housuntaskuihin ja ottaen miehekkään haara-asennon. — Muuten näin meidän kesken...sanoi hän matalalla äänellä niin että Samuel Väsy suorastaan säikähti.

— Mitä sitten?

— Onko siellä maalissa ketään?

Tämä Tampellan valmistama kenttätykki 155 K/68 on alusta loppuun kotimaista työtä.

— kaliiperi	155 mm
— ammuksen paino	43,5 kg
— kantama	23 km
— paino	8500 kg
— ajonopeus	100 km/h

Tampella

Näkkileipäuutuuksia Teille ei tarjota joka päivä!

Vaasan Ohutnäkki ohut ja rapea herkkunäkkileipä aamiais-, kahvi- ja teepöytään.

Terveellistä hyvää **VAASAN**
LEIPÄÄ

VAASAN HÖYRYMYLLY OSAKEYHTIÖ

TURVALLISUUSPOLIITTINEN TUTKIMUS UNOHDETTU

GUNNAR ÖHMAN

Suomalaiseen tiedepolitiikkaan on viime aikoina ryhdytty kiinnittämään vakavaa huomiota. Valtioneuvostolle jätetty ”Suomen tiedepolitiikan suuntaviivat 1970-luvulla” sisältää tiedepolitiikan tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet. Kuitenkin siitä on unohdettu (?) turvallisuuspoliittinen tutkimus. Oheisessa kirjoituksessa eversti Gunnar Öhman tarkastelee kriittisesti kyseistä selvitystä.

Valtion tiedeneuvosto on laatinut valtioneuvostoa varten kokonais selvityksen tiedepolitiikastamme. Esitys sai nimekseen ”Suomen tiedepolitiikan suuntaviivat 1970-luvulla.” Kyseessä on todella laajakantoinen ja pitkälle luotaava työ. Niinpä tiedeneuvosto esittääkin vuoden 1973 alussa valtioneuvostolle jättämässään työssä, että tämä vahvistaisi edellä mainitun tiedepoliittisen ohjelman ja toimittaisi sen selontekona eduskunnan käsiteltäväksi. Ohjelma sisältää tiedepolitiikan tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet näiden saavuttamiseksi sekä osoittaa ne tutkimuksen alat, joilla tutkimustarve on kiireellisin.

Arvosteltaessa tiedeneuvoston saavutusta on otettava huomioon sen omat arvioinnit siitä, että nyt on esitetty vain tiedepolitiikan päälinjat sekä tutkimus- ja kehitystyön suuntaamisen ja kehittämisen kiireellisimmät toimenpiteet. Runsaasti suunnittelutyötä arvioidaan tarvittavan vielä tutkimukseen osoitettavien voimavarojen jakamiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla tutkimus- ja kehitystyön eri lohkoille sekä tutkimustehtävien jakamiseksi erilaisten suorittajaorganisaatioiden kesken.

Kaikesta edellä mainitusta huolimatta jää arvostelullekin vielä si-

jaa. Ohjelmassa tätä aiheuttavat erityisesti

- turvallisuuspolitiikan tutkimuksen täydellinen puuttuminen,
- perustutkimuksen pintapuolinen käsittely,
- teknillisen tutkimuksen vaatimaton osuus sekä
- kokonais selvityksen vajavaisuus.

Turvallisuuspolitiikan tutkimus

Tiedeneuvosto esittää, että lähivuosina on erityisesti suoritettava

- kansanterveyteen kohdistuvaa tutkimustyötä,
- väestön elinehtojen sekä kansallisen tuotantorakenteen kehitystekijäin tutkimusta,
- ympäristönsuojelua sekä luonnonvaroja ja ympäristöä säästävien menetelmien ja tuotteiden kehittämistä koskevaa tutkimusta,
- demokratian ja tasa-arvoisuuden toteutumista selvittävää tutkimusta sekä
- työelämän ja työolosuhteiden tutkimusta.

Edellä mainitut tavoitetutkimuksen kohteet ovat sangan kannatettavia, vaikkakin niissä heijastuu korostettu yhteiskuntapoliittinen tendenssi. Olisi odottanut, että edes

sivu olisi uhrattu valtakunnan turvallisuuspolitiikan suuntaviivojen selvittämiseen. Ainakin olisi pitänyt perustella näin tärkeän asiakokonaisuuden poisjättäminen. Tätä asiantilaa voidaan tietenkin perustella viittaamalla opetusministeriön alaan kuuluviin ulkopolitiikkaa palveleviin projekteihin. Ihmetystä aiheuttaa kuitenkin ulkopolitiikkaa koskevan tavoitetutkimuksen näkyttömyys ohjelmassa. Onhan Suomella ollut melkoinen osuus SALT- ja ETYK-neuvottelujen järjestäjänä sekä myös YK-toiminnassa. Maanpuolustustutkimuksesta ei tiedeneuvoston ohjelmassa ole sanaakaan.

Tiedeneuvosto toteaa työssään, että eri hallinnonhaaroilla suoritettava tutkimus- ja kehitystyötä koskeva tutkimuspoliittinen suunnittelu kuuluu asianomaisen ministeriön tehtäviin. Tämän mukaan ulkopoliittisesta tutkimuksesta vastaa ulkoministeriö. Strategiaa koskeva tutkimus kuuluu tosin myös puolustusministeriön tehtäväkenttään. Maanpuolustustutkimus on mm puolustus-, sisäasiain- sekä kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaa. Maanpuolustustutkimus hajaantuu monen ministeriön ja niiden apuna olevien neuvottelukuntien vastuulle.

Koordinoinnin tarve on aivan ilmeinen. Tämä koskee myös koko turvallisuuspolitiikan kenttää. Tiedeneuvosto on mahdollisesti rajannut tehtävänsä siten, että turvallisuuspolitiikka, puolustuspolitiikka jne ovat sen toimialan ulkopuolella. Tällöin Suomen tiedepolitiikan suuntaviivojen rajaaminen ulkonaisen turvallisuuden osalta kuuluu jonkin toisen elimen kuin tiedeneuvoston osalle. Tällainen elin voisi olla esimerkiksi puolustusneuvosto.

Perustutkimus

Tiedeneuvoston käsityksen mukaan tavoitetutkimuksen edellytysten varmistamiseksi on perustutki-

—>

musta harjoitettava ensisijaisesti yliopistoissa ja korkeakouluissa ja sille on luotava riittävät edellytykset näiden laitosten omien määrärahojen puitteissa.

Moni vanhempi tiedemies on moittinut tiedenevostoa tavoitetutkimuksen korostamisesta perustutkimuksen kustannuksella. Kuitenkin on todettava, että tiedenevoston johtavat periaatteet ovat oikeat. Valtioneuvostolle jätetyn tiedepoliittisen ohjelman suppeus perustutkimuksen osalta on tosin kritiikkiä aiheuttava. Viittaus korkeakoulujen hallinnossa ja tutkintojärjestelmissä odotettaviin muutoksiin tutkimustoiminnan suuntaamiseksi yhteiskunnan tarpeiden mukaisesti on aiheuttanut levottomuutta perustutkimusta suorittavien piirissä.

Varsin paljon arvostelua on aiheuttanut opetusministeriön toimenpiteet niin sanotun asiakaspalvelutoiminnan kontrolloimiseksi. Turvallisuuspolitiikan perustutkimuksen eräitten asioiden salattuus on ollut myös huolen aiheena. Seurauksena saattaa olla varsinkin yksityisen sektorin rahoittaman perustutkimuksen tyrehtyminen korkeakouluissa. Tämä olisi varsin kohtalokasta, sillä korkeakoulujen tutkimusmääräraha kysymys odottaa ratkaisuaan.

Teknillinen tutkimus

Tiedenevoston tiedepoliittinen ohjelma ei ole kovin ystävällinen myöskään teknillistä tutkimusta kohtaan. Tiedenevosto toteaa, että valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolelle jää noin 50 % maamme

koko tutkimuspanoksesta. Tämä osa on huomattavalta osalta teollisuuden ja muiden elinkeinoalojen yritysten rahoittama. Koska perustutkimusta tuetaan voimakkaasti yksityisen sektorin toimesta, on tiedenevostolla ollut mm tästä syystä rajoitetut mahdollisuudet kartoittaa tätä tutkimuksen aluetta.

Tekniikan kehitys on voimakkaasti koko yhteiskuntaan kohdistuvaa, joten sen osuuden syvällisempi käsittely tiedepoliittisessa ohjelmassa olisi ollut suotavaa. Sotatekniikan viimeisimmät saavutukset ovat vaikuttaneet suurvaltojen strategian uudelleen arviointiin. Niiden vaikutusten arvioiminen pienen maan turvallisuuspolitiikkaan edellyttää myös syvällisiä teknillisiä tutkimuksia opivien omaperäisten torjuntamekanismien löytämiseksi.

Tiedepoliittikan kokonaisselvitys

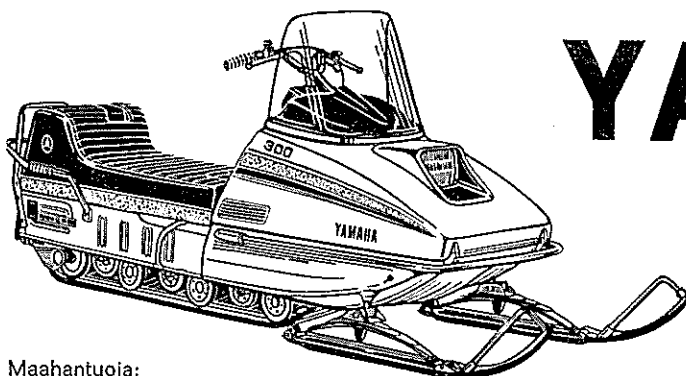
Valtion tiedenevoston laatima esitys "Suomen tiedepoliittikan suuntaviivoiksi 1970-luvulla" on hallitukselle ja eduskunnalle arvokas dokumentti. Hallitus on hyväksynyt ohjelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset sekä antanut asianmukaisen selonteon eduskunnalle. Valitettavasti ohjelman käsittely eduskunnassa jäi kovin ylimalkaiseksi. Suotavaa olisi, että eduskunta huolehtisi valtion tutkimusmäärärahan kohottamisesta asteittain tiedenevoston esityksen mukaisesti. Tällöin valtion osuus kohoaisi 655 miljoonaan markkaan vuoteen 1980 mennessä. Yksityisen rahoituksen kanssa se

vastaisi vajaata 2 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Suomen tiedepoliittikan kokonaisselvitys odottaa vielä tuleamistaan. Turvallisuuspoliittinen tutkimus on vähintään yhtä tärkeä kuin demokratian ja tasa-arvoisuuden toteutumisen tutkimus. Perustutkimuksen ja teknillisen tutkimuksen perusteellista selvitystä myös kaivataan.

Ministeriöiden välisen tieteellistä tutkimusta koskevan työnjaon mukaan opetusministeriö on tieteen yleisministeriö, jolle kuuluu yleinen tiedepoliittikka, eri tieteenalojen yleinen tutkimuspolitiikka sekä päävastuu perustutkimuksen edistämisestä. Tätä kaikkea ei voida alkekirjoittaa turvallisuuspolitiikan osalta. Tuntuu luonnolliselta, että tämän laatuisten tutkimusten yleisministeriö olisi puolustusministeriö. Ulkopoliittikan alaan kuuluvan tutkimuksen koordinoisi kuitenkin ulkomministeriö. Turvallisuuspoliittisen tutkimuksen välittömänä hyväksyjänä olisi puolustusneuvosto ja lopullisena valtioneuvosto, jossa hyväksytään myös opetusministeriön laajakantoiset ohjelmat. Lopullinen vastuu on tietenkin eduskunnan.

Tulevaa hajasijoitusta ratkaistessa olisi otettava huomioon myös tieteellisen tutkimuksen toimintamahdollisuudet. Tulevaisuudessa, erityisesti tavoitetutkimus tarvitsee tutkimus- ja kehittämistyöyksiköitä, joissa osatekijöinä ovat monet tutkimuslaboratoriot ja tutkimuslaitokset. Näiden ripottelu ympäri Suomea ei tule edistämään ainaakaan tieteellistä tutkimustyötä.

Maahantuojat:

OY ARWIDSON & CO AB

PL 399 — 00101 Helsinki 10

Puh. 645 811 — Näyttely: Annankatu 19

YAMAHA

MOOTTORIKELKAT

SL-300 C

Tela 38 cm
Teho 20 hv
Til. 292 ksm
Syl. 1

SW-440

Tela 46 cm
Teho 30 hv
Til. 433 ksm
Syl. 2

SERTTI

KOIRANRUOKA KESÄKUNNON KOHENTAJA

Kesäleikit Sertti-vireän koiran kanssa ovat mieleenpainuvia. Lomalle lähtiessä on syytä varata mukaan Sertti-pakkauksia. Mökkikauppiailanne ei ehkä satu olemaan Sertti-koiranruokia. Sertti antaa koiralenne kesäkuumallakin vireyttä ja voimaa.

VAASAN SERTTI TÄYSRAVINTO

on kuivaruokaa täysikasvuisille koirille. Pakkaukset 1 kg:n kotelo, 3 kg:n pussi ja pitkille koiramatkoille 25 kg:n säkki.

PENTU-SERTTI TÄYSRAVINTO

on tasapainoista kuivaruokaa koiranpennuille. Raekoko on sopiva pieneen suuhun. Pakkaus: 700 g:n kotelo.

TUORE SERTTI TOLKISSÄ

on täysin luu- tonta joka koiran ruokaa. Valmistettu maksasta ja lihasta. Pakkaus: 400 g.

VAASAN HÖYRYMYLLY OSAKEYHTIÖ

SERTTI on maittavaa sorttia

KRIISIAJAN KANSANTALOUS

RAUNO NIINIMÄKI

Valtiotieteen maisteri Rauno Niinimäki työskentelee Taloustietori:ssä, missä hän joutuu erittäin läheisesti tekemisiin kansantalouskäsitteen kanssa. Oheisessa artik-

kelissa maisteri Niinimäki on syventynyt käsittelemään tuota aihetta kriisiajan näkökulmasta. Liikume toisin sanoen taloudellisen maanpuolustuksen alueella.

Suomen markkinoille tarjottiin vuonna 1970 tavaroita ja palveluksia yhteensä 56 147 miljoonan markan arvosta. Tästä kokonaistarjonnasta muodosti kotimainen tuotanto (bruttokansantuote) 77,6 % ja tuonti 22,4 %. Tarjotuista tavaroista ja palveluksista käytettiin yksityiseen kulutukseen 40,7 % ja julkiseen kulutukseen 12,3 %. Pääomanmuodostukseen (investointeihin) käytettiin 20,1 % kokonaistarjonnasta ja vientiin meni 21,3 %. Lisäksi varastot kasvoivat 3103 miljoonalla markalla. Tämä kansantalouden kuvaus voidaan esittää asetelman muodossa ns. huoltotaseena.

Suomen huoltotase v. 1970

	milj. mk	%
Yksityinen kulutus	22 902	40,7
Julkinen kulutus	6 914	12,3
Pääomanmuodostus (investoinnit)	11 262	20,1
Vienti	11 966	21,3
Varastojen muutos	3 103	5,5
Kokonaiskysyntä	56 147	100,0
Bruttokansantuote	43 592	77,6
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	12 555	22,7
Kokonaistarjonta	56 147	100,0

Seuraavassa kriisiajan kansantalouden tarkastelussa käytetään lähtökohtana edellistä huoltotasetta ja oletetaan, että maan tuotantovälineistö (koneet, laitteet, rakennukset, tiet, sillat yms.) säilyy pääosiltaan omilla käsissä ja vahingoittumattomana.

Esimerkki huoltotaseesta kriisiaikana

Kun kriisi on kestänyt jonkin aikaa ja talous on sopeutunut siihen, saattaisi huoltotase vuoden 1970 hinnoin näyttää seuraavalta:

	milj. mk	%
Yksityinen kulutus	15 000	32
Julkinen kulutus	24 000	51
Pääomanmuodostus	5 000	11
Vienti	3 000	6
Varastojen muutos	—	—
Kokonaiskysyntä	47 000	100
Bruttokansantuote	43 000	91
Tuonti	4 000	9
Kokonaistarjonta	47 000	100

Edellinen asetelma ei perustu mihinkään tutkimuksiin, vaan on täysin hypoteettinen. Todennäköisesti kuitenkin kysynnän ja tarjonnan erien muutosten suunta on kuvattunlainen. Muutosten suuruus taas voi olla aivan toisenlainen riippuen kriisin luonteesta. (Suomen viime sotien aikaisia huoltotaseen muutoksia on arvioinut Kari Nars tutkielmassaan "Suomen sodanaikainen talous ja talouspolitiikka", Suomen Pankin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja. Sarja A 29, Helsinki 1966.)

Esimerkissä on oletettu, että kriisiajan kansantaloudelle on luonteenomaista ensiksikin ulkomaankaupan huomattava supistuminen. Toiseksi kysynnän rakentamassa tapahtuu suuria muutoksia. Julkinen kulutus kasvaa voimakkaasti mui-

den kysynnän erien kustannuksella.

Jotta edellä kuvatut suuret kysynnän rakenteen muutokset voisivat toteutua, täytyy tarjontapuolella tapahtua vastaavat muutokset. Koska tuonti muodostaa kriisiaikana hyvin pienen osan tarjonnasta, jää rakenteen muuttuminen kotimaisen tuotannon harteille. Tuotannossa tapahtuu kahden tyyppisiä rakennemuutoksia. Entistä suurempi osa tuotantoresursseista suunnataan sotatarviketuotantoon. Toisaalta koko tuotannon on muututtava kotimaisempaan suuntaan. Vientiteollisuuden on alettava valmistaa kotimarkkinoilla tarvittavia hyödykkeitä.

Kulutus, investoinnit ja vienti

Eräs kriisiajan suurimmista ongelmista on, kuinka saadaan tilaa kasvavalle julkiselle kulutukselle. Edellytyksenä tälle on muiden kysynnän erien, eli viennin, investointien ja yksityisen kulutuksen supistaminen. Vienti supistunee ilman muuta kriisin alkaessa.

Jotta saataisiin tilaa puolustusvoimien tarpeille, täytyy myös luopua suuresta osasta investointeista. Toisin sanoen tuotantovälineistöä ei uusita eikä lisätä kuten rauhan aikana tuotannon kasvua tavoiteltaessa, vaan annetaan koneiden kulua. Toisin sanoen "syödään pääomia". Tarjontapuolella tämä merkitsee sitä, että investointitavaroita ei juuri tuoda maahan eikä liioin valmisteta kotimaassa. Investointitavaroita tuottaneet tehtaavat valmistavat esimerkiksi sotatarvikkeita.

Samoin ilmeisesti rakennusten tuotanto siviilikäyttöön jää hyvin vähäiseksi.

Voimakkaimmin supistuvat yksityisen kulutuksen erät löytyvät palvelusten puolelta. Suuri osa palveluksia (kauppa, liikenne jne.) tuottavasta työvoimasta on siirretty joko sotapalvelukseen tai aineellisen tuotannon (maatalous, teollisuus) piiriin.

Tuotanto ja tuonti

Kriisiajan tuotannon suurimpana ongelmana on, sen riittävän korkealla tasolla pitämisen ohella, rakenteellisten muutosten aikaansaaminen. Huoltotase-esimerkin mukaan noin puolet kaikista tarjotuisista tavaroista ja palveluksista menee julkiseen kulutukseen. Siitä on luonnollisesti osa "siviililuontoista", mutta esimerkkinä puitteissa voitaisiin arvioida, että noin 35—45 % kansantuotteesta menee puolustuslaitoksen käyttöön. Huomatakoon, että tämä erä sisältää koko sotatarviketeollisuuden tuotannon, eikä esimerkiksi pelkästään aseita ja ammuksia. (mainittakoon, että puolustusmenot muodostivat vuonna 1944 Suomessa noin 40 % nettokansantuotteesta, ks. Kari Nars mt.).

Tuotantorakenteen muuttumiselle on ensiksikin tyypillistä, että sotatarviketuotanto sitoo resursseja enemmän kuin ennen. Toiseksi tuonnin ja viennin supistumisen seurauksena tulisi vientiteollisuuden pystyä muuttamaan tuotantoaan kotimaista kysyntää vastaavaksi. Myös korviketuotannosta tulee sängen suuri uusi tuotannonala.

Yleisesti ottaen tuotanto muuttuu materiaaliseen suuntaan. Palveluelinkeinoista vedettäneen huomattava määrä työvoimaa teollisuuden ja maatalouden piiriin. Samalla ilmeisesti työvoiman ammattitaito laskee. Suuri osa ammattitaitoisesta ja parhaassa työiässä olevasta väestöstä on kutsuttu sotapalvelukseen, jolloin vanhusten, hyvin nuorten ja naisten osuus työvoimasta kasvaa. Erittäin tärkeää on sellaisen koulutusjärjestelmän luominen, jonka avulla saadaan

näiden uusien työntekijöiden ammattitaito edes välttäväksi.

Taloudellinen tasapaino

Kriisiajan kansantaloudelle on tyypillistä, että hyvin suuri osa tuotantoresursseista (työvoimasta, pääomasta ja luonnonvaroista) siirretään sotatarviketuotannon palvelukseen. Yksityistä kulutusta varten tuotettujen tavaroiden ja palvelusten määrä vähenee. Jos tuotannon kokonaismäärä aiotaan pitää entisellä tasollaan on ilmeisesti työaika pidennettävä ja työvoiman määrää lisättävä, koska työn tuottavuus ilmeisesti laskee ammattitaidon heikkenemisen takia. Työvoiman kasvu ja työajan piteneminen kasvattavat palkkasummaa tai pitävät sen ainakin ennallaan.

Lyhyesti sanottuna kulutustavaroiden tarjonta (tuotanto + tuonti) vähenee ja kuluttajien tulot pysyvät ennallaan. Tämä aiheuttaa kulutustavaroiden markkinoilla ylikysyntätilanteen, jonka johdosta hinnat nousevat, ellei tätä estetä hyvin voimakkailla talouspolittisilla toimenpiteillä.

Taloudellisen tasapainon ylläpitämiseksi on välttämätöntä, että julkisen kulutuksen voimakas kasvu muiden kysynnän erien kustannuksella tulee näkyviin myös eri sektoreiden käytettävissä olevissa tuloissa. Julkisen kulutuksen kasvu on rahoitettava verojen korotuksilla, valtion liikkeelle laskemilla obligaatioilla tai muilla toimenpiteillä, jotka imevät ostokykyä yksityiseltä sektorilta.

Rauhan aikana taloudelliseen tasapainoon liitetään myös täystyöllisyyden ja ulkomaankaupan tasapainon vaatimus. Kriisiaikana täystyöllisyyden saavuttaminen ei aiheuttane ongelmia. Ulkomaankaupan tasapainoon ei liene edes syytä pyrkiä. Parasta on tuoda maahan niin paljon tavaroita kuin suinkin ja viedä mahdollisimman vähän. Näin syntynyt ulkomainen velka voidaan maksaa kriisin päätyttyä.

Talouspolitiikka

Talouspolitiikan tavoitteet ovat kriisiaikana toiset kuin normaaleissa olosuhteissa. Rauhan ajan tavoit-

teina voidaan pitää maksimaalista taloudellista kasvua, täystyöllisyyttä, hintatason vakavuutta ja ulkomaankaupan tasapainoa. Kriisiaikana talouspolitiikan tavoitteet liittyvät kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Tällöin talouspolitiikan hallitsevat tavoitteet ovat ilmeisestikin puolustusnäkökohtien kannalta tärkeän tuotannon aikaansaaminen, siedettävän elintason ylläpitäminen sekä taloudellisen tasapainon saavuttaminen.

Kaksi ensimmäistä tavoitetta liittyvät selvästi tuotannon määrään ja rakenteeseen. Rauhan aikana markkinataloudessa suhteellisten hintojen muutokset saavat aikaan muutoksia tuotannon rakenteessa. Jonkin hyödykkeen suhteellisen hinnan nousu saa aikaan lisäyksen kyseisen hyödykkeen tuotannossa, koska tämän hyödykkeen tuottamisesta tulee yrityksille entistä kannattavampaa. Tätä keinoa soveltamalla voitaisiin kriisiajan tuotannon rakennetta muuttaa maksamalla puolustusvoimien käyttöön tulevasta hyödykkeistä "parempi" hinta tai jättää tällaiset hyödykkeet mahdollisen hintasäännöstelyn ulkopuolelle. Luultavaa kuitenkin on, että tällä tavalla tarpeellisia muutoksia ei saada aikaan riittävän nopeasti. Toinen keino rakenteellisten muutosten aikaansaamiseksi on valtion suora asioihin puuttuminen joko lain muutoksilla tai valtion ja elinkeinoelämän välillä solmituin sopimuksin.

Kolmas talouspolitiikan pääongelma on taloudellisen tasapainon ylläpitäminen. Kriisiajan kansantaloudelle on tyypillistä kulutustavaroiden ylikysyntä. Tästä johtuvan inflaation hillitsemiseksi tarvittaneen sekä kysyntää supistavaa finanssi- ja rahapolitiikkaa (esim. verojen ja korkotason korottaminen, lainanotto yksityiseltä sektorilta jne.), että laajamittaista hintojen ja palkkojen säännöstelyä.

Edellä on hyvin karkeasti ja lyhyesti kuvattu kriisiajan kansantaloutta. Tarkoituksena on ollut valottaa kriisin mukanaan tuomia kaikkein keskeisimpiä taloudellisia ongelmia. Ratkaisujen etsiminen näihin ongelmiin jää tämän kirjoituksen ulkopuolelle.

**Rahatykki jylisee
myös lomalla
ollessasi!**

**250.000,-
60.000,-
15.000,-**

40.007 voittoa. Joka viides arpa voittoa.

ÄLÄ UNOHDRA RAHA-ARPAA

TÄLLÄ TUNNUKSELLA
MERKITYISTÄ MYYNTIPISTEISTÄ

R-KIOSKIT, LIIKE-, SÄÄSTÖ- JA OSUUS-
PANKIT, POSTIPANKKI, KIRJA- JA PA-
PERIKAUPAT, RAHA-ARPAJAISTOIMISTO

URHEILUAMPUMA- TARVIKKEITA

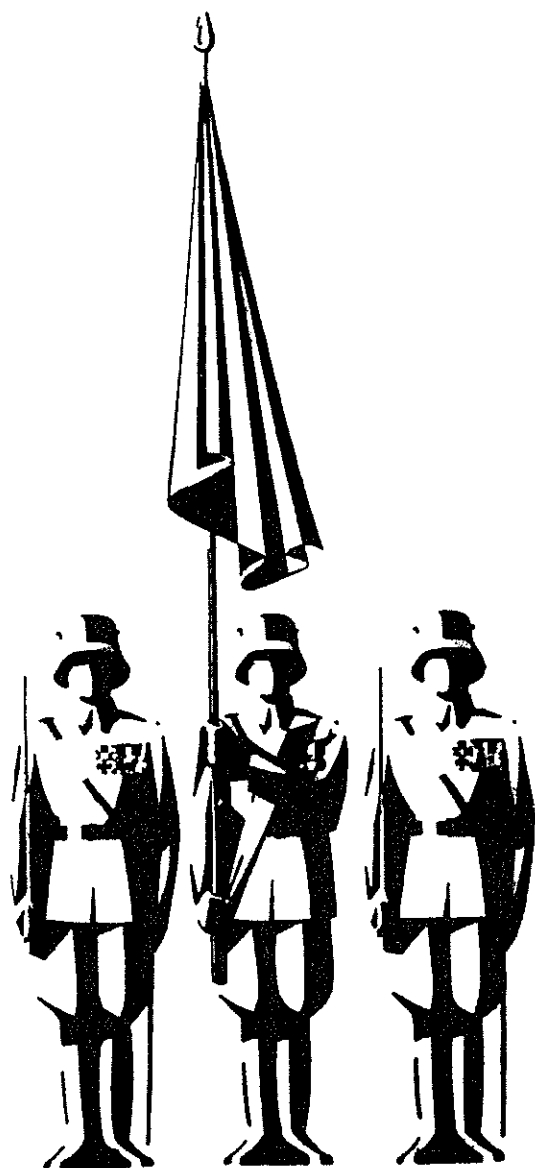
Uusi sähköistetty "TARKKA"
kuvioammuntalaitteisto

Ohjelmointi:

- vakipistooliammunta
- kuvioammunta
- olympiakuvioammunta

Oy AINO LINDEMAN Ab

Puh. 961/243 444

adresseja

Onnittelu- ja suruadresseja tekstattu-
na, adressikansia, pienoisadresseja,
kiitos- ja kutsukortteja, kortteja ilman
tekstiä, joulu- ja pöytäkortteja.

**SUOMEN
MARSALKKA MANNERHEIMIN
KADETTISÄÄTIÖ**

PUOLUSTUSLAITOSKOMITEAN ENSIMMÄINEN OSAMIENTINTÖ

LARS DUFHOLM

Kesäkuun lopulla jätti puolustuslaitoskomitea ensimmäisen osamietintönsä puolustusministerille. Komitean puheenjohtaja, lainsäädäntöneuvos Lars Dufholm toteaa, että siinä vaiheessa komitealla oli takanaan monessa mielessä erityisluonteinen työ.

Oman erityispiirteen on muodostanut jo se, että komitean useimmat siviilijäsenet ovat aluksi joutuneet — muun muassa varuskuntiin tehtyjen tutustumismatkojen avulla — uudelleen perehtymään oloihin ja asiayhteyksiin, jotka ovat olleet heille pitkälle "taakse jäänyttä elämää", mutta toisaalta aikoinaan jättäneet omakohtaisia, syvälle mieleenpainuneita kokemuksia.

Uudistusmielisyyttä puolustuslaitoksessa

Kuitenkin juuri tämä välimatka ajassa sekä havainnot entisten ja nykyisten armeijan olojen välillä vallitsevasta huomattavasta eroavuudesta on muodostanut erään niistä edellytyksistä, joiden varassa komitean mainitut jäsenet ovat voineet ottaa ulkopuolisen, mutta kuitenkin tavallaan asiantuntevan havainnoitsijan asenteen. Tältä perustalta komitea on pyrkinyt viimein kriittisesti tarkastelemaan kohdettaan, puolustuslaitosta, jonka on väitetty edelleenkin muodostavan yhteiskuntamme perin suljetun ja eristyneen osayhteisön. Olemme kuitenkin voineet tyydytyksellä todeta, että puolustuslaitoksen sekä johto että sen henkilöstön edustajat kentällä ovat suhtautuneet komiteamme tutkivaan uteliaisuuteen asiallisesti ja avuliaasti, huolimatta siitä, että heidän on luonnollisesti täytynyt edellyttää komitean pyrkivän — tehtävänsä mukaisesti — hakemaan

myös ja nimenomaan epäkohtia ja moitteiden aiheita laitoksen työssä.

Haluankin sen vuoksi korostaa sitä, että vaikka komitea esityksissään tietenkin keskittyy omiin uudistus- ja parannusehdotuksiinsa, olemme tässä osamietinnössä pohjaksi näille ehdotuksillemme halunneet kuvailulla nykyisiä puolustuslaitoksessa vallitsevia oloja mahdollisimman objektiivisesti ja oikeudenmukaisesti. Haluan myös tässä tilaisuudessa korostaa sitä uudistusmielisyyttä, jota olemme puolustuslaitoksen omassa piirissä monessa suhteessa tavanneet työmme yhteydessä.

Toisaalta komiteassa ja sen sihteeristössä ovat olleet edustettuina, paitsi puolustuslaitoksen kantahenkilöstö, myös nykyinen nuori varusmiespolvi. He ovat kokeneet suomalaisen sotilaselämän verraten tuoreeltaan sekä tältä pohjalta välittäneet komitean muille jäsenille huomiota ja mielipiteensä, usein kirpeänakin arvosteluna. Tämä arvostelu samoin kuin varusmiesten etujärjestön taholta esitetyt mielipiteet ja ehdotukset ovat mielestäni muodostaneet hyvin tärkeän panoksen komitean työssä.

Epäkohtiin puututtava avoimesti

Ehkä on kuitenkin syytä tässä yhteydessä erityisesti todeta se, että sikäli kun otamme huomioon kuinka ankarana ja laajamittaisen arvostelun kohteeksi esimerkiksi oikeuslaitos ja kor-

keakoululaitos ovat viime vuosina joutuneet, puolustuslaitoksemme on tässä suhteessa pääsyyt melko vähällä. Eräs tärkeä syy tähän voinee olla se, että laajoissa kansalaispiireissä on tajuttu nimenomaan puolustuslaitokseen kohdistetun julkisen arvostelun olevan sikäli erityisen vakavan ja arankin asian, että se voi — mikäli se on ylitseampuvaa — helposti saada kansakunnan puolustustahtoa horjuttavan vaikutuksen tai se voi antaa ulkopuolisille hämmentävän, virheellisen vaikutelman maamme puolustuskyvystä.

Toisaalta on ilmeistä että vapaan arvostelun puutteesta johtuva jälkeensäjäneisyys olisi omiaan vieraannuttamaan asevelvollisia puolustuslaitoksesta ja heikentämään heidän palvelusmotivaatiotaan. Olisikin kansamme turvallisuuspolitiikan ja maamme sotilaallisen valmiuden kannalta erityisen vaarallista, jollei esiintyviin epäkohtiin uskallettaisi tai välitettäisiin puuttua avoimesti ja tehokkaasti.

Ryhtyessään työhönsä komitea toisaalta ottesi olevan tarpeellista laatia aluksi selvitys niistä yhteiskuntamme muuttumisilmiöistä ja niistä yleisistä suunta- viivoista, joiden varaan komitean tavoitteet ja ehdotukset puolustuslaitoksen kehittämiseksi tulisi rakentaa yhtenäisen perusnäköyksen pohjalta. Osa tästä selvityksestä on otettu osamietinnön johdantoluvuksi. Siinä on pyritty ottamaan huomioon paitsi parlamentaarisen puolustus-

—>

SUOMEN HÖYRYLAIVA OSAKEYHTIÖ

Helsinki

komitean käsitykset maanpuolustusasetuksiin vaikuttavista eri tekijöistä, myös nykyinen kansainvälinen ja aatepoliittinen kehitys sekä tällöin erityisesti nykyisen nuoren polven asenteet. Ovathan asevelvollisuuteen rakentuvassa puolustusjärjestelmässä nimenomaan asevelvollisten omat mielipiteet turvallisuuspolitiikasta ja puolustuslaitoksesta ratkaisevan tärkeitä ja heidän palvelusmotivaatiotaan ajatellen.

Monia uudistuksia jo vireillä

Jo komitean aloittaessa työssä oli nähtävissä, että useat tärkeät puolustuslaitosta koskevat uudistukset olivat niin kiireellisiä, että ne tulisivat esille toisia tietä, joko valmistelevasti tai päätettäväksikin, jo ennenkuin komitea omalta osaltaan ehtisi ottaa niihin kantaa.

Näin tapahtui ennen kaikkea vuosi sitten Paasion hallituksen antaessa lakiesityksensä puolustuslaitoksen kantahenkilöstön poliittisen osalistumisen sallimisesta. Samoin kävi nykyisen hallituksen antaessa äskettäin tärkeän esityksensä laiksi puolustuslaitoksesta, joka tulisi nykyisen pelkän asetuksen tilalle, samoin kuin lakiesitykset kauan suunnitteilla olleen uuden esimiesjärjestelmän toteuttamiseen liittyvistä puolustuslaitoksen viroista ja toimista. Lisäksi eräät keskeiset kehittämiskysymykset kuten sotilasrikoslainsäädännön uudistaminen ovat olleet erityisen komitean valmisteltavana.

Toisaalta on myös lukuisia kysymyksiä ja asiayhteyksiä, joihin puolustuslaitos ilmeisesti ei katso olevan syytä tuntea erityistä oma-aloitteista kiinnostusta,

joko uudistusten vaatimien suurten kustannusten vuoksi tai pelosta, että ne voivat vaikuttaa heikentävästi puolustuslaitoksen tehokkuuteen. Viimemainittuja ovat esimerkiksi varusmiestoimikuntien toimivallan lisääminen sekä ennen kaikkea varusmiespalvelusaikaa koskevat mahdollisesti toteutettavissa olevat muutokset. Mainitunlaisia kysymyksiä on kuitenkin käsiteltävä kokonaisvaltaisesti, minkä vuoksi erityisesti komitean, jonka tehtävä on sopeuttaa puolustuslaitos nyky-yhteiskuntaamme, on velvollinen tarkastelemaan esille tulevia asioita ja ongelmia osaltaan näkökulmista, jotka puolustuslaitos itse oman tehtävänsä kannalta mielellään jättää vähemmälle huomiolle.

Toiseen osamietintöön jäänyt runsaasti merkittäviä asioita

Lopuksi on syytä todeta, että puolustuslaitoskomitean työ on vielä jopa siinä määrin kesken, että jäljellä on monia merkittäviä asiaryhmiä. Vaikka ne ovatkin vähemmän poliittisluontoista kiistaa aiheuttavia kuin komitean 1. osamietinnön pääasiat, ovat sitävastoin laaja-alaisempia sekä puolustuslaitostamme paljon syvemmillä koskevia, kuin nyt käsitellyt kiireisiksi katsotut asiat.

Näihin nyt edessä oleviin asioihin kuuluvat muun muassa puolustuslaitoksen parlamentaarinen valvonta sekä tiedotustoiminta, kutsuntalaitoksen uudistaminen, päällystön ylentämisyjärjestelmä ja koulutuksen kehittäminen nimenomaan yhteiskunnalliselta kannalta, samoin kuin varusmiesten osalta oikeusturva- ja kurinpitoasiat, tur-

vallisuuspoliittisen ja yhteiskunnallisten aineiden opetuksen järjestely sekä yhä vaikeammiksi muodostuneiden mielenterveysongelmien hoitaminen.

Komitean piirissä onkin todettu käsiteltäviksi tulevat kysymykset niin laaja-alaisiksi sekä työtä ja aikaa vaativiksi, että on muodostettava erityisiä työryhmiä, johon lisäjäsenenä osallistuisi eri alojen pysyviä asiantuntijoita. Komitea ei liioin uskalla luvata, että toinen osamietintö ehtii valmistua ensi keväänä, niinkuin on suunniteltu, taikka sitten joudutaan lykkäämään eräitä asioita vielä kolmanteen osamietintöön.

Luhangan Lomakeidas

Puh. 94 711/Luhanka 6636

Majoitushuoneita,
lomamökkejä

A-ravintola

Tanssia perjantai- ja
lauantai-iltoina

Täysihoidtoa ja kokoustiloja

Kuulut kalavedet

Tervetuloa!

SUOMEN

LEIJONA STANDARD

Tarkkuuspienoiskivääri
varustettuna kuten toivotte

Suomen Leijona STANDARD on tarkoitettu käytettäväksi Kansainvälisen Ampumaunionin sääntöjen mukaisiin standardipienoiskivääri-kilpailuihin. Ase täyttää normaalivarustein mitoiltaan ja ominaisuuksiltaan standardipienoiskiväärille asetetut teknilliset määräykset. Lisävarustein Standardia voidaan käyttää myös kal. .22 vapaa-kiväärilajeissa.

Mittatietoja: kokonaispituus n. 1140 mm • paino tähtäiminen max. 5 kg • piipun pituus 700 mm • laukaisuvoima n. 200 g • perälevyn säätövara pystysuunnassa ± 3 cm • tähtäinväli n. 840 mm.

VALMET

VALMET Oy, TOURULAN TEHDAS, PL 60, 40101 JYVÄSKYLÄ 10, PUH. 941-19 100. PÄÄKONTTORI: PUNANOTKONK. 2, 00130 HELSINKI 13, PUH. 90-11 441

ALKO No. 365
Mk 33,50
vol. 20%

Repr. Kb René Nyman

DRY SACK SHERRY

Produced and Bottled by
WILLIAMS & HUMBERT LIMITED
JEREZ and LONDON

PRODUCE OF SPAIN

Uusi Kulta Mokka. Helmi kahvien joukossa.

Uusi Kulta-Mokka sisältää aidoimman mokka-aromin, seillä sen sekoituksessa on ainulaatuinen aromilajike, joka on paahdettu mokka-helmipavuista. Tukon mokka-paahtimo on kehittänyt helmipavuista kahvintuottajamaissa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä aromilajikkeen, jonka veroista ei vielä milloinkaan ole voitu tarjota hyvän kahvin ystäville.

Yhteistyö merkitsee Tukon mokka-paahtimolle maailmanlaajuisia kahviyhteyksiä ja etevimpien asiantuntijoiden viimeisintä kahvitietoutta. Teille se merkitsee ainutlaatuista mokka-uutuutta, jolle annetaan laatutakuu. Ja kaikki tämä tavallisen kahvin hinnalla.

A&O, SPAR, TR
sekä muista
Tuko kahvia
myyvistä
kaupoista

8,40 1/2 kg ovh.

TUKO MOKKAPAAHTIMO

SIVIILINÄ PUOLUSTUSLAITOKSESSA

ERKKI PAUKKUNEN

Oletko koskaan tullut ajatelleeksi, että puolustuslaitoksen henkilökunnasta on lähes puolet siviilejä. Ehkä monet heistäkin ovat eräänlaisia kutsumusammatin miehiä ja naisia. He tuntevat puolustuslaitoksen kiinnostavaksi.

Puolustusvoimien palkatusta henkilökunnasta on noin puolet siviilityöntekijöitä. Siten jokaisen upseerin ja aliupseerin voisi olettaa osaavan suhtautua siviilityöntekijään luontevasti. Näin ei kuitenkaan läheskään aina ole. Joutuessaan tekemisiin ennestään tuntemattoman siviilin kanssa näyttää moni sotilas hämmentyvän ja joutuvan jopa neuvottomaksi. Usein tällaiset tilanteet johtavat suoranaisiin ristiriitoihin.

Siviilityöntekijöiden ajatukseen ja asemaan ei juuri ole kiinnitetty huomiota. Heidät on palkattu erilaisiin tehtäviin, joihin syystä tai toisesta ei voi tai ei kannata panna sotilaskoulutuksen saanutta henkilöä. Mielenkiinto siviilejä kohtaan loppuu yleensä tähän. Tehköt työnsä, siitähän he saavat palkkansaakin. Ei olekaan ihme, jos siviilihenkilökunnan asenteet poikkeavat sotilashenkilökunnan asenteista, ja puolustusvoimien kannalta kielteiseen suuntaan.

Puolustuslaitos on kiinnostuva

Osmo A Wiion v 1968 suorittaman tutkimuksen mukaan siviilihenkilökunnassa oli lähes neljä kertaa sotilaita enemmän sellaisia, jotka eivät luottaneet puolustuslaitoksen mahdollisuuksiin puolustaa maata. Kielteisimpinä tekijöinä puolustuslaitoksessa siviilihenkilöstö piti palkan lisäksi kehittymis- ja ylenemismahdollisuuksia sekä mielivaltaa.

Samana tutkimuksen mukaan siviilien mielestä merkittävintä on puolustuslaitoksen kiinnostu-

Mutta ongelmia löytyy, vaikkei kannakaan sotilaspukua. Valtiotieteen maisteri Erkki Paukkunen toimii tiedotussihteerinä Pääesikunnan tiedotusosastolla ja kertoo, millaista on olla siviilinä puolustuslaitoksessa.

vuus. Tämän mukaan voidaan ajatella siviilihenkilöstön halua- van työskennellä puolustuslaitoksen palveluksessa itseään kehittämisen ja pyrkien siten antamaan oman panoksensa laitoksen parhaaksi. Tutkimustuloksista ja käytännön kokemuksista päätellen heille ei aina anneta tähän riittäviä mahdollisuuksia.

Pitkällä tähtäyksellä nykyinen tilanne ei ole mielestäni puolustuslaitoksen kannalta mielekäs. Ei liene yhdentekevää mitkä laitoksen palkattu henkilöstö ajattelee ja puhuu omasta työpaikastaan. Sisältöpäin tulevilla arvosteluilla on ulkopuolisia suurempi merkitys. Jos todettiin epäkohtiin ei puututa eikä niitä yritetä ajoissa korjata on odotettavissa asenteiden kärjistyminen. Tällöin ongelmat voivat muodostua hyvinkin vaikeiksi.

Miksi kielteisyyttä

Kielteisten asenteiden synty- miseen vaikuttavat usein yksittäisten henkilöiden väliset suhteet. Jos työtovereiden välille ei pystytä luomaan luontevia ja asiallisia suhteita ei liene harvinaista, että asioita ryhdytään yleistämään. Tällöin esimiesten epäoikeudenmukaisuudesta päädytään koko laitokseen kohdistuvaan kielteisyyteen. Asiallisen suhtautumisen tulee ulottua lähimmistä työtovereista koko laitoksen henkilökuntaan. Omien, yli kolme vuotta kestäneiden, kokemuksieni perusteella epäasiallinen ja suorastaan ylimielinen asennoituminen siviilityöntekijöihin on valitettavan yleistä.

Tällaiseen asennoitumiseen saattaa vaikuttaa neuvottomuus

tietyissä tilanteissa. Sotilaspukuiset alaiset tietävät oikeutensa ja velvollisuutensa yleensä jo saamansa koulutuksen perusteella. Siviilityöntekijöitä eivät kuitenkaan aina koske samat määräykset kuin sotilaita. Jos heille ei tarpeeksi hyvin selvitetä asioita syntyy helposti ristiriitoja. Jos ongelman synnytyä siihen suhtaudutaan suoraviivaisen sotilaallisesti, esimiesasemaa korostaen, päädytään avoimeen ja paikan päällä sovittamattomaan erimielisyyteen.

Rajoitukset perusteltava

Pyrittäessä korjaamaan vallitsevia olosuhteita on lähdettävä sieltä, missä useimmat ongelmat syntyvätkin. Yksilötasolta. En tiedä, opetetaanko upseereita käsittelemään myös siviilipukuisia alaisia. Tämä ei ole kuitenkaan edes välttämätöntä. Riittää, kun heihin suhtaudutaan kuten työtovereihin yleensäkin antaen oma arvonsa heidän työnsä ja pitäen mielessä määrättyt käskyvallan rajoitukset. Tuskin kukaan siviilityöntekijä odottaa ylimääräisiä etuisuuksia, mutta pelkää heihin kohdistuvat rajoitukset eivät myöskään saattaisi kysymykseen. Jos rajoituksia tehdään, niiden täytyy olla oikeudenmukaisia ja ne on pystyttävä myös perustelemaan.

Esimerkkinä huonosta rajoituksesta on ns. urheiluiltapäivä (= 2 tuntia viikossa). Kahdesta samasta työstä tekevästä henkilöstä toinen on oikeutettu käyttämään kuntonsa hoitamiseen virka-aikaa sillä perusteella, että kantaa asepuukua. Sen si-

jaan siviilipukuisella ei ole vastaavaa oikeutta. Jos tehty rajotus perustuu myös muihin syihin tulisi ne kertoa kaikille. Mikäli erottelua ei pystytä perustelemaan ei se voi olla myöskään oikeutettua.

Huonot ylenemis- mahdollisuudet

Koko laitosta ajatellen on merkittävää siviilihenkilökunnan kokema huono kehittyminen ja ylenemismahdollisuus. Tähän kiinnitti huomiota jo mainitun Wiion tutkimuksen valmistumisen jälkeen puolustusvoimain komentajan asettama toimikunta. Se esitti tutkittavaksi ja kehitettäväksi laitoksen sisäistä koulutusta myös siviilihenkilökunnan osalta. Samoin esitettiin kehitettäväksi heidän virka- ja järjestelyään siten, että yleneminen uralla nähtäisiin todellisenä mahdollisuutena. En tiedä, minkä verran asiaa on tutkittu, mutta mitään konkreettisia toimenpiteitä ei kuitenkaan ole tapahtunut.

Nykyisen järjestelmän ai-

kanakin olisi mahdollisuuksia joihinkin parannuksiin. Vaikka tehtävänimikkeistö on suurelta osin vanhentunut ja vain määrättyjä ammatteja suosiva, on sitä oikein käyttäen aikaan saatavissa tiettyä uralla etenemistä. Tämä vaatisi systemaattisen järjestelmän luomista sekä avoimista viroista ja toimista tiedottamista. Nyt saattaa tapahtua — ainakin Pääesikunnassa — että avoimeen virkaan otetaan henkilö laitoksen ulkopuolelta, vaikka palveluksessa on täysin saman muodollisen pätevyyden ja sen lisäksi jo kokemusta omaavia henkilöitä. Kun avoimista toimista ei tiedoteta, ei niihin osata edes hakeutua. Laitoksen sisältä virkoja täytettäessä ei myöskään noudateta virka- ja järjestelmää vaan joitakin muita perusteita. En tosin tiedä mitä.

Sotilaidenkin olisi osattava muuttua

Olen ehkä liikaa yleistänyt joitakin asioita, mutten kuitenkaan kärjistänyt. Pyrkimyks-

näni on ollut kiinnittää huomiota siviilihenkilökunnan ja sotilaiden välisiin suhteisiin ja yleensä siviilihenkilöstön asemaan. Toivoisin siihen kiinnitetävän huomiota paljon nykyistä enemmän. Tämä koituisi varmasti sekä yksilöjen että koko puolustuslaitoksen parhaaksi.

Luettuani Kylkiraudan edellisestä numerosta nimimerkki ”Kenttäkirveen” jutun olen entistä pessimistisempi. Jos vanhempien upseerien suhtautuminen nuorempiinsa on tuon jutun kaltaista, mitä voikaan odottaa siviiliparka. Tiedän kuitenkin ihmisten ajatusten ja asenteiden voivan muuttua tietojen lisääntyessä. Niinpä saattaisi olla mielenkiintoista ja antoisaa keskustella silloin tällöin myös siviilihenkilöstön kanssa ja perehtyä heidän ongelmiinsa. Tämä olisi varmasti hyödyksi molemmille osapuolille ja koko laitokselle. Joka tapauksessa siviilihenkilöstön työ on omalla tavallaan arvokasta ja se on heidän panoksensa maanpuolustuksen hyväksi.

Viileän pehmeä HEGA partabalsami ei kirvele kuivalla eikä arallakaan iholla. Tämä johtuu Hegabalsamin sisältämistä aidoista luonnonuutteista, glyseriinistä ja mahdollisimman alhaisesta spriipitoisuudesta. Tuoksu on raikas ja tyylikkään yksinkertainen. Arka iho tai ei —

Hega on balsamia poskelle.

GAHNS

VALKOINEN RISTI Helsinki

Sisu on suomalainen syntyjään.

Suomalainen Sisu on auto, jolla työnteko kannattaa. Sisujen moottoritehot on sovitettu niiden kantavuuteen. Sisujen kantavuudet ovat painoluokissaan suurimmat, mitä laki sallii. Teidän ei tarvitse maksaa turhasta tehosta, mutta kuitenkin voimaa riittää varmasti. Voiman ja kantavuuden oikea suhde tietää myös polttoaineen tuntuva säästöä.

Sisujen voima siirtyy vetäviin pyöriin lujarakenteisen perän välityksellä. Esim. Jyry-Sisuun voitte valita joko 2-nopeuksisen BTR-tai napavälitteisen BTO-perän. Vaihteisto on tällöin vastaavasti 13 + 2 tai 14 + 2. Sopikaa Sisun kokeilusta lähimmässä Sisu-liikkeessä. Siellä voitte sopia myös vanhan auton vaihtohinnasta.

OY SUOMEN AUTOTEOLLISUUS AB
ja Sisu-myyjät kautta maan

Sisulla vedät isommat rahat

HYVÄT ROUVAT

*jotain
aiovan uutta*

ARVOISAT VELJET

Tämä sivu kannattaa jättää
perheen nähtäväksi.

Hillittyä aistikkuutta

JOULULAHJAPULMAT MIEHENNE ja/tai POIKANNE
OSALTA OVAT OHI.

TYYLIKÄS SOLMIO JA TASKULIINA POHJAKUVIOIDUN
KADETTIKUNNAN järjestökustannuksin on RATKAISTU
JOSTA JOKAINEN KAADERI pitää.

SOLMIOTA ON kahta väriä tummansininen ja
viininpunainen.

Ne ovat korkealuokkaista TREVIDA-laatua ja suomalaista
työtä.

HINNAT:

1 kpl 25,— + postikulut

3 kpl 70,—

2 kpl 50,— ei postikuluja

4 kpl 90,—

Tilauksenne: KADETTIKUNTA RY, Punavuorenkatu 14 B 32
00150 Helsinki 15

Puhelimet 665 739 ja 665 137

Maanpuolustustyön tukemiseksi tänään

TUSINAN VERRAN SYITÄ OLLA KIRJOITTAMATTA KYLKIRAUTAAN

MARTTI SAKARI

- Tämä juttu on juuri Sinua varten!
- Eihän ole koskaan kirjoittanut omaan järjestölehteesi!
- Äläkä teekään sitä lähitulevaisuudessa, eikä myöhemminäkään!
- Mutta oletko koskaan miettinyt, mikä on johtanut tällaiseen aivan mielenkiitoiseen tilanteeseen?
- Jos Sinulta on puuttunut perusteluja, niin lue veikkonen tämä juttu. Varmasti löydät myös itsellesi sopivan!

Kylkirauta on potenut vuosikausia, etten sanoisi vuosikymmeniä, kirjoittajapulaa. Tilannetta ei ole pystytty korjaamaan. Ulkopuolisia kyllä löytyy, mutta jäsenistö ei saa jostain syystä pysymään kynää kädessään, muutamia harvoja ja kiitettäviä poikkeuksia lukuunottamatta.

Olen yrittänyt pohtia, missä mahtaa olla syy ja päätyntä seuraaviin teeseihin.

Olen liian nuori kirjoittamaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kadettivelji on juuri astunut Korpuksen ovesta suureen maailmaan eikä omaa vielä riittävästi itseluottamusta. Hän ei ole vielä omaksunut itselleen roolia Kadettikunnan jäsenenä. Kokemukset varusmies- ja kadettiajalta ovat johtaneet siihen, että vanhempaa upseeriveria arvostetaan aivan mahdottomasti ja siksi halutaan vetäytyä vielä tois- taiseksi sivuun. — Tämä suhtautuminen on aivan oikea. Ei pidä poukkoilla yli aisojen ennen kuin kokemusta on karttunut riittävästi. Kaikki luutnantit ja osa yliluutnantteistakin voivat vetää tähän kohtaan huomiomerkin.

Olen jo eläkkeellä: Luonnollisesti eläkeläisen kiireet ovat sitä luokkaa, ettei kukaan saata ymmärtää, miten hän yleensä on voinut selvittää valtion virkamiehen verkkaisesta työtahdista. Jos työskentely kuitenkin tapahtuu etupäässä kotona, leh-

tiä lukien ja televisiota katsellen, niin luonnollisestikaan silloin ei kukaan voi enää mitään kirjoitella.

Oletteko muuten huomanneet, että eläkkeellä olo on aina hyvä syy kieltäytyä — mistä tahansa. Ettekö? Sitä sietää kokeilla jossain vaiheessa!

Olen jo riittävän korkeassa asemassa! Mitä enemmän minulla on sanottavaa ja mitä enemmän asioita tiedän, sitä vähemmän on syytä kirjoitella sellaiseen lehteen kuin tämä Kylkirauta. En tiedä, kärsiikö lehti arvostuksen puutetta jäsenistön keskuudessa, sillä näyttään mieluummin rustailtavan juttuja muihin, huomattavasti laajempilevikkisiin julkaisuihin kuin tähän omaan.

Ne jotka ovat tai katsovat olevansa jo riittävän korkeassa asemassa, voivat kruksata tämän kohdan.

En ole enenkään kirjoittanut. Jos on joskus saanut juttunsa Nyyrikistä tai Sirpaleesta takaisin, niin se ei kenties houkuttele yrittämään toista kertaa. Tällaista kuitenkin sattuu lähinnä vain joillekin vanhapiikaihmisille. Tuskin kadettiveljille. Mutta jos ei ole koskaan lehtijuttua rustannut, niin on kai paras olla yrittämättäkin. Jotkut lehdet nimittäin julkaisevat kaikenlaista roskaa.

Lisäksi jos esimiehet huomaavat, että upseeri on kirjoitustaitoinen, niin siitä voi koitua kaikenlaisia hankaluuksia. Tietenkin voi yrittää nimimerkin käyttämistä — yllekirjoittanut piileskelee alituisesti nimimerkin varassa, joten mahdolliset lipsahdukset voidaan suunnata muihin kohteisiin — mutta se sotii hyvää lehtimiesmoraalia vastaan.

— Parasta merkitä tämä kohta muistiin!

Olen jo kirjoittanut tarpeeksi. Näille herroille hatunnosto. Koulussa tuli väännettyä viidesti vuodessa kotiaine, joista ainakin kolme velimiehen vanhasta vihkosta, sekä sit-

ten ylioppilaskirjoituksissa säkällä see ällä. Kaiken kukkurana ovat ne lukuisat koulutyöt eri kursseilla upseerin uralla. Onhan siinä varmasti tullut muutama kynä kulutettua!

Tällaiselle tyypille saattaisi juttun kirjoittaminen olla henkisen julmuuden korkeinta astetta. Lisäksi uskon, että se veisi niin runsaasti aikaakin, että yksi ilta tuskin riittäisi! Tätä kohtaa voi käyttää reservinä, jos näyttää siltä, etteivät muut oikein puhtaalla omallatunnolla sovi kuvaan.

Kyllä muut pitävät huolen kirjoittamisesta. Nämä luottavaiset tyypit ovat juuri niitä, jotka uskovat, ettei vihollinen hyökkää ruokatunnin aikana tai että puolustusmäärärahat ovat ensi vuonna ainakin kaksinkertaiset. Tämä kohta on tarkoitettu juuri näitä taivaanrannan maalareita varten!

Eiväthän muutkaan kirjoita. Jollei "muulla" tarkoiteta erästä märehtijä-eläintä, niin yksimielisyys on tosiaan voimaa! Tätä voisi myös kutsua kirjoituslakoksi, nämä homman ovat tätä nykyä suurta muotia.

Totisesti meidän tulee tarkasti silmäillä kaikkea, mitä muut tekevät, ettemme vain erottuisi joukosta. Tämä on niin painava kirjoittamattomuuden syy, ettei sitä vastaan pysty juuri mitään sanomaan.

Kirjoituspalkkiot ovat pahuksen huonoja. Tämä on totta! Eikä tässä pitäisi muuta sanoakaan, mutta tulokoon nyt mainitaksi, että kerrotaan Mika Waltarinkin suurimpien paimostensa aikana olleen lähellä konkurssia! Ja kirjoituspalkkioita kylä tuli!

En ehdi nyt juuri kirjoittaa. Menevän miehen myytti on saavuttanut jo upseerikunnankin. On hyvin ymmärrettävää, että silloin ei ole aikaa sivuharrastuksille, kun rientää illasta aamuun — anteeksi — aamusta iltaan erilaisissa kokouk-

—>

sissa, seminaareissa ja neuvotteluissa. Toisaalta "ehtiminen" on siinä määrin epämääräinen käsite, että tähän luokkaan voidaan hyvällä tai huonolla syyllä laskea mukaan myös "viitsimiset", "kehtaamiset" ja "laiskottamiset".

Ei ole minun lehteni. Niinpä niin, yritetäänpä selvittää, mikä sitten on Sinun lehtesi! Pitäisikö siinä olla vähäpukuisia tyttöjä tai kenties näitä aivan ilman verhoja? Vai onko se joku kulttuurilehti? Tai sellainen lehti, jonka levikki on yli 400 000? Vai etkö ole Kadettikunnan jäsen lainkaan? Katsopa lehden viimeiselle sivulle, sen takakanteen, onko siellä nimilapussa Sinun nimesi ja osoiteesi? Lienee parasta siirtyä seuraavaan kohtaan!

Kaverit nauravat. Jollei koulukseni estäisi, niin nyt sanoisin ruman sanan! Mille kaverit nauravat? Tyhmyyttään hihittelevät. Mutta luonnollisesti on kysymys vakavasta asiasta, jos itse joutuu naurunalaiseksi. Mikään ei olekaan

niin suuri kysymys, kuin huumori, nimittäin silloin kun se kohdistuu itseeni. Jollet uskalla tuottaa toiselle pientä hupihetkeä, niin sovitaan siitä, että tämä on se kohta, miksi ei kirjoitella!

En hallitse asioita riittävän hyvin ja siksi toiseksi ei minulla ole kirjoittamista varten paperiakaan. Mehän kirjoitamme aina täydellisiä tutkielmia ja loppuun asti harkittuja ajatelmia. Muutoin ei synny koukeroita paperille. Se onkin

useimmiten syynä siihen, että siviilit eivät aina käsitä, mitä yritämme sanoa.

Kukaan ei hallitse mitään asiaa täydellisesti. Sen sijaan oman mielipiteen esittäminen on aivan eri asia. Mutta sovitaan niin, että jos Sinulla ei ole omaa mielipidettä, ei sitä myöskään tarvitse esittää. — Paperia on meiltä saatavissa!

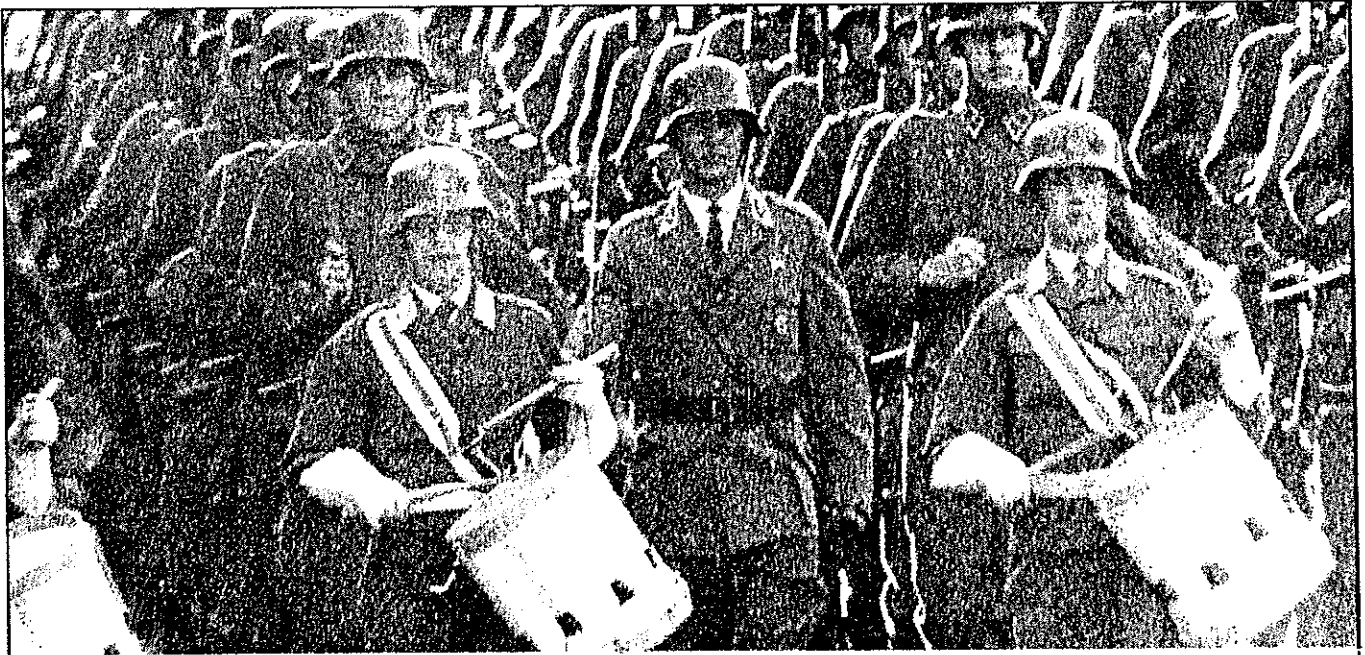
Kyllä tämä juttu muuten on kirjoitettu puoliksi tosissaan!

AMERPLAST

— hyvän painojäljen muovipakkauksia —

Osoite: 33730 Tampere 73 • Puhelin: 931 - 64 53 33.

Helsingin myyntikonttori: Pohj. Hesperiankatu 3 B,
00260 Helsinki 26 • Puhelin: 90 - 49 05 41, 49 07 41.

Mikkelissä pitää talvilomailijakin "päämajaa"

Mars. Joukolla mukaan.
Marskin maineikkaisiin
maisemiin.

Mikkeli
— on perinteitä

ko-osastomerkkejä jne. Näyttelely oli avoinna syyskuun puoliväliin saakka.

* * *

Pohjoismaiset kadettipäivät järjestettiin Helsingissä 31.5.—3.6. Pohjoismaisia vieraita oli lähes 200.

* * *

Lounais-Suomessa järjestettiin toukokuun lopussa sotaharjoitus, johon osallistui yhteensä noin 12 000 miestä. Reserviläisiä näistä oli noin 2 000 miestä.

* * *

Suomalaisia lentäjiä vieraili Neuvostoliitossa kesällä. Lento-osastoon kuului viisi Mig-21 koneetta Karjalan Lennostosta. Mukana oli myös laskuvarjokääreitä.

KADETTIKUNNAN VIIRI MAJURI PENTTI SIROLALLE KAHDEN POJAN PELASTAMISESTA

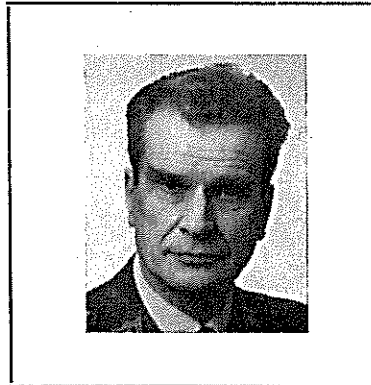
Hämeenlinnan Kadettiin puolesta ojensivat puheenjohtaja evl Olli Tikka ja sihteeri kapt P Salonen maj Pentti Sirolalle 24.4.1973 varuskuntakerholla järjestetyssä tilaisuudessa Kadettikunnan viirin. Se annettiin tunnustuksena esimerkiksi toiminnasta hänen pelastettuaan 18.3.1973, henkensä vaarantaen, kaksi jäihin pudonnutta poikaa Vanajan rautatiesillan alta. Vanhempi pojista onnistui pysyt-

telemään jään reunalla ja pitämään nuoremman veljensä kädestä kiinni, estäen täten tämän joutumisen jään alle, kunnes majuri Sirola, jättä rikoen, pääsi heitä auttamaan. Hän hinasi pojat laiturin päähän, jossa mm kenrl Kai Halmevaara oli auttamassa heitä ylös. Molemmat pojat selvisivät kunnialla kylmästä kylvystä Pentti Sirolan ripeän toiminnan ansiosta.

Eversti Keijo Johannes Mikola vihittiin kesäkuussa Helsingin Yliopiston filosofisen tiedekunnan promootiossa kunniaatohtoriksi. Aiemmin on vihitty neljä upseeria kunniaatohtoreiksi, nimittäin tykistökenraali Vilho Petter Nenonen, kenraaliluutnantti Harald Öhqvist, jalkaväenkenraali Erik Heinrichs ja kenraaliluutnantti Karl Lennart Oesch.

Eversti Mikola on syntynyt 21.11.1909 Jyväskylässä. Hän pääsi ylioppilaaksi Jyväskylän lyseosta v 1930 (2.Rt-kurssi, kadetti nro 125). Ennen sotia eversti Mikola palveli mm. Rt 2:ssa, MerivE:ssä ja Rt 1:ssä. Talvisodassa hän toimi linnakkeen päällikkönä Suomenlahdella ja Jatkosodassa toimisto- ja osastopäällik-

KUNNIATOHTORI KADETTIKUNTA ONNITTELEE

könä MerivE:ssä. Sotien jälkeen hän on toiminut opettajana mm. SKK:ssa ja viimeksi Sotahistoriallisen laitoksen johtajana, mistä tehtävänsä hän jäi eläkkeelle v 1969. Everstiksi hänet ylennettiin v 1956.

Eversti Mikola tunnetaan erittäin ansiokkaana sotahistorian tutkijana, jolta alalta hän on julkaissut sadoissa laskettavan määrän lehtiartikkeleita sekä kirjoittanut, toimittanut tai avustanut lukuisia kirjoja.

Eversti Mikola on saanut tutkimuksistaan useita stipendejä sekä suorittanut lukuisia opintomatkoja ulkomaille.

Vuosina 1958—60 Eversti Mikola toimi Kylkiraudan päätoimittajana.

KUN ON KYSYMYS
ASKARTELU-
TARVIKKEISTA

ja niiden hankinnasta
kannattaa tutustua liikkeemme
laajaan tuotevalikoimaan.

Askartelukaskus Oy

Hki 10 - Mikonk. 8 Puh. 61 956

Kun on kysymys metallin pintakäsittelystä tai kestävästä lattiaista, antaa oikean vastauksen

Oy TRANS-MERI Ab

Teollisuusmyynti

Salomonkatu 17 A, 00100 Helsinki 10
puhelin 645 201

TOIMITUSSIIHTEERIN VAIHDOS

Kylkiraudan toimitussihteeri kapteeni **Martti Härkönen** on siirtynyt aloittamaan opintonsa Sotakorkeakoulussa, mistä syystä hän on jättänyt toimitussihteerin tehtävät. Kylkirauta kiittää uutteraa ja idearikasta toimitussihteeriä lähes kahden

vuoden mittaisesta työpanoksesta lehden hyväksi sekä pitää sivua (= peukkua) pystyssä opintojen onnistumiseksi.

Uudeksi toimitussihteeriksi on valittu valtiotieteen maisteri **Erkki Paukkunen**, 31. Maisteri Paukkunen toimii Pääesikunnan

tiedotusosastolla tiedotussihteerinä ja on tuttu monille vakinaisessa palveluksessa oleville jäsenille. Hän on aikaisemmin ollut runsaasti mukana mm. osakuntatyössä ja osallistunut useiden julkaisujen toimittamiseen sekä siinä yhteydessä että nykyisessä toimessaan.

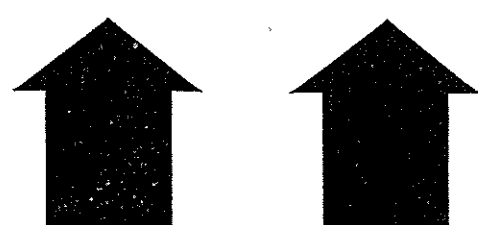
Lähitaisteluun Wolf

OSAKEYHTIÖ
Elekströmin
KONELIIKE
HENKILÖ- JA TUOTTEET

HUOLINNAN KESKUS

HUOLINTAKESKUS

PÄÄSIHTEERIN PALSTA

Maassa ei ole yhtään upseerijärjestöä liikaa

Niin ei varmaan ole. Aina silloin tällöin joku vieläkin sanoo, että maassamme on liian monta upseerijärjestöä mutta se ei pidä paikkaansa. Järjestöjä ei ole koskaan liikaa eikä liian vähän. Jäseniä saattaa sensijaan olla jompsin kumpsin. Koko hyvä asiassa on kuitenkin se, että jäsenellä on aina vaan vapaus valita mihin kaikkiin järjestöihin hän kulloinkin haluaa/ ei halua kuulua. Järjestöt odottavat vain selkeää kannanottoa turhan työn välttämiseksi.

Vertaa

"Yhteiskunnallinen tasa-arvoisuusvaatimus edellyttää myös koulutuksellista tasa-arvoisuutta. Se on toteutettavissa k u m o u k s e l l i s e n käytännön avulla." Tämän Marxin lauseen toteuttajina on tässä maassa ainakin 22 järjestöä kuten 17—18. 1973 Kansan Sivistystyön Liiton seminaarissa on käynyt ilmi. Kuinkahan monta järjestöä allekirjoittaisi seuraavan Mannerheimin lauseen. "Itsenäisyyden säilyttämiseksi ei mikään uhraus, johon kansa vapaaehtoisesti alistuu, ole liian suuri."

Vähän vakavaksi

Meni vähän vakavaksi tuo alku. Asiakin oli vakavaa mutta eipä syytä suruun. Kadettikunnalla menee aika mukavasti. Kiitos veljien. Paitoja vaan ei ehditä valmistamaan niin paljon kuin on kysyntää. Yritetään kuitenkin.

Terveisiä Säskylään

Noin vain ihan muuten. Kuulin tässä keväällä, että Prikaatissa oli hieno maanpuolustuspäivä. Väkeä lähes tuhatkunta — noita satakunta — laisia. On ollut ovea auki aina kamanasta kattoon — eikä ensiker-
taa. Maakunnan miehet kehuivat — eikä suotta.

Konsertti on ja se pidetään

Kun laulattaa on paras laulaa. (Marssilaulajat kuitenkin enempi

hiljaa). Siksi ovat Viipurin Lauluveikot ja Helsingin Varuskuntasoittokunta luvanneet järjestää kanssamme konsertin Helsingissä Finlandia-talossa lokakuun 24. klo 19.30 Katso konsertti-ilmoitusta.

Seminaarit selvitetään

On esitetty ja päätetty. Pidetään kolmet seminaarit. Syyskesällä ja syksymmällä. Akselit Tampere—Hämeenlinna, Mikkeli—Savonlinna, Joensuu—Kuopio. Otetaan mukaan kaikkien kansalais- ja maanpuolustusjärjestöjen jäseniä, pidetään lujat esitelmät, joita saa tulla kuulemaan kuka vaan ja opiskellaan järjestötoimintaa, yhteisvastuuta ja vaikuttamista. Siellä tavataan, tai tavattiin!

Piirien taloudellinen tila on ilmoituksista kiinni

Ei — ei toki määräaikaismoi-
tuksista, vaan KYLKIRAUDAN ilmoitushankinnasta. 25 % on rahaa. Ottakaa pois.

Kyllä rouvat sen ansaitsevat

Piirien naistoimikuntien osuus on aina ollut niin tuntuva etten sanoisi silmää hivelevä, että olisi aika suunnitella ja vahvistaa heille käyttöön yhteinen tunnus. Sellainen naisellinen, jota ilolla ja pienellä ylpeydelläkin kannetaan.

Pojat porilaiset

Ovat panneet tulemaan tässä kevään kuluessa. Se onkin niin, että kun lakeudella nousee mäntäälle ja karjahtaa kuin karhu niin kuuluu pa pitkälle. Osallistuminen Satakunnan reserviläisjärjestöjen turvallisuuspolitiikan kursseille opettajina neljän miehen voimin on todellinen karhun isku. Jatkakaa vaan.

Revontulta

Mutta aivan erilaista kuin täällä etelässä. Piiri on perustanut seitsemän kadettikerhoa, joten nyt Muoniossa, Ylitorniossa, Kemissä, Ivalossa, Sodankylässä, Kemijärvellä

ja Rovaniemellä jutaa maanpuolustusasiat vahvasti niin tunturiin kuin vaaroillekin. Onpa niistä luettu jo lantalaistenkin sanohmissa.

Tekeville sattuu

Eli etsien löytää. Viime joulukuun synttär tiedoista kun on jäänyt osa pois. Korjataan tässä jälleen yksi, pyydetään anteeksi ja onnitellaan — vaikkakin jälkikäteen 60 vuotta 3.8. täyttäneitä majuri M M Lertolaa. Terveyttä ja kaikkea hyvää sinne Toispuoljokke.

UKK

Jos ihan pikkusen liioitellaan niin Kainuun piiri sai 1.7. itsensä Tasavallan Presidentin vieraakseen. Tarkasti otettuna oli Ylipäällikkö Suomen Kotiseutuliiton Valtakunnallisten kotiseutupäivien suojelijana ja juhlaesitelmäsihteerinä Kainuussa. Liiton ja järjestön yhteistyön tuloksena osallistuivat Kainuun kadettiupseerit kiitettävällä tavalla sekä järjestelyihin että toteuttamiseen. Oli hienoa olla mukana ja ihan paikan päällä.

Voihan veljet

Kiitoksia niistä kaikista postin ja puhelimen välittämistä terveisistä, joita olen saanut kevään ja kesän kuluessa. Aivan erityisesti kiitokset niille kaikille Kadettiveljille, jotka ovat ilmoituksin ja ilmoitushankinnoin auttaneet järjestölehteämme jaloilleen. Emme — Martti Sinerma ja minä — oikein olleet varmoja, miten vähän yltiöpäinen yrityksemme pelastaa Kylkirauta taloudelliselta tuholta onnistuu. Tuntui hetkin, että rima on liian korkealla mutta nyt näyttää jo paljon paremmalta — kiitos teidän, jotka tulitte avuksi ja joiden esimerkki varmaan kannustaa muitakin HUIMAPAITA mukaan.

Ilmoitus mieheen vaikka pienikin kerrankin vuodessa luo edellytykset toimittaa lehteä. Hankintasopimuksia ja mediatietoja saa täältä toimistosta. Soitellaan. Se on maanpuolustusasiaa.

Ruusuja

Rouva Irja Wonkka sai 14. 6. ruusuja. Ei ensi kertaa mutta ensikeran niitä oli ojentamassa Kadettikunnan puheenjohtaja ja todistajina Kadettikunnan hallitus. Miksi-kö. Rouva Wonkka on 'hurjan kiva'. Hänet palkittiin ansiolevykkeellä n:o 202 ansioista Kylkiraudan taloudenhoitajana ja levykettä seurasivat sydämelliset kiitokset — siitä kukat.

Eläköön

Kun ammatillinen ja aatteellinen toiminta ovat sopusoinnussa keskenään on maanpuolustukselliset tavoitteetkin saavutettavissa. Siis, mitä usempi järjestö ottaa ohjelmaansa myös maanpuolustukselliset tavoitteet sitä varmemmin on turvallisuustemme ja puolueettomuutemme taattu.

Ei miekalla — vaan mietteillä ja yksissä tuumin

Terve vaan ja syksyä

-sihteeri

MUUT LEHDET

Reserviläinen-lehdelle myöntämässään haastattelussa Maanpuolustuksen Tuki ry:n puheenjohtaja vuorineuvos Olavi Sohlberg mainitsi mm. seuraavaa:

Nuoret olisi saatava tajuamaan, että tehokkaan puolueettomuuspolitiikan harjoittamiseen kuuluu olennaisena osana riittävä maanpuolustuskyky, ja sen mukana valmiuden ylläpito. Muuten emme saa muita luottamaan puolustustahtoomme.

Tavallaan Maanpuolustuksen Tuen piiriin on tullut nyt myös Kadettikunta viime vuonna käytyjen neuvottelujen tuloksena. MPT:n viimeksi pidetyssä vuosikokouksessa hallituksen jäseneksi valittiin Kadettikunnan puheenjohtaja, kenraalimajuri Erkki Setälä. Toivottavasti yhteistyö Kadetti-

kunnan kanssa tehostuu, koska yhteisiä asioita on monia — ei vähiten turvallisuuspolitiikassa.

Maanpuolustuksen Tuki on iloinen ja ylpeä siitä, että Tasavallan presidentti ja puolustusvoimain komentaja ovat sen ainajäseniä. Kielteisenä piirteenä on pidettävä sitä, että nykyaikana on tullut tavaksi vaatia tavalla tai toisella korvausta työstä, joka aikaisemmin nähtiin vapaaehtoisena kansalaistyönä. Niin tärkeässä työssä kuin vapaaehtoinen maanpuolustustyö on, ei pelkältä harjoituspohjalta tahdota saada ihmisiä mukaan.

Mitä vapaaehtoisen maanpuolustustyön koko kenttään tulee, on tärkeää, että erityisesti koululaiset ja muutkin nuoret saataisiin ymmärtämään, ettei maanpuolustustyössä ole kysymys sodan valmisteluista vaan maanpuolustuskyvyn kohottamisesta ja muiden luottamuksen säilyttämisestä.

TYKISTÖKADETTIT VOITOKKAITA

Kenttätykiston kadetit ovat kunnostautuneet aselajikoulutusvaiheensa aikana Niinisalossa osoittamalla erinomaista fyysistä kuntoa. Tykistökadettien muodostama viestijoukkue toi Tykistökoululle "kultamitalin" varuskunnan yleisurheilumestaruuskiisoissa.

Tykistökadettien voitokas viestijoukkue juoksujärjestyksessä: kadetti Matti Haavisto, kadettikersantti Olavi Rajala sekä kadetit Atte Tarvajärvi ja Juha Mäkipää. Todettakoon vielä, että tykistökadetit ovat tehneet päätöksen osallistumisesta sataprosenttisesti 90 kilometrin pituiseen Pirkan Hiihtoon maaliskuun alussa. Ja kunto senkun nousee, mikäli päätös pitää!

Mitä on Aurapalvelu

Se antaa "räätälintyönä" tehdyn vakuutus suunnitelman

- perheelle
- yritykselle
- maatilataloudelle

Tarkoituksenmukaisin vakuutus-turva saadaan tekemällä kokonais-suunnitelma. (Entiset vakuutukset otetaan tietysti huomioon, samoin sosiaaliturva).

Auran vakuutusneuvoja tekee Teille ilmaiseksi suunnitelman. Se on Aurapalvelua.

Aurapalvelu AURAYHTIÖT

VIELÄ ASEPUVUISTA 125 VUODEN TAKAA

Katsom velvollisuudekseni näin julkisesti esittää anteeksipyynnöni Turun asepukenäyttelyn järjestäjälle Tom Bergrothille. Kirjeeni toimitukselle, joka julkaistiin tällä palstalla tämän vuoden ensimmäisessä numerossa, ei ollut tarkoitettu painettavaksi eikä edes lähetettäväksi.

Yritän seuraavassa selittää — en puolustella.

Luettuani Rouva Kiianlinnan kirjoituksen halusin puuttua eräisiin virheellisyyksiin, jotka ilmenivät tekstiä täydentävissä valokuvissa. Kirjoitettuani tuon kirjeen ja luettuani sen uudelleen, päätin olla sitä postittamatta ja sen sijaan kirjoitin suoraan näyttelyn järjestäjälle, joka ystävällisesti ja kohteliaasti kiitti huomautuksista. Ainahan tekevälle virheitäkin sattuu. Yllätyin nähdessäni "ruman" kirjeeni toistettuna Kylkraudassa, sillä kuvittelin, ettei kirjettä oltu postitettu. Ikävä kyllä niin oli käynyt. Olipa lähtenyt matkaan ilman postimerkkiäkin. Täällä maaseudun pienessä postitoimistossa olivat oma-aloitteisesti liimanneet merkin. Kirje oli

KIRJEITÄ TOIMITUKSELLE

siis joutunut muun lähtevän postini joukkoon huomaamattani enkä myöskään tullut tarkistaneeksi mihin kuoreen olivat merkin kiinnittäneet.

Olen hyvin pahoillani tapahtuneen johdosta. Vaikka tähän liittyikin erehdys, niin se ei missään tapauksessa paranna asiaa.

Toivon hartaasti, että tuo kirjoitukseni olisi pikemminkin herättänyt lukijoissa uteliaisuutta näyttelyä kohtaan, kuin että se olisi vähentänyt kiinnostusta mielenkiintoiseen aiheeseen.

Tenala 16.5.1973

Kunnioittavasti

Olle Harjapää

(nimimerkki "Ratsumestari")

KIITOSTA VIRKAPUKUNÄYTTELYLLE

N:ossa 1/1973 moittii nimim "Ratsumestari" Turussa järjestettyä virkapukunäyttelyä, ja n:ossa 2 näyttelyn järjestäjä vastaa. Tuntematta nimimerkin takana olevaa henkilöä kiinnitän huomiota seuraavaan: Järjestäjän äidinisä oli muuan Turun tunnetuimmista maanpuolustusmiehistä, joka uhrasi aikaa, työtä ja varoja sekä ajankoh-taisiin että pitkäaikaisiin projekteihin. Perintä on siirtynyt tyttärens-pojalle. Hän on paljon vaivaa näh-

den koonnut ko näyttelyyn. Vuosi-kausia hän on eri viranomaisilta koonnut virkapukuja koskevia määräyksiä, milloin apua saaden ja usein joutuen kokemaan tylyäkin kohtelua. Mm ratsuväen pukujen saamiseksi sai ao tehdä paljon työtä kun ensimmäiset asiantuntijat, joilta oli neuvoja pyydetty, varsin kylmästi eväsivät sen viitaten omiin järjestelysuunnitelmiinsa.

Tuntien jossain määrin miten paljon näyttelyn järjestäjä on saanut nähdä vaivaa on syytä esittää hänelle julkisesti kiitos kiinnostuksesta ja uutteruudesta siinä toivossa, että hän jatkaisi epäitsekästä tutkimustyötään, varsinkin tällaisena aikana, jolloin monet samanikäiset mieluummin hajottavat kuin ko-koavat ja rakentavat.

Kadettiterveisin

Jarl Jarkka

KIITOKSET 2.KADETTIKURSSILLE!

Kiitän sydämellisesti ystävällisestä osanotosta suureen suruuni.

Koska olen epävarma, minne minun pitäisi lähettää kiitokseni, rohkenen luottaa siihen, että mieheni kadettiverit Kylkraudan kautta saavat terveiseni.

Kiitollisuudella

Saga Ahrenberg

PILOT Fineliner **SW-PP**

nylon kärki 0,3 mm — kuivuminen estetty kaksoisvarmistuksella —
kirjoittaa yli 1000 m
Hinnaltaan edullinen

Maahantuojat: **KKL-Import Oy**
Työpajatu: 6 00500 Helsinki 50 Puh. 717677

KADETTIKURSSIEN KUULUMISIA

Maanantaina huhtikuun 30 päivänä aloitti 4. kadettikurssi 50-vuotis juhlan vieton kokoontumalla entisen kadettikoulurakennuksensa, nykyisen eläinmuseon, eteen valokuvausta varten. Valokuvausta seurasi juhlaillliset hotelli Seurahuoneessa. Illallisten aikana kadettiväapelimme, eversti Sven Björkman, loi katsauksen kadettivuosiimme sekä muistettiin rajan taakse siirtyneitä kadettitovereitamme hetken hiljaisuudella.

Hotelli Seurahuoneesta siirryimme jatkamaan 50-vuotisjuhlayhdessäoloa klo 20 lähtevään m/s Finlandiaan, tehden retkeilyn Kööpenhaminaan. Aiheutuen kurssimme yli 72 vuoden keskimmästä ja sairastumisista, osalle viiden vuorokauden matka tuotti irroittautumisvaikeuksia.

Nauttien upean laivamme tarjoamista moninaisista viihteistä ja palveluksista, saavuimme ajoittain 6—7 beaufortin tuulen keinuttelemina toukokuun 2 päivänä Dronningens By'hyn, mitä kauneimman, aurinkoisin kevättään vallitessa. Miellyttävänä yllätyksenä hotelliin tullessamme oli Jankuksen tapaaminen täällä, hän kun oli terveydellisistä syistä jäänyt Helsinkiin, mutta oli sitten lentänyt perässä, ehtien meitä vastaanottamaan.

Päivän vietimme tutustumalla kaupungin nähtävyyksiin kunkin harrastusten ja halujen mukaisesti. Kohokokhdaksi muodostui kuitenkin Helsingissä keskenjääneen juhlapäivällisemme jatko erittäin miellyttävässä ravintola Lorryssä, jossa maukkaan illallisen ohessa oli sangen korkeatasoista ohjelmaa. Suomen lipulla varustettu pöytäme herätti läheisten amerikkalaisturistien mielenkiintoa, etenkin saatuaan kuulla keitä olimme. Ilta kului sangen rattaosasti, mutta samalla arvokkaasti juhlamme merkeissä.

Seuraavana aamuna siirryimme jälleen laivaamme ja kotimatka alkoi klo 11.00 aurinkoisin, merilomailijain ihannesään valli-

nessa, jota kesti Helsingin rantaan saakka. Olimme erittäin tyytyväisiä onnistuneeseen matkamme, sillä 63 tunnin laivasaoloaikana meillä oli runsaasti aikaa yhdessäoloon ja keskusteluun.

Tämä 50. vuotisjuhlamme, viiden päivän meriretkelyineen, muodostui mukanaolleille mielestä lähtemättömäksi elämykseksi ja kadettiajan tapahtumien palauttamiseksi vuosien unhosta entistä kirkkaampana vanhuudenpäiviemme muisteloihin. Totessimme, että kadettikoulussa saamiamme vaikutteita ja kadettihenkeä eivät vuosikymmenien tapahtumat ole pystyneet muuttamaan.

19.KADETTIKURSSI TENERIFFALLA

Taisi lähteä naisten aivoista ajatus käydä tervehtimässä kurssivelejäme Pehr-Eric Ahoniusta Teneriffalla. Ja ajatus toteutuikin 8.1.73, jolloin kymmenkunta veikkoa aviovaimoineen kokoontui lähtöä varten Seutulaan.

Retkestä muodostui monessakin suhteessa antoisa, sillä jokainen nautti olemassa olostaan auringon paisteesta haluamallaan tavalla, mutta yhteisiä tapaamisia ja retkiä sovittiin milloin suuremmin tai pienemmin joukoin. Ja aina oli yhdessä hauskaa.

Siitä huolimatta, että "alkuasukas" Pedro alias Ahonius oli jo lentokentällä vastassa, suoritimme eräänä päivänä yhteisen bussiretken saaren etelärannalle syventyäksemme tekniikkaan, millä omakotitalo nousee suomalaisin voimin Teneriffalle. Ellei tunne saaren etelärannan maisemia, niin on syytä kuvitella Meksikon tasankoja kaktuksi-neen. Tälle tasangolle oli nousemas-sa suomalaisen kadettiupseerin omakätinen rakennus kauniine espanjalaisine kaariholveineen ja ta-saisine seinäpintoineen. Harvoin nä-kee niin onnellisia kasvoja kuin Pedrolla oli silloin kun saavuumme paikalle ja hänen selostaessaan paikkakunnan tulevaisuutta. Rus-

kettuneet kasvat loistivat tyytyväi-syyttä ja vieraanvaraisuutta. Sil-mien onnellisesta loisteesta selveni, että kadettiveljet olivat täällä. Siinä nautittiin vuohen juustoa ja paikal-lista viiniä. Pöytänä toimi lakanal-la peitetty ovi, mutta tulevaisuuden ihannenäkymät nousivat meissäkin tunnelman myötä. Verraton elämys Pedro.

Kokoonnuimme usein yhteen mil-loin tutuksi tulleessa rantabulevar-dilla sijaitsevassa kahvila Kolum-buksessa, milloin brasialaisen pih-vin parissa tunnelmallisessa Steak-hausissa. Hyvässä ystäväpiirissä viihtyy myös Puerto de la Gruzissa, kun on valoa, ilmaa ja aurinkoa ja kun on syömisessä ja juomisessa

valinnan varaa. Mutta viehättääkö paikka sitten, kun ihmiset lyödään sardinipurkkiin päällekkäin kerros kerroksen jälkeen, kun kuohuvat aallot korvataan altailla ja kun sei-nät toimivat naapurin yöllisten kes-kustelujen vahvistimina. Viimeis-tään silloin tuntee kotoisen väljyy-den ihanuuden.

Retkemme päätarkoitus kuitenkin -saavutettiin. Tavattiin kadettivelji-ämme vierailta mailla ja koettiin heidänkin kohtaloitaan. Terveiset vain Sinullekin Pedro sinne Tene-riffalle. Käy katsomassa, kun pii-pahdat Suomessa!

Kadetti n:o 3254

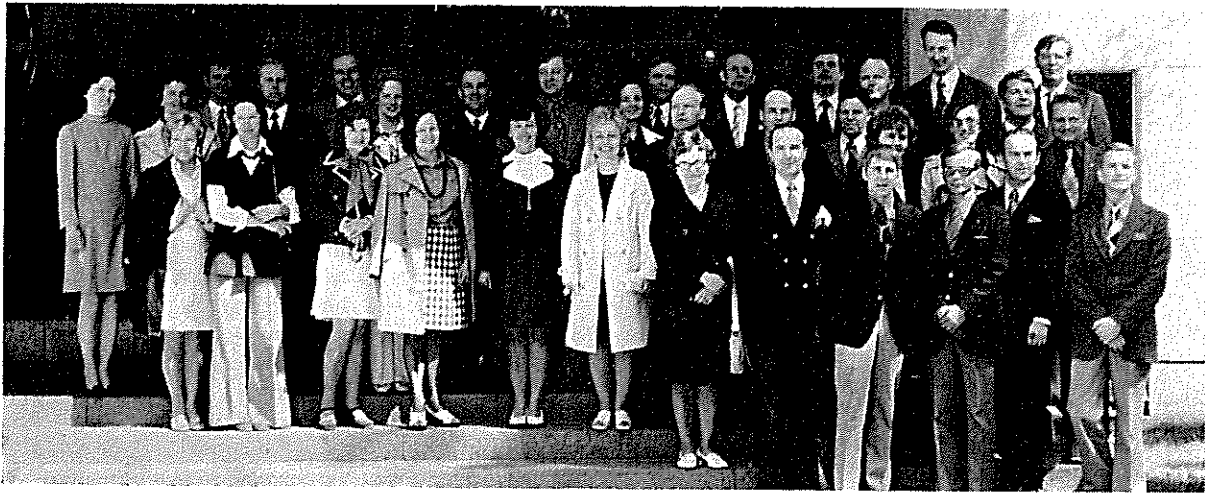
35.kadettikurssin edustajat kokontuneena 12. 5. Hämeenlinnassa ohjelman retkeilyosaa varten. Ku-vasta puuttuvat tässä vaiheessa kadetit n:o 3243 ja 3254. Aina samat miehet viimeisinä!

Kurssi kokoontui tällä kertaa Hämeenlinnassa 12. 5. ja viettikin kurssijuhlaansa pitkälle Äitiinpäivään saakka. Rouvat tutustuivat kaupungin moniin nä-hävyyksiin, Hattulan keskiaikaiseen kirkkoon ja luon-nollisesti varuskuntaan Raina Kukkosen kauniissa kodissa. Kaaderit puolestaan yhteislounaan jälkeen erosivat omille teilleen, joista mainittakoon tutustu-minen Panssarimuseoon, todella kova saunareissu Kairinmajalla ja "valtuuskunnan" kokous Hattulassa, jossa vahvistettiin 25-vuotisjuhlakokontuminen Hel-singissä 18. 12. 1976.

Iltajuhlaa — sarkatanssiaisten tyyliin — vietettiin upseerikerhossa, jossa aluksi kurssi — Ake Silénin tervehdyssanojen yhteydessä — kunnioitti kadetti-vääpelinä Eino Sainion muistoa hetken hiljaisuudella. Iloisten kadettimuistelojen ja Olli Rekolan kurssi-kronikan jälkeen päästiin käsiksi siihen osaan ohjel-maamme, johon nyt liittyivät puheet Daameillemme ja myös toverihengelle. Kurssimme nestor — Einari Närhisalo — kartoitti 25-vuotisjuhlan suunnittelun päämääriä ja 100 %-osallistumista sekä lopuksi osoit-ti kiitokset järjestäjille toteamalla meidän kaikkien puolesta tuon yksinkertaisen totuuden "mukava oli tosiaan tavata"!

Kaikkien puolesta.

Kadetti n:o 3254

Viisitoistavuotista kadettiupseeriuttaan juhli 42. kadettikurssi 26. 5. Merkipäivää vietettiin uran ja ammattitaidon syntysijoilla Santahaminassa kuin myös illan ikääntyessä Kulosaaren Kasinolla, jossa aikanaan isänmaan palvelukseen valmistumista 4. 6. 1958 jo juhlittiin.

Eräitten yhteensattumien vuoksi jäi osanotto odotettua pienemmäksi, multa evp-kaadereitten vankka edustus osoitti toisaalta puolustuksemme varsinaisen selkärangan, reservin, luotettavan lujuuden sekä palvelusalttiuden.

Kadettikoululla pidetyssä kurssin kokouksessa päätettiin toteut-

aa 20-vuotisjuhlat vuonna 1978 arvonsa mukaisesti laajamittaisena yrityksenä, jota valmistelemaan nimettiin toimeliaksi tunnetuista kadettitovereista järjestelyelin.

Kadetti N:o 3674

ITSE ASIASTA

YLENNETTY EVERSTIKSI

Aarnio, Allan Antero 27. kurssi	24.	8.	1973
Ekberg, Lennart Akilles 27. kurssi	24.	8.	1973
Kiira, Erik Henrik 26. kurssi	1.	4.	1973
Kirjavainen, Erkki Ilmari 29. kurssi	1.	4.	1973
Korttila, Kari Veikko 39. kurssi	24.	8.	1973
Linnakko, Veikko Aukusti 27. kurssi	18.	4.	1973
Naapuri, Eero Johannes 26. kurssi	1.	4.	1973
Tiainen, Ilmari Kullervo 29. kurssi	1.	4.	1973
Väyrynen, Pentti Johannes 30. kurssi	18.	4.	1973

YLENNETTY EVERSTILUUTNANTIKSI

Elio, Keijo Olavi 41. kurssi	24.	8.	1973
Envall, Pertti Vihtori 38. kurssi	18.	4.	1973
Hastio, Raimo Juhani 38. kurssi	18.	4.	1973

Hauhtonen, Keijo Kalevi 30. kurssi	18.	4.	1973
Heikinheimo, Erkki 26. kurssi	18.	4.	1973
Hurmerinta, Eino Ilmari 38. kurssi	18.	4.	1973
Hännikäinen, Martti Vihtori 35. kurssi	4.	6.	1973
Issakainen, Raimo Aulis 40. kurssi	24.	8.	1973
Jouttenus, Martti Eliel 38. kurssi	24.	8.	1973
Kivelä, Veli-Jussi 40. kurssi	24.	8.	1973
Kohtamäki, Heimo Olavi 31. kurssi	18.	4.	1973
Kolehmainen, Pentti Kalevi 40. kurssi	24.	8.	1973
Korhonen, Ahti Aulis 33. kurssi	1.	4.	1973
Koskinen, Ilpo Verner 26. kurssi	18.	4.	1973
Kärki, Rauno Olavi 39. kurssi	18.	4.	1973
Manner, Leo Ilmari 31. kurssi	1.	4.	1973
Metso, Aimo Ensio 32. kurssi	24.	8.	1973
Muuronen, Kauko Olavi 39. kurssi	24.	8.	1973
Pennanen, Keijo Kalervo 39. kurssi	18.	4.	1973
Sirola, Pentti Uolevi 39. kurssi	24.	8.	1973
Teikari, Eero 40. kurssi	24.	8.	1973
Turpeenniemi, Paavali Valtteri 37. kurssi	18.	4.	1973
Tähtinen, Veikko Ilmari 40. kurssi	1.	4.	1973
Vallimies, Terho Edvin 35. kurssi	24.	8.	1973
Vehmas, Leo Olavi 39. kurssi	18.	4.	1973

YLENNETTY MAJURIKSI

Ahonen Juho Heikki 46. kurssi	18.	4.	1973
Bruun, Martti Oliver 44. kurssi	24.	8.	1973
Halme, Harry Helmer 42. kurssi	24.	8.	1973
Heikkilä, Mikko Juhani 44. kurssi	24.	8.	1973
Innanen, Reijo Urho Tapio 44. kurssi	24.	8.	1973
Isomursu, Veikko Aarne 44. kurssi	24.	8.	1973
Jakonen, Reijo Mikael 44. kurssi	18.	4.	1973
Kalavainen, Aimo Juhani 44. kurssi	1.	4.	1973
Kankkunen, Vesa Tapani 43. kurssi	24.	8.	1973
Karanka, Osmo Untamo 46. kurssi	18.	4.	1973
Karhunen, Veikko Olavi 43. kurssi	18.	4.	1973
Karjalainen, Pekka-Juhani 44. kurssi	1.	4.	1973
Kivimäki, Jukka Väinämö 42. kurssi	24.	8.	1973
Kojo, Paavo Juhani 41. kurssi	18.	4.	1973
Korhonen, Heikki Juhani 44. kurssi	24.	8.	1973
Kurvinen, Touko Matti Juhani 42. kurssi	24.	8.	1973
Lahti, Ossi Yrjö 41. kurssi	4.	6.	1973
Lehtimäki, Pentti Johannes 46. kurssi	4.	6.	1973
Murto, Raimo Olavi 44. kurssi	24.	8.	1973
Mäkinen, Pertti Aatto Ilmari 44. kurssi	24.	8.	1973
Nummi, Pekka Juhani 46. kurssi	18.	4.	1973
Pietikäinen, Esa Olavi 46. kurssi	18.	4.	1973
Pitkänen, Toivo Johannes 43. kurssi	4.	6.	1973
Raasakka, Reijo Aatos 46. kurssi	4.	6.	1973
Ranta, Ilkka Jorma Juhani 46. kurssi	4.	6.	1973
Rissanen, Toivo Kalevi 46. kurssi	18.	4.	1973
Salas, Jukka Olavi 46. kurssi	4.	6.	1973
Saukkonen, Mikko Juhani 42. kurssi	18.	4.	1973
Sipilä, Jorma Kustaa 46. kurssi	18.	4.	1973
Thoden, Pär Olof 46. kurssi	24.	8.	1973
Tuomi, Tarmo Päiviö 44. kurssi	1.	4.	1973
Toivonen, Olli Väinö Ilmari 46. kurssi	18.	4.	1973
Uski, Pekka Juhani 31. me-kurssi	4.	6.	1973
Varkila, Toivo Armas 31. kurssi	18.	4.	1973
Vartiainen, Antti Sakari 46. kurssi	18.	4.	1973
Voutilainen, Ilppo Oulas 42. kurssi	24.	8.	1973
Yli-Ketelä, Antti Jaakko 46. kurssi	24.	8.	1973

YLENNETTY KOMENTAJAKAPTEENIKSI

Lintula, Seppo Ilmari 31. me-kurssi	24.	8.	1973
Sankkila, Hannu Tapani 31. me-kurssi	24.	8.	1973

YLENNETTY KAPTEENIKSI

Aalto-Setälä, Pentti Hannes 50. kurssi	1.	5.	1973
Ahtiainen, Matti Antero 51. kurssi	1.	7.	1973
Heikkilä, Eero Armas 50. kurssi	1.	6.	1973
Himanen, Pentti Kullervo 50. kurssi	1.	4.	1973
Hollo, Ilkka Pentti 51. kurssi	1.	6.	1973
Hyvärinen, Eero Pekka Juhani 49. kurssi	1.	5.	1973

Isomäki, Risto Ilmari 50. kurssi	1.	4.	1973
Juusti, Timo Armas 50. kurssi	1.	5.	1973
Kauppinen, Risto Martti Kalevi 50. kurssi	1.	5.	1973
Karvonen, Erkki Johannes 49. kurssi	1.	4.	1973
Kiianlinna, Lauri Kalervo 51. kurssi	1.	7.	1973
Kuivala, Martti Olavi 51. kurssi	1.	9.	1973
Kolu, Erkki Toivo Olavi 51. kurssi	1.	9.	1973
Kämäri, Vesa Ilkka 51. kurssi	1.	7.	1973
Lasonen, Mauri Jaakko 51. kurssi	1.	7.	1963
Lenck, Karl-Erik Ragnar 50. kurssi	1.	6.	1973
Malinen, Jorma Antero 50. kurssi	1.	4.	1973
Mikkonen, Osmo Arto Johannes 51. kurssi	1.	7.	1973
Mononen, Risto Taisto Tapani 51. kurssi	1.	7.	1973
Niska, Veli Heikki 51. kurssi	1.	7.	1973
Numminen, Veikko Juhani 50. kurssi	2.	8.	1973
Pajunen, Heikki Tapani 51. kurssi	1.	9.	1973
Pietikäinen, Kyösti Antero 50. kurssi	1.	6.	1973
Piispanen, Kari Antero 50. kurssi	1.	4.	1973
Porras, Ilkka Tapio 51. kurssi	1.	9.	1973
Rautio, Paavo Erkki 50. kurssi	1.	4.	1973
Riuttala, Eero Juhani 51. kurssi	1.	7.	1973
Simpura, Arvo Kalero 50. kurssi	1.	4.	1973
Sopala, Pertti Jaakko 50. kurssi	1.	5.	1973
Söderström, Klaus Gustaf 50. kurssi	1.	4.	1973
Telin, Esko Olavi 50. kurssi	1.	4.	1973
Tiainen, Pentti Kalevi 49. kurssi	1.	4.	1973
Tiitola, Erkki Tuomas 50. kurssi	1.	4.	1973
Tunkelo, Arvi Johannes 50. kurssi	1.	6.	1973
Tuomainen, Kari Lennart 50. kurssi	1.	4.	1973
Tuominen, Seppo Ilari 51. kurssi	1.	9.	1973
Uhari, Jukka Heikki 51. kurssi	1.	6.	1973
Uro, Oiva Seppo Juhani 51. kurssi	1.	7.	1973
Vehviläinen, Aarno Johannes 51. kurssi	1.	9.	1973

YLENNETTY KAPTEENILUUTNANTIKSI

Engström, Johnny Kim Päiviö 35. me-kurssi	24.	8.	1973
Hakala, Pekka Antero 36. me-kurssi	1.	9.	1973
Moisala, Markku Ilmari 36. me-kurssi	1.	7.	1973
Villikari, Risto Juhani 36. me-kurssi	1.	6.	1973

YLENNETTY YLILUUTNANTIKSI

Ahlgren, Sakari Heimo Jalmari 53. kurssi	1.	7.	1973
Asplund, Karl Ingmar Torbjörn 53. kurssi	1.	7.	1973
Hakala, Veikko Ilmari 53. kurssi	1.	7.	1973
Hakkarainen, Osmo Kyösti Kalevi 53. kurssi	1.	9.	1973
Hamunen, Martti Juhani 53. kurssi	1.	9.	1973
Harju, Matti Kalervo 53. kurssi	1.	9.	1973
Hiltula, Heikki Antti 53. kurssi	1.	7.	1973
Hirvonen, Juha Heikki Antero 53. kurssi	1.	9.	1973
Huhtala, Jouko Antero 53. kurssi	1.	4.	1973
Jolula, Paavo Antero 53. kurssi	1.	4.	1973
Junell, Kai Gustav Ensio 53. kurssi	1.	4.	1973
Jäppilä, Olavi Ensio 53. kurssi	1.	4.	1973

Järvi, Markku Yrjö Alfons 53. kurssi	1. 9. 1973
Keskinen, Kari Oskari 53. kurssi	1. 4. 1973
Kouri, Pekka Lauri Antero 53. kurssi	1. 9. 1973
Korpela, Kari Jussi Sakari 53. kurssi	1. 7. 1973
Kulmakko, Väinö Erkki Sakari 53. kurssi	1. 6. 1973
Kukkola, Jorma Kalevi 53. kurssi	1. 6. 1973
Lehti, Jorma Kalevi 53. kurssi	1. 7. 1973
Leinonen, Risto Kalevi 53. kurssi	1. 5. 1973
Liukkonen, Seppo Tapani 53. kurssi	1. 7. 1973
Liusvaara, Aarno Juhani 53. kurssi	1. 4. 1973
Lipponen, Urpo Henrikki 53. kurssi	1. 6. 1973
Mälkki, Jauko Tapio 53. kurssi	1. 5. 1973
Mäntynen, Juhani Sulo Aleksis 38. me-kurssi	1. 6. 1973
Pajuniemi, Esko Johannes 53. kurssi	24. 8. 1973
Palosaari, Paavo Ilmari 53. kurssi	1. 9. 1973
Platan, Erkki Antero 38. me-kurssi	1. 4. 1973
Pöllänen, Jukka Einari 53. kurssi	1. 6. 1973
Ranta, Raimo Uolevi 53. kurssi	1. 4. 1973
Rantasaari, Juha Antti 53. kurssi	1. 7. 1973
Rastas, Raimo Tapio 53. kurssi	1. 5. 1973
Reiman, Kalevi Gunnar 53. kurssi	1. 9. 1973
Rönnemaa, Rolf Mika Tapio 38. me-kurssi	1. 5. 1973
Salmenpohja, Harras Juhani 53. kurssi	1. 9. 1973
Salminen, Hannu Juhani 53. kurssi	1. 6. 1973
Schroderus, Kalle Juhani 53. kurssi	1. 7. 1973
Siivonen, Panu Toivo Antero 38. me-kurssi	1. 9. 1973
Summanen, Reijo Erkki 53. kurssi	1. 9. 1973
Suutarinen, Jukka-Pekka Ilmari 53. kurssi	1. 7. 1973
Tirronen, Matti Juhani 38. me-kurssi	1. 6. 1973
Uusitalo, Risto Johannes 53. kurssi	1. 4. 1973
Vahtolampi, Esko Pentti 53. kurssi	1. 5. 1973
Vennala, Antti Olavi 53. kurssi	1. 4. 1973
Vilkuna, Harri Antero 53. kurssi	1. 4. 1973
Visamo, Ilkka Jarmo 38. me-kurssi	1. 4. 1973

MYÖNNETTY ERO

Ev Harju, Knut Jarl Krisotffer 26. kurssi	1. 9. 1973
Ev Juntunen, Esko Akseli 20. kurssi	1. 8. 1973

Ev Sutela, Veikko Toivo 20. kurssi	1. 9. 1973
Ev Sävy, Erkki Johannes 18. kurssi	1. 4. 1973
Evl Forsman, Lars Birger 28. kurssi	1. 9. 1973
Evl Hannula, Jouko Kaarlo Tuomas 15. me-kurssi	28. 9. 1973
Evl Heikinheimo, Erkki 26. kurssi	1. 11. 1973
Evl Hänninen, Pentti Pellervo 26. kurssi	1. 7. 1973
Evl Ikonen, Aimo Olavi 26. kurssi	1. 7. 1973
Evl Jahnukainen, Jouko Elias 30. kurssi	1. 7. 1973
Evl Kujala, Pentti Johannes 28. kurssi	1. 6. 1973
Evl Kärjä, Urho Vilho 26. kurssi	1. 7. 1973
Evl Laaksonen, Olavi Johannes 27. kurssi	25. 10. 1973
Evl Lilja, Pekka Jussi 40. kurssi	1. 10. 1973
Evl Lindberg, Aarne Erkki Taavetti 37. kurssi	1. 7. 1973
Evl Makkonen, Lauri Reino Juhani 28. kurssi	1. 7. 1973
Evl Mukala, Urpo Armas Juhani 40. kurssi	1. 9. 1973
Evl Musto, Teuvo 25. kurssi	1. 4. 1973
Evl Saxen, Göran Magnus 26. kurssi	1. 11. 1973
Maj Halonen, Aake Einari 26. kurssi	1. 6. 1973
Maj Kahelin, Ernst Henrik Gabriel 31. kurssi	1. 7. 1973
Maj Kauko, Pentti Johannes 41. kurssi	1. 4. 1973
Maj Murtosaari, Roy Viktor 41. kurssi	1. 6. 1973
Maj Virnes, Olli Antero 30. kurssi	1. 6. 1973
Maj Wuoti, Erkki 29. kurssi	1. 7. 1973
Kapt Ahtiainen, Matti Antero 51. kurssi	1. 10. 1973
Kapt Bäckman, Leif Ragnar 37. kurssi	1. 10. 1973
Kapt Kinnunen, Ahti Alpo Antero 43. kurssi	1. 6. 1973
Kapt Sakko, Teuvo Olavi Johannes 48. kurssi	1. 4. 1973
Ylil Haila, Esko Heikki Juhani 52. kurssi	1. 9. 1973
Ylil Heiskanen, Pekka Ilmari 37. me-kurssi	1. 9. 1973
Ltn Konttinen, Matti Juha 39. me-kurssi	1. 4. 1973
Ltn Kopare, Tarmo Jussi Nikolai 55. kurssi	1. 6. 1973
Ltn Koskenranta, Juha Kalervo 57. kurssi	1. 9. 1973
Ltn Myllö, Heikki Olavi 55. kurssi	1. 9. 1973
Ltn Ojala, Torsti Pellervo 55. kurssi	1. 9. 1973
Ltn Ortamala, Jouko Tapani 57. kurssi	1. 9. 1973
Ltn Sorsa, Matti Sakari 57. kurssi	1. 9. 1973
Ltn Väisänen, Kari Juhani 57. kurssi	1. 9. 1973

48. kadettikurssi ja vastaavat meri- ja lentokadettikurssit viettävät 10-vuotisjuhlaa 27.10.1973 Helsingissä. Juhlaa koskeviin tiedusteluihin vastaavat kapt Palosaari PE, kapt Ekdahl PE ja kapti Talari MerivE.

IN MEMORIAM

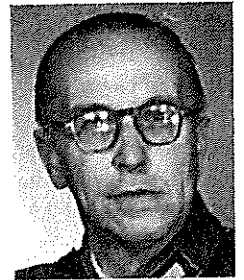
Majuri
**AHRENBERG
GUSTAF-ADOLF**
* 29. 8. 1901
† 1. 3. 1973
Kad N:o 72
2. kurssi

Komentajakapteeni
**VARPELAIDE
UOLEVI AULIS
MAININKI**
* 9. 8. 1909
† 16. 5. 1973
Kad N:o 114
6. merikurssi

Eversti
**SUONPERÄ
TEPPU JUUSO**
* 26. 9. 1929
† 6. 6. 1973
Kad N:o 3325
37. kurssi

Majuri
**ESSELSTRÖM
HUGO REINHOLD**
* 9. 1. 1902
† 4. 6. 1973
Kad N:o 844
14. kurssi

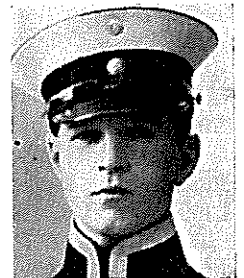
Kapteeni
**KARJALAINEN
EERO**
* 5. 2. 1935
† 29. 6. 1973
Kad. N:o 3753
43. kurssi

Everstiluutnantti
**METHER
OSVALD RUNAR
ALARIK**
* 13. 12. 1907
† 22. 7. 1973
Kad N:o 1193
17. kurssi

Ratsumestari
**MACONI
ARNE EUGEN**
* 9. 3. 1897
† 5. 8. 1973
Kad N:o 96
2. kurssi

Eversti
von **ESSEN
HANS OLOF**
* 31. 12. 1900
† 23. 8. 1973
Kad N:o 47
1. kurssi

Everstiluutnantti
**TÖRNROOS
BERTEL STEN
TEODOR**
* 9. 1. 1901
† 4. 4. 1973
Kad N:o 152
3. kurssi

Kapteeni
**SIREN
MIKKO**
* 5. 10. 1919
† 9. 5. 1973
Kad N:o 2623
26. kurssi

Majuri
**LEPPÄ
ALBIN DAVID**
* 10. 10. 1900
† 4. 6. 1973
Kad N:o 127
3. kurssi

Majuri
**KAASINEN
KALLE-PEKKA**
* 9. 3. 1911
† 30. 5. 1973
Kad N:o 2027
25. kurssi

Eversti
**KRAEMER
HOLGER**
* 17. 5. 1902
† 4. 6. 1973
Kad N:o 189
4. kurssi

Majuri
**KUIVAMÄKI
UUNO VILLIAM**
* 22. 4. 1918
† 31. 7. 1973
Kad N:o 2476
26. kurssi

Everstiluutnantti
**POKKINEN
EINO HANNES**
* 31. 1. 1908
† 13. 8. 1973
Kad N:o 757
12. kurssi

Majuri
**MARNO
OSSIAN ERIK**
* 13. 11. 1904
† 23. 8. 1973
Kad N:o 894
15. kurssi

KIRJALLISUUTTA:

Kustannusliike Apulehti ja Liisa Tuomi-Ahlström

ELÄMÄNI KIIKKULAUTA

Toimittanut Annamajja Kataja

Liisa Tuomi on itse musiikaali eikä vain valomainoksien tähti. Tämän tietävät kaikki ne sadattuhannet ihmiset kaikkialla, jotka ovat kuulleet, nähneet tai tavanneet hänet.

Ei tarvitse olla edes tuttu. Riittää kun hänet ohittaa Fredrikinkadulla sattumalta. Hänen jälkeensä jää katu kauaksi aikaa soimaan. Samanlainen milloin duurissa joskus mollissakin soiva on hänen omaelämäkertansa, joka sellaisenaan on aivan väärä sana sillä vaikka se onkin hänen omansa ja elämäältä sointuu niin sittenkin se on vain osanen tai taukomerkki.

Mutta ellei satu tietämään Liisa Tuomesta muuta kuin melodian on syytä lukea kaikki mitä hänestä on kirjoitettu ja aloittaa se Kiikkulaudasta, sillä siten voi tutustua persoonalliseen taiteilijaan ja hänen kauttaan suureen, rikkaaseen suomalaiseen teatterikavalkadiin.

Kalevi Hätönen

PUOLUSTA ITSEASI

T-kirjat
Kustannusosakeyhtiö Tammi
Helsinki

Tammen tietoa — taitoa — tekniikkaa sarjan monipuolisuus on osoitus hyvästä oivalluksesta julkaista käytännöllistä tietokirjallisuutta asussa, jota on helppo ymmärtää.

Runsas kuvitus ja lyhyen naseva tekstitys luo oppimisen edellytyksen. Aiheiden valinta — kuten "leivomme kotona, stereopopas, hauskaa fysiikkaa, huonekalut kuntoon" ja nyt viimeisin PUOLUSTA ITSEASI — on jokaiselle niin läheistä, että kirjojen olemassaolo tuntuu välttämättömältä.

Tässä esitellyssä teoksessa on kiinnitetty erityinen huomio naisen mahdollisuuksiin puolustaa itseään väkivaltaa vastaan teknistä taitoa käyttäen. Kirja osoittaa, että verrattain vähäisenkin taito saattaa riittää menestykselliseen puolustautumiseen jos tieto ja rohkeus riittävät.

Sata sivua, satoja kuvia ja piirroksia, keino opia puolustamaan itseään. PP

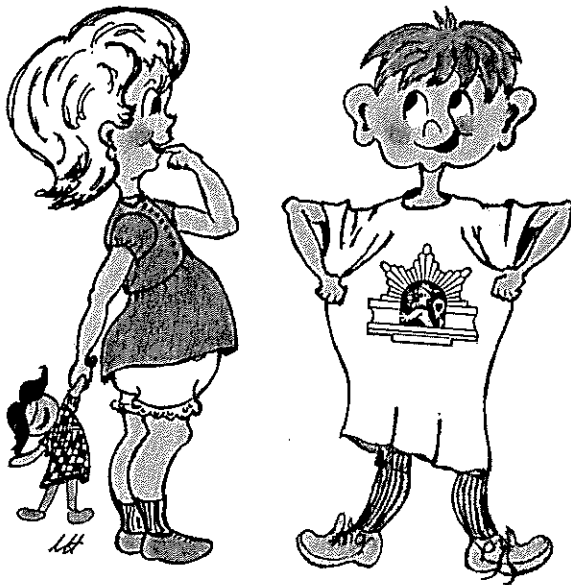
Eino E Suolahti

HELSINGIN NELJÄ VUOSISATAA

Otava

Vuonna 1972 ilmestynyt toinen, uudistettu laitos on kuten edeltäjänsäkin monipuolinen ja korkeatasoinen teos, joka merkittävällä tavalla ja tarkistetulla täsmällisyydellä kuvaa Helsinkiä kertovana historiana ja tilastollisena numerotietona. Sen rajat ylettyvät aina vuoteen 1547 ja silti teos on nykypäiväinen kattaen Vantaan ja Viikonniemen Helsingin, Suomenlinnan ja Empiren, kasvun suurkaupungiksi, sen muistomerkit ja veistokset, museot ja nähtävyydet sekä laajan lähteistön ja kirjallisuuden luettelon.

Teoksen sisällöstä ei puutu kansallista romantiikkaa, ei sosiaalitoimintaa eikä Helsingin kohtalonhetkiä. Ne löytyvät sieltä kaikki mitkä Helsinkiä ovat, ovat olleet tai tulevat olemaan. Tuskin täydellisempää ja mielenkiintoisempaa esitystä Helsingistä on olemassa. Kirjan monipuolinen kaupungin historiaa valaiseva kuvitus täydentää läheisellä tavalla sanallista selitystä. PP

PAIDAT
n. 10,-
KADETTIKUNTA RY

MATRIKKELIT

20,-

KADETTIKUNTA RY

VIITTEITÄ TAKAVUOSILTA

Ohjesääntöjen lomaan on nyttemmin ilmaantunut myös taktillisia ohjeita. Vielä on kuitenkin puuttunut varsinainen kaiken kattava nyrkkisääntö, kenttämiehen köntösääntö tai miksikä sitä lopullista ja pelkistettyä opusta sitten nimittäisiinkään. Suomalaisella pohjalla liikkuen on allaolevassa haluttu pitäytyä kotoiseen kokemusvarastoon ja otteet ovatkin pääosiltaan lainauksia Kantelettaresta. Tarkoitus on antaa vihjeitä käyttö-säännön laatijoille.

Tilanteen arvostelu on aina ollut vaikeaa jähkailua, jossa sidesanoja, täyttäviä ähkäisyjä yms käyttäen piiritetään sinänsä selviä asioista. Oikeaoppisen tilanteen arvostelun vaikeus on aina ollut olemassa. Esimerkkinä takavuosilta säilyneistä johdannoista siirryttäessä tilanteen arvostelusta jo päätökseen otettakoon lainaus Kantelettaresta

Oliko niin elikkä toisin
eli muite jommin kummin.

Yleistilanteen kuvaaminen aloitetaan nykyäänkin mahdollisimman kaukaa. Taito on hallittu ennenkin.

Syksyllä seikka syntyi,
talven tullen työ tapahtui,
kesällä etehen kierti.

Liikekannallepanosta voidaan todeta, että sotavarustus on ollut yksityistalouksissa, sensijaan ei käy ilmi, miten miehet on kutsuttu perustamispaikkoihinsa. Todetaan vain

Saivat miehet miekan alle
terän kirkkahan kisahan.

Sulhoset sotakeoille
surman suitsihin hevokset.

Kuljetusalan ongelmia pohdittaessa on aikanaan tultu toteamukseen:

Usein käypi käypä härkä
kun jo hengästyi hevonen.

Ehkäpä moottorointiin siirtyesämme asiaa olisi pitänyt harkita tässä valossa.

Pula-ajan taloushuolto-ohjeeksi annetaan

Kaunis kattila tulella
vaikka vettä kiehukohon.

Painopisteen muodostamista on aina pidetty tärkeänä edellytyksenä onnistumiselle. Painopisteen luomisen etuja on kovasti korostettu, mutta helposti on taitanut unohtua se riski, mikä samalla otetaan. Olkoonpa asia mikä hyvänsä, kun selvä peukalon jälki asioiden painotamisesta on löytynyt, yleistyytäväisyyttä asian ympärillä on ollut havaittavissa. Väinämöinen toteaa kuitenkin varoittaen painopisteitoilijoille (etujakaan unohtamatta)

Harvoin syötti harva verkko
silloin suurilla kaloilla.

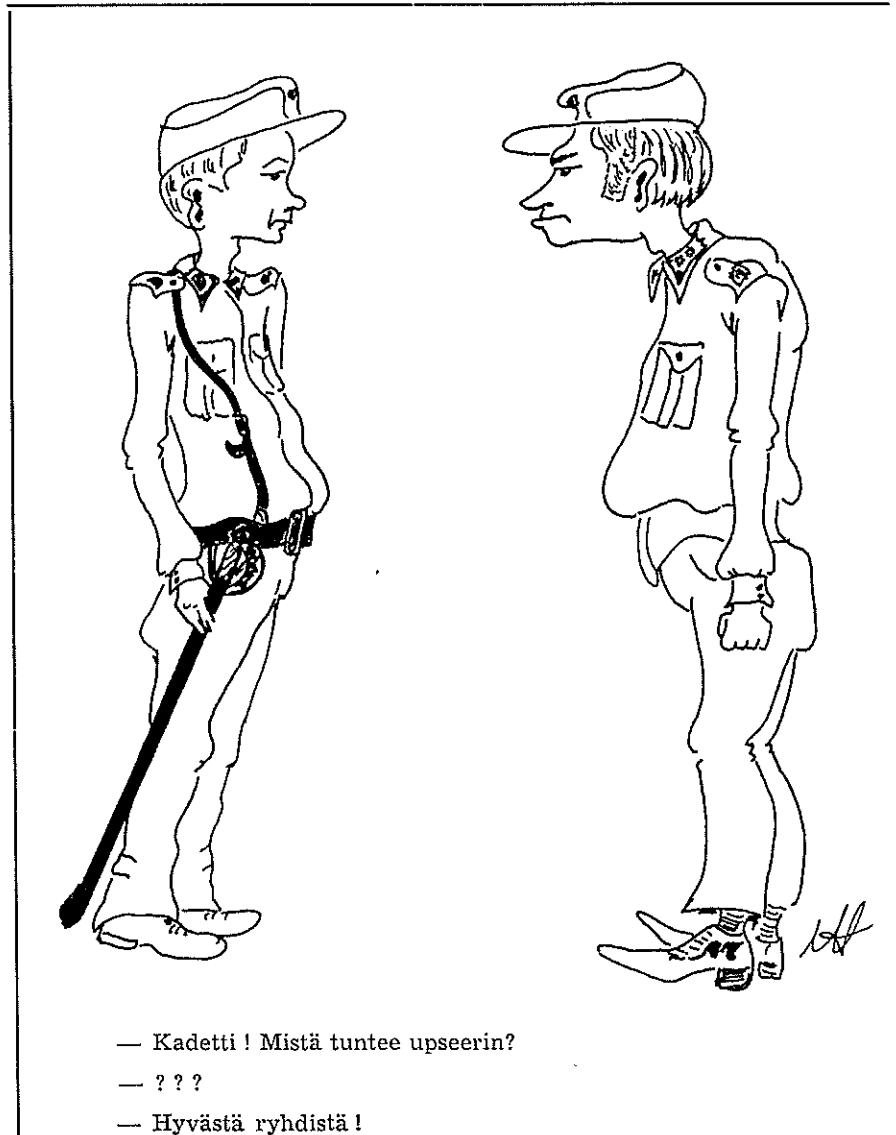
Omaperäisiä ajatuksia löytyy entisen kansan tyköä. Ei pelkästään puuteollisuutta ja ylimenotoimintaa koskettele Väinämöinen sanoessaan

Hoia honkaista venettä,
hoia hongan veistäjätä.

Iso ajatus on ollut Waka Wanhan mielessä, ehkäpä se lopullinen kluu on silloin ollut vähällä saada sanallisen ilmaisunsa.

Otetaan vielä lopuksi esimerkki nykypäivän omapäisestä tuumittelusta. Esimerkki on paikallispuolustuksen alalta, liittyy johtamisen suuriin taitoihin harhauttamisen mallina ja kuuluu: "Piilosairaaloihin evakuoidaan tekosairaaf".

Makulatuuri

LEENA MÄKELÄ

AJATTELEMATTOMAT VANHEMMAT

Tänään on Helluntaisnunnantai. Kesä on komeimmillaan mutta mulla ei oo mitään tekemistä kun näin nuori ei saa mistään työtäkään. Mä luen nykyään paljon. Mä sain just loppuun Nicky Cruz:n 'Juokse poika, juokse'. Se on Cruzin oma elämäntarina. Se on mustaihoinen. Se kertoo kuinka se kuului sellaiseen huume-jengiin.

Ne teki kaikkea pahaa mutta sitten se tuli uskoon ja alkoi neuvoo ja auttaa muita nuoria. Se on saanut aikaan paljon. Ja saa tänä päivänäkin. Mutta sekin mun mielestä puhuu liikaa uskosta. Ei sen puhuminen pahasta ole. Mutta kun nuorille tänäpäivänä ei anneta muita vaihtoehtoja kuin uskoon tai

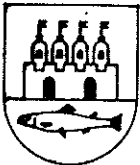
nistiksi (narkomaaniksi) tuleminen.

Älä nyt hyvä lukija ihmettele, että kuinka niin. Mä selitän: Kaikki nuorille varatut *ilmaiset* paikat on seurakunnan. Niissä tietysti yritetään saada nuori uskoon, joka on ihan luonnollista ja hyvää, mutta ottaa joskus päähän. Jos taas nuori pysyy tiiviisti kadulla siitä enemminkin tai myöhemmin tulee nisti tai se ainakin kokeilee. Kokeilu voi joskus olla jo ekalla kerralla kohalokasta sillä jos ihan tavalliseen hassikseen pistetään *tippa* amfetamiinia se tekee kokeilijan ensimmäisellä kerralla aineesta riippuvaiseksi. Aineitten myyjän *kannattaa* pistää toi tippa aineeseen sil-

loinhan se saa uuden asiakkaan. Kurjaa vai mitä?

Mutta eihän sitä aina voi pysyä kotonakaan ja tässä sitä sitten ollaan. Musta on niin, että ennen kuin kerätään ja lähetetään varoja ns. kehitysmaihin pitäisi kerätä varoja ja auttaa "tulevia aikuisia" Mutta kun mä olen yrittänyt puhua mun äidillekin näistä ja meistä nykynuorista, se sanoo: "Säälittävä, niitten vanhemmat ei ajattele mitään. Tuleekos tänään Peyton Place?" Äitikään ei ollenkaan ymmärrä. Sekin on yksi niistä ajattelemattomista vanhemmista. Se sanookin, ettei se kuulu sille. Mutta totta kai se kuuluu. Se musta kuuluu jokaiselle aikuiselle. Vai mitä mieltä Te olette?

Oulussa on laakeaa

Oulussa on laajalti laakeaa aluetta ja paikkoja, missä kokoontua!

Kaupungilla on osoittaa useampia paikkoja, joissa on istumasijoja 1.000 hengelle. Ja ylikin. Oulun mahdollisuudet kokousten ja kongressien kaupunkina ovat laajentuneet.

On uusi kaupunginteatterikin.

Lukuisat ravintolat palvelevat.

On lomatilaa kesällä ja talvella!

On urheilukilpailuja, tanssia, tapahtumia. Talven tapahtumien kuuluvat mm. Arktinen Hysteria tammi-helmikuussa ja yhä kansainvälisemmäksi kehittyvä Tervahiihto maaliskuussa.

Oulu on Pohjois-Suomen suurin kaupunki: yli 90.000 asukasta. Kiertele, tutustu! Syksyllä pimenee, talven hanget hohtavat ja taas kesällä yöt ovat lyhyitä ja vaaleita Oulussa — Pohjolan valkeassa kaupungissa.

Lähemmin

Oulun kaupungin matkailutoimisto

Torikatu 14, 90100 Oulu 10. Puh. 981/15 340, 15 330

BACARDI

rekisteröity tavaramerkki

valkoinen rommi

OY ALFRED BENZON AB
Helsinki

OY ALGOL AB
Helsinki

AUTOLIITTO RY
Yksityisautoilijoiden
oma järjestö

OY FENNIA TRADING AB
Helsinki

OY HELSINGIN LEIMASINTEHDAS
Helsinki

HELSINGIN PUHELINYHDISTYS
Puhelinsoitto — Ajan voitto

KAISU HEIKKILÄ OY
Kalevantie 7
Tampere

KOVIKON AUTO

RAKENNUSLIIKE VELJEKSET LAAKSO
Laurinkatu 47
Lohja

LÄMPOTEKNILLINEN
INSINÖÖRITOIMISTO OY
Pohjantie 12
02100 Tapiola

OY MERCARI AB
Yrjönkatu 11
00120 Hki 12

MITRAS OY
Helsinki

RAUMAN KAUPUNKI

RAKENNUSLIIKE M RUHALA
Parkano

SALORA OY
Salo

SIERAVUOREN LOMAKYLÄ
Eura — Honkilahti

SUOMEN HYPOTEEKKIYHDISTYS
Helsinki

SUOMEN METALLITEOLLISUUDEN
TYÖNANTAJALIITTO
Helsinki

SUOMEN SELLULOOSAYHDISTYS
Helsinki

SUOMEN TEOLLISUUDEN
VARTIOINTI OY
Helsinki

TURUN VARTIOKESKUS OY
Turku

VAASA
Pohjanmaan valtaalehti

VALIO
Uusikatu 51 — Oulu

VALKEALAN KUNTA

OTTO WUORIO OY
Helsinki

**Kun tarvitsette luotettavaa ja
tehokasta kiinteistönvälitystä,
meillä on Teille maanlaajuiset
markkinat.**

Ja turvallinen tausta.

Myymme ja otamme myytäväksi kiinteistöjä ja
asunto-osakkeita.

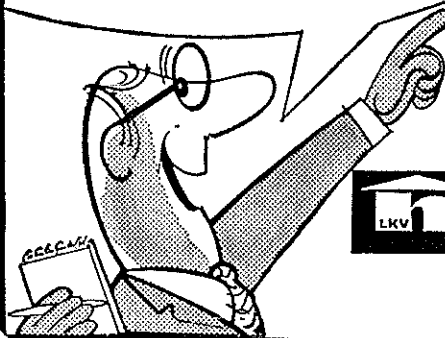
Toimintamme kattaa koko maan
— palvelupisteitä on parillakymmenellä paikka-
kunnalla. Henkilökuntamme on ammattitaitoista ja
koulutettua.

Toimintamme on tehokasta ja asiallista.

Toimistomme Helsingissä:
Huoneistomarkkinointi Oy/LKV

ALEKSIA

Aleksanterinkatu 40
00100 Helsinki 10, puh. 90- 11 155

**Huoneisto-
markkinointi oy**

RUOTUVÄKI

— Puolustusvoimien uutislehti —

Kertoo joka toinen viikko puolustusvoimien tapahtumista.

Tilaa RUOTUVAKI
Vuosikerta, 24 numeroa, vain 5 mk

Tilausosoite
Ruotuväki
PL 25
00131 Helsinki 13

RUOTUVÄKI

— Puolustusvoimain uutislehti —
Mariankatu 7, 00170 Helsinki 17

Maailman hienoimmat juomat pakataan lasiin

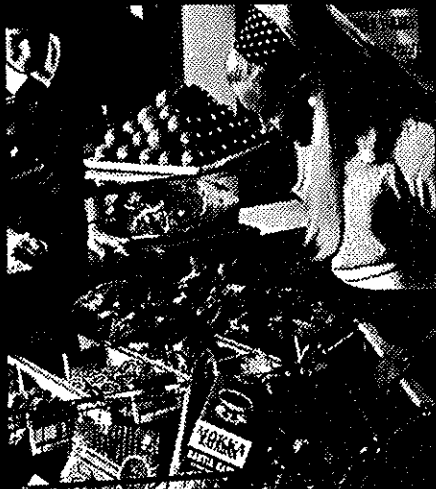

Oletteko sitä mieltä, että shampanja maistuu parhaimmalta korkeakorkoisesta kengästä? Tai että olut pitää aina juoda suoraan pullon suusta? Saatatte olla täysin oikeassa. Mutta voisitteko kuvitella niiden juomien pakkaukseksi jotain muuta kuin lasipulloa? Ette varmastikaan. Maailman hienoimmat juomat on aina pakattu lasiin. Lasi säilyttää juoman oman hienon maun ja aromin. Puhtaana. Siksi on turvallista valita lasipakkaus.

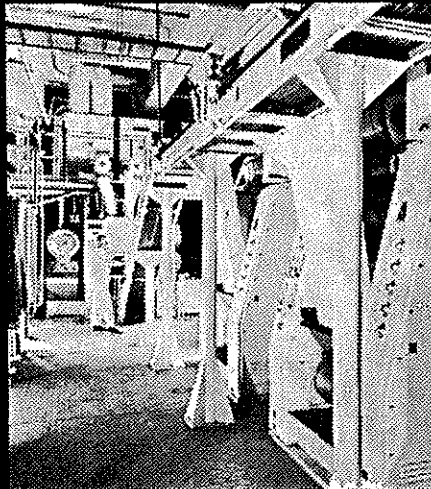

etteko llut ajatelleeksi

mitä kaikkea käsitteeseen SOK sisältyy?

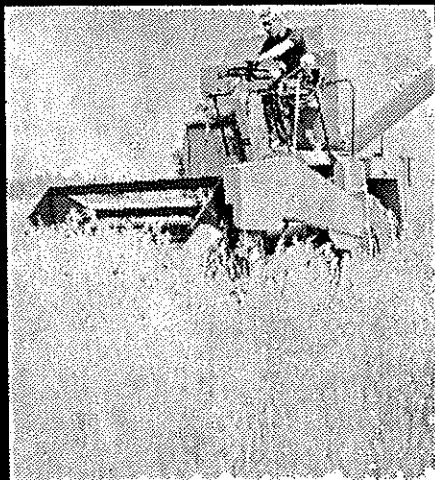
SOK on luonnollisesti myyntiä, jonka verkosto ulottuu kaikkialle maahan: Hangosta Utsjoelle, Vaasasta Iimantsiin. 3500 myymälää ja lähes 150 nykyaikaista tavarataloa.

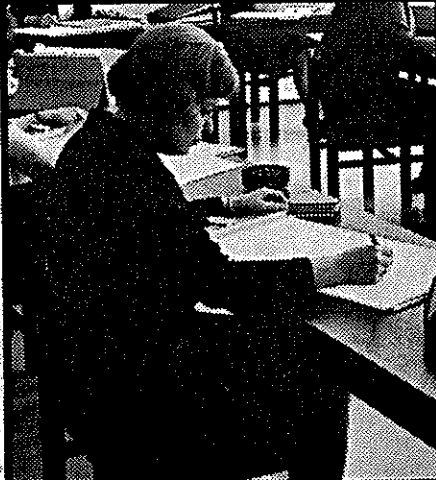
Tukku- ja vähittäiskaupan lisäksi järjestöllä on myös vahva teollisuus — SOK on pelkästään sen alan yrittäjänä maailman suurimpien joukossa.

Suuryritys se on myös muun palvelun alalla. Järjestön piiriin kuuluu 41 hotellia ja lähes 130 ravintolaa. Näiden lisäksi on satoja kahvilloita, motelleja, leirintäalueita ja 166 huoltoasemaa.

Samalla kun osuuskauppajärjestö huolehtii maataloustarvikekaupasta se on myös maan suurin "viljakauppias" — noin puolet markkinoille tulevasta kotimaisesta viljasta kulkee SOK-osuuskauppojen kautta.

Ja vielä: SOK on valtava koulutuskoneisto, jossa noin 12 000 henkilöä vuosittain saa ohjattua jatko-opetusta, heistä kolmisentuhatta Jollas-opistossa Helsingissä jollakin erikoiskurssilla tai 1—2 vuotta kestävässä valmennuksessa.

SOK
NYKYAIKAINEN
MONIPUOLINEN